

จุฬารภรณ์

อำเภอเกียรติยศ

ของนครศรีธรรมราช

เอี่ยม อุบลพันธ์

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ศาสตราจารย์ดอกเตอร์
เจ้าฟ้าจุฬารภรณ์วลัยลักษณ์ พระราชวงศ์ชั้นสูงในรัชกาล
ปัจจุบัน ทรงแม่พระเมตตาบารมีต่อประชาราษฎร
ชาวภาคใต้ โดยเฉพาะชาวจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็น
พิเศษ

พระนามต้น "จุฬารภรณ์" และสร้อยพระนาม
"วลัยลักษณ์" ปรากฏแพร่หลายคั่นหูประชาชนเป็น
อย่างยิ่ง เพราะทรงพระราชทานให้เป็นชื่อ สถาน
สงเคราะห์ สถานศึกษา และส่วนราชการหลายแห่ง เช่น

๑. หมู่บ้านจุฬารภรณ์พัฒนา ที่อำเภอพิปูน
และอำเภอทุ่งใหญ่
๒. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ที่อำเภอท่าศาลา
๓. โรงเรียนจุฬารภรณ์ราชวิทยาลัย ที่อำเภอเมือง
๔. อำเภอจุฬารภรณ์

ชื่อสถานที่จากพระนามาก็ไร้ยดงกล่าวนั้นถือเป็น
พระมหากษัตริย์และมวงคณา เป็นมิ่งขวัญของชาวนคร
ศรีธรรมราชทั้งมวล

ด้วยความสำนึกในพระมหากษัตริย์ สารนครศรี
ธรรมราช ขออัญเชิญพระฉายาลักษณ์ มาประดิษฐาน
บนแผ่นปก และน้อมใจถวายพระพรให้ทรงพระเจริญยิ่ง
ยืนนาน

จุฬารภรณ์วลัยลักษณ์อัครราช
กุมารีศรีชาติชาวสยาม
ทรงโปรดปรานเรื่องเรื่องวิชาสง่างาม
มากด้วยความกรุณาประชาชน

คำกัด

เป็นมนุษย์	เป็นได้	เพราะใจสูง
เหมือนหนึ่งขง	มีดี	ที่แววขน
ถ้าใจต่ำ	เป็นได้	แต่เพียงคน
ยอมเสียที	ที่ตน	ได้เกิดมา
ใจสอาด	ใจสว่าง	ใจสงบ
ถ้ามีครบ	ควรเรียก	มนุษย์
เพราะทำถูก	พูดถูก	ทุกเวลา
เปรมปรีดา	คืนวัน	สุขสันต์จริง
ใจสกปรก	มืดมัว	และร้อนร่า
ใครมีเข้า	ควรเรียก	ว่าผีสิง
เพราะพูดผิด	ทำผิด	จิตประวิง
แต่ในสิ่ง	นำตัว	กลัวอบาย
คิดดูเถิด	ถ้าใคร	ไม่ยากตก
จงรีบยก	ใจตน	รีบชวนขวาย
ให้ใจสูง	เสียได้	ส่วนตัวตาย
ก็สมหมาย	ที่เกิดมา	อย่างเขื่อนเอยฯ

พุทธทาส อินทปญโญ

ประตุชัย

นิเวศน์ เกตุชาติ

ภัยจากความเกียจคร้าน

ภัย ของคนในฉบับนี้ว่าด้วย ภัยจากความเกียจคร้าน คำว่าเกียจคร้านนี้ ถ้าพูดอย่างไม่เกรงใจ ก็ว่า "ขี้เกียจ" เกียจคร้านหรือขี้เกียจมีความหมายอย่างเดียวกัน คือ ไม่อยากทำงาน ขี้เกียจตัวนี้เป็นตัวมารที่ร้ายกาจ เป็นตัวสำคัญของฝ่ายชั่ว เป็นตัวการของพวกเขา "ขี้" ขึ้นหน้า เพราะให้เกิดพิษพันธุ์ "ขี้ต่ำช่า" อีกมากมาย เช่น ขี้คร้าน ขี้เหล้า ขี้ยา ขี้ฉ้อ ขี้ลัก ขี้ขโมย เป็นต้น มีขี้คุก ขี้ตรง เป็นที่สุด เหล่านี้เกิดจากขี้เกียจทั้งนั้น ขี้เกียจหรือเกียจคร้านนี้หาดีอะไรไม่ได้เลย มีแต่ทำให้ล้มจมตายเดียว

คนเกียจคร้านไม่มีความหวังความสำเร็จในชีวิต ไม่มีหวังจะเอาตัวรอดได้ แม้เกิดมาในตระกูลมั่งคั่งอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพย์สมบัติก็รักษาทรัพย์สมบัติไว้ไม่ได้ ในที่สุดก็ต้องล้มจมเพราะความเกียจคร้านนั้น เหมือนคนขี้ไม้ท่อนเล็กๆ ข้ามทะเลหลวงไปไม่รอดแน่ แม้ในทางศาสนาพระพุทธเจ้าก็ตรัสว่า "ยังไม่เห็นสิ่งอื่น

ที่ทำความไม่ดีต่างๆ ที่ยังไม่เกิดขึ้นให้เกิดขึ้น ที่เกิดขึ้นแล้วให้ขยายมากขึ้น เหมือนความเกียจคร้านนี้เลย" หมายความว่าความเกียจคร้านนี้แหละเป็นต้นเหตุของความชั่วทุกชนิด คนเราทุกคนไม่มีใครต้องการความชั่ว ต้องการแต่ความดี ฉะนั้นต้องขจัดความเกียจคร้านให้หมดสิ้นไปจากตัวเรา

เราต่างทราบถึงภัยอันร้ายกาจของความเกียจคร้านกันดีแล้ว ปัญหาจึงมีว่า เราจะขจัดมันออกไปจากตัวเราได้อย่างไร เราต้องรู้จักตัวความเกียจคร้านหรือตัวขี้เกียจก่อนว่า มีลักษณะรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร

ลักษณะของความเกียจคร้านนั้น คือ มักให้อ้างโน่นอ้างนี่ อ้างอย่างโน่นอ้างอย่างนี้ เพื่อจะไม่ทำการงาน ดังที่พระพุทธองค์ตรัสแสดงไว้ในคิปปิปฏิบัติว่าด้วยอบายมุขอันเป็นทางแห่งความเสื่อม เช่นอ้างว่าหนาวนักบ้าง ร้อนนักบ้าง เวลาเย็นแล้วบ้าง ยังเข้าอยู่บ้าง ทิวนักบ้าง กระหายนักบ้าง แล้วไม่ทำการงานนี้เป็นลักษณะของความเกียจคร้าน

โปรดลองสำรวจตัวเอง ตรวจสอบตัวของเราว่า เวลาจะทำงาน มักอ้างโน่นอ้างนี่ เช่น ที่กล่าวมานี้บ้าง หรือไม่ ถ้ามีความรู้สึกอ้างอย่างนั้นอย่างนี้เพื่อจะ ไม่ทำงานแล้วก็ขอได้โปรดเข้าใจเถิดว่า ตัวมารร้ายคือ ความเกียจคร้านกำลังเข้ามาบ่อนทำลายท่านแล้ว โปรดเร่งระมัดระวังและรีบจัดความเกียจคร้านออกไป มิฉะนั้นจะทำให้ท่านพลาดจากประโยชน์ที่ควรได้ควรถึง แม้พระพุทธรเจ้าก็ตรัสสอนไว้ว่า "คนที่ปล่อยปละละทิ้ง การงาน" เพราะอ้างว่า หนาวนัก ร้อนนัก หรือเวลาเย็น เสียแล้ว เป็นต้น ประโยชน์ย่อมล่องลอยเขาไปเสียดังนี้ ฉะนั้นจึงต้องขจัดความเกียจคร้านให้หมดสิ้น

วิธีที่จะกำจัดความเกียจคร้านนั้น ท่านสอนให้นึก ถึงโทษของความเกียจคร้านว่า มีแต่ทำให้เดือดร้อน ทำให้เสียหาย ทำให้เกิดความไม่ตั้งงามต่างๆ พระพุทธรเจ้าทรงชี้โทษของความเกียจคร้านไว้ว่า **"ความเกียจคร้านเป็นมลทินของผิวพรรณ"** หมายความว่า ความเกียจคร้านทำให้เสียสง่าราศี นอกจากนั้นความเกียจคร้านยังทำให้เสียเกียรติยศชื่อเสียง และทำให้หมดอำนาจ พุดสั้นๆ ว่า **"ขี้เกียจ ทำให้ไร้เกียรติ"** ไม่ว่าจะยุคใดสมัยใดหรือที่ใดยังไม่เคย ปรากฏเลยว่า คนเกียจคร้านได้รับการยกย่องว่าเป็นคน มีเกียรติ มีแต่ถูกประณามและถูกเหยียดหยามดูหมิ่น จากคนทั่วไป

ในการกำจัดความเกียจคร้านนั้น ต้องเป็นคน ไม่ตามใจตนเอง คือ อย่าเห็นแก่ความสบายเฉพาะหน้า ต้องนึกถึงกาลข้างหน้าให้มาก สุขชาติโบราณของไทย เราก็มืดอนไว้มาว่า **"ใฝ่ร้อนจะนอนเย็น ใฝ่เย็นจะเสียใจ"** ดังนี้ เมื่อพิจารณาโทษของความ เกียจคร้านจนเห็นชัดด้วยใจของตนเองเช่นนี้ ก็สามารรถ ที่จะกำจัดความเกียจคร้านออกไปได้

เมื่อกำจัดความเกียจคร้านออกไปแล้ว ต้อง เรียนปลูกฝังความขยันหมั่นเพียรเข้ามาแทนที่ อย่างมิ ้อแอ้หรือรีรอเป็นอันขาด มิฉะนั้น จะเป็นโอกาสให้ความ เกียจคร้านเข้ามาหาอีก

ความเพียรมี ๓ ระดับคือ **ระดับต้น** อุฏฐานะ ขยัน, **ระดับกลาง** วิริยะ แก่ลัวกล้า วายามะ

พยายาม, **ระดับสูง** ปธานะ ตบะ เพียรทางใจเผา กิเลส ความเพียรทั้ง ๓ ระดับ รวมแปลว่า ความเป็น ผู้กล้า คือกล้าทำงาน ไม่พรั่นพริ้งต่อ หนาวร้อน ลมแดด และภัยอันตรายต่างๆ มีลักษณะบากนั้น ก้าวหน้า เข้มแข็งในการทำงาน ไม่ย่อท้อต่อการกระทำ ไม่ ท้อแท้ต่อความลำบาก ไม่ทอดอต่อความยากที่ติดขัด มีใจเด็ดเดี่ยวกล้าหาญในการกระทำ ไม่ทำๆ หยุดๆ ไม่ จีบจบ รวนเร่ นี้เป็นลักษณะของความเพียร

ความเพียร เป็นคุณสมบัติพญางิตให้ประกอบกิจ ตามหน้าที่มิให้ท้อแท้ ทำใจให้แก่กล้ากล้ามิให้หดหู่ หงอยเหงา ทำให้อาจหาญร่าเริง อดทนและขมักเขม้น ไม่เห็นแก่ความลำบาก ทำจิตให้มั่นคงมิให้ทอดอ ต่อการงาน ชักนำไปทำสม่าเสมอ มิให้ย่อหย่อน ทำให้ บากนั้นมีแต่จะก้าวไปข้างหน้าไม่ถอยหลัง กำจัดความ จีบจบและรวนเร่ให้หมดไป ประคองใจมิให้ตกไปใน ความเกียจคร้าน

มีข้อควรระวังคือ ความเพียรนี้ หนักจนเกินไป ได้ทั้งในทางชอบและทางผิด เมื่อใช้ในทางชอบยอม ให้สำเร็จผลที่เป็นคุณประโยชน์ ถ้าใช้ในทางที่ผิด ก็กลับ ให้โทษอย่างยิ่ง เป็น **"ตาบลดองคม"** ฉะนั้นผู้มีหวัง ความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคงในชีวิต ต้องระมัดระวัง ใ้ความเพียรแต่ในทางที่ชอบ ประกอบการงานแต่ใน ทางสุจริต คือไม่ผิดกฎหมายและศีลธรรม

เราต่างทราบและตระหนักกันแล้วว่า ความ เกียจคร้านเป็นมารร้ายของชีวิต เป็นต้นเหตุของความ ชั่วทุกชนิด ทำให้เดือดร้อนเสียหาย เสียสง่า ราศี เสียเกียรติยศ หมดอำนาจ ถูกประณาม และ ถูกเหยียดหยามดูหมิ่นจากคนทั่วไป ส่วนความเพียร นั้นเป็นคุณธรรมที่ยังให้สำเร็จประโยชน์ชีวิตเจริญ ก้าวหน้า ฉะนั้นจึงรีบกำจัดความเกียจคร้านให้หมด สิ้นไป ขณะเดียวกัน ก็รีบปลูกฝังความขยัน หมั่นเพียรขึ้นในตน ฝึกฝนอบรมจนมีความขยัน หมั่นเพียรเป็นนิสัยเกิด แล้วท่านจะประสบแต่ความ สุขความเจริญและความสมหวังตามที่ปรารถนา

บทประพันธ์ฉบับราชการ

นิตยสารข่าวสารและบันเทิงเพื่อบ้านเกิดเมืองนอนรายเดือน

เจ้าของ : องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช
ที่ปรึกษาอาวุโส :

นายบัญญัติ จันทน์เสนา

ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

นายศิริวัฒน์ หดุงกุล

รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

นายชาญชัย สุนทรภักดิ์

รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้อำนวยการ :

นายนิเวศน์ เกตุชาติ

ประธานสภาจังหวัดนครศรีธรรมราช

รองผู้อำนวยการ :

นายสมพร ศรีเพชร

รองประธานสภาจังหวัดนครศรีธรรมราช

บรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา :

นายวิชม ทองสงค์

ปลัดจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้จัดการ :

นายวันชัย ทรัพย์รุ่งเรือง

กองจัดการ :

นางสาวสมศรี สมพันธุ์

นายสมศักดิ์ โชติเชย

สำนักงาน : องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

ถนนเทพบุรี อำเภอเมือง

จังหวัดนครศรีธรรมราช

โทร. (๐๗๕) ๓๔๒๓๑๒

เรียงตัว : คอมพิวเตอร์เซ็นเตอร์ แอนด์ โอ. เอ. จำกัด

รูปเล่ม-อาร์ตเวิร์ค : นะมา โสภาทงศ์

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์ โทร. 5222833

วัตถุประสงค์ :

- * เพื่อเสนอข่าวสารของราชการ แดงผลงานของจังหวัดและสภาจังหวัด
- * เพื่อส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี
- * เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและการพัฒนาบ้านเมือง
- * เพื่อเป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการกับประชาชน

สารบัญ

ปกหน้า : จุฬารศณธ์ อำเภอกะเจียสติยศ

เอี่ยม อุบลพันธ์.....๒

คำคิด : ไจมนุชชย์

พุทธทาสภิกขุ.....๓

ประตุชัย : ภัยจากความเกียจคร้าน

นิเวศน์ เกตุชาติ.....๔

คำกรอง : วัยสุนลิมคุณนุ

วรรณดลภฏ.....๕

เมืองพระ : มิลินทปัญหา

เอี่ยม อุบลพันธ์.....๖

อำเภอกของเฮา : อำเภอกจุฬารศณธ์

เอี่ยม อุบลพันธ์ : นะมา โสภาทงศ์.....๑๕

ประวัติเดิมในอดีต.....๒๐

จุฬารศณธ์ในปัจจุบัน.....๒๒

จุฬารศณธ์วันนี้.....๓๔

นายอำเภอกจุฬารศณธ์.....๓๗

ที่ปรึกษาเฉพาะกิจ :

นายสมพุก	สุระเจน
นายวิเชียร	ฉ นกร
นายแพทย์บัญชา	พงษ์พานิช
นายขวัญชัย	สวัสดิสิงห์
นายนิคม	ทองอยู่
นายอำนาจ	กลัศสวัสดิ์
นายจักรชัย	สุกระกาญจน์
นายสมพร	อิสระพงษ์ไพศาล
นายโสภณ	ศิริกุลย์พัฒนา

บรรณาธิการบริหาร :

นายเอี่ยม อุบลพันธุ์

บรรณาธิการศิลปวัฒนธรรม :

นายวิมล คำศรี

บรรณาธิการศิลปกรรม :

นายนะมา โสภางค์

หัวหน้ากองบรรณาธิการ :

นายบุญเสริม แก้วพรม

ประจำกองบรรณาธิการ :

นายนิเวศน์	เลิศคุณากรณ์
นายสงวน	กลิ่นหอม
นายทัศนัย	นาววิไล
นายเกษม	จันทร์คำ
นายศุภฤกษ์	โรจนธรรม
นายประทีพ	ไชยรักษ์
นายสุทิน	รัตโนภาสจัญญู
นายโอภาส	สอดจิตต์
นายสมใจ	สมคิด
นายแพทย์รังสิต	ทองสมัคร
นางจิรวรรณ	แก้วพรม
นางอารีธา	อุ้นสกุล
นายศิลป์ชัย	สุหลง
นายสุวิทย์	โสมนารถ
นายศุภพงษ์	เชาวน์ແ່ນ

โรงเรียนสามตำบลวิทยาประชาสรรค์.....๕๑

คนตีศรีนคร : ครูไสว วัชปรีชา

เอี่ยม อุบลพันธุ์.....๕๗

พระราชบัญญัติ : สภาดำบาล

เอี่ยม อุบลพันธุ์.....๕๗

แต่มาตุภูมิ : จุดกำเนิดกองทัพภาคที่ ๔

ชาลี ศิลปธรรม.....๗๕

ศิลปวัฒนธรรม : วิถีชีวิตชาวนครศรีฯ

วิมล คำศรี.....๕๕

นิทานพื้นบ้าน : ปากอู้อยู่ไม่สุข

วิมล คำศรี.....๗๐

ท้ายวัง : ปัญหาและผู้แก้ปัญหา

บรรณาธิการบริหาร.....๗๔

ปกหลัง : ศิลปินเอกเขาย่างคอย

ปรีชา นุ่นสุข

นะมา โสภางค์.....๗๗

วัยรุ่นลืมคุณปู่

สังคมคนบนฐานแถวบ้านนอก
 ทุกตำบลคนน้อยค่อยย้ายโอน
 คนรุ่นปู่อยู่บ้านหลานไปหมด
 สาเหตุย้ายหลายอย่างอ้างกันอิง
 ไปมาคล่องล่องเล่นทั่วแผ่นดิน
 มีรถเรือเหลือล้นคนไปง่าย
 แถวชนบทถถึงคนจึงคล่อง
 ทิ้งปู่ย่าตายายโรคร้ายรุม
 สังคมไทยสมัยนี้ทีวีเทวษ
 มีไร่นาค่าล้ำใจดำตาย
 ดูดั่งว่าอกตัญญูต่อผู้เฒ่า
 ป้อนข้าวน้ำค้ำเช่าเฝ้าโล่งยุง
 สังคมคนผลร้ายในภายหน้า
 ขาดเคารพนบบูชาต่อตายาย
 ผู้เลี้ยงดูผู้สั่งสอนในตอนเล็ก
 ไม่ก้อเกื้อเมื่อผ่านวัยไซ้เชื้อวงศ์
 รัฐบาลอ่านแต่กรุงมุ่งเมืองหลวง
 สังคมพุทธถูกร่อนอ่อนไปมา

เกิดผีหลอกวังเวงโทรงเทรงโทรน
 ไปอยู่โพ้นเมืองกรุงจนตุงตึง
 ทั้งอ้อมอดครองชีวิตคิดไม่ถึง
 ปู่จะพึ่งหมดพึ่งจึงเดียวตาย
 หัวแถวถิ่นตัดถนนชนสี่สาย
 จึงกระจายประชากรสิ้นก้อนกลุ่ม
 ไปมาล่องแล่นยาวทั้งสาวหนุ่ม
 ดั่งสิ้นพุ่มไม้บังซังกะตาย
 คนเกษตรยิ่งหมดลงลดหาย
 ขอบจะขายที่ดินไปกินกรุง
 ที่ได้เฝ้าเลี้ยงอ้อมแต่คลุมถุง
 พอหนุ่มมุ่งทิ้งปู่ให้อยู่ตาย
 หากไร้ค่ากตัญญูดูหมตหมาย
 สุดแก้ถ้ายสังคมายิ่งจมลง
 เมื่อเป็นเด็กก็แพกผิดพิสวง
 ยิ่งเลยหลงประเพณีที่ใหม่มา
 ชนบทกลวงเหินเนาเศร้าหนักหนา
 มองอนาคตล้มไทยจมลง

มลินทบัญญัติ

(ต่อจากฉบับก่อน)

ทวีนนัง พุทธนัง โลเก อุปัชนบัญญัติ
 (ถามว่าทำไมพระพุทธรเจ้าเกิดพร้อมกัน
 ๒ องค์ไม่ได้)

พระยามลินทตรีศตถามว่า เพราะเหตุใด
 พระพุทธเจ้า จึงไม่มาตรัสรู้ในโลกธาตุนี้อพร้อมกัน ๒
 องค์ โดยทรงพรรณนาอานิสงส์ส่วนดีว่า ถ้าพระพุทธ
 เจ้าตรัสพร้อมกัน ๒ องค์ ก็จะมีทรงแสดงพระธรรมเทศนา
 ดุจเดียวกัน จะทรงบัญญัติสิกขาบทพระวินัยเช่น
 เดียวกัน จะได้ทรงช่วยกันโปรดเวไนยนิกรมนุษย์เทวดา

บัญญัติสิกขาบทภิกษุ ภิกษุณี อุบาสกอุบาสิกาให้
รุ่งเรืองภิญโญภาพยิ่งขึ้น ขอให้พระนาคเสนวิสัยชานา

พระนาคเสนถวายวิสัยชานาว่า อันว่าโลกธาตุนี้
เอกพุทธธาตุนั้น จะทรงรับรองพระพุทธเจ้าและพระพุทธ
คุณได้เพียงพระองค์เดียว ยทิ ทุตติโย พุทฺโธ อุปปชฺเชยฺย
ถ้าสมมุติว่าบังเกิดพระพุทธเจ้าขึ้นเป็นองค์ที่ ๒ ก็จะต้องเกิด
วิปริตหลายประการ เช่น

- จเลยย จะห้วนไหว
- กมุเปยย จะสะท้อนสะเทือน
- นเมยย จะโน้มโน้มคู้ค่อมลง
- วินเมยย จะเบี่ยงเบนไป

นฏฺฐานมฺปกฺจเจยฺย จะถึงซึ่งความพินาศฉิบหาย
เปรียบเหมือนเรือลำเดียวสามารถบรรทุกคน
เพียงคนเดียว ถ้าหากว่ามีคนสองคนลงไปพร้อมกัน
เรือนั้นก็จะล่ม

เปรียบเหมือนนุรุชผู้หนึ่งบริโภคอาหารจนอิมแปริ
หากบริโภคเพิ่มเติมเข้าไปอีกเท่าตัวก็จะเกิดทุกข์เวทนา

เปรียบเหมือนนุรุชขนของบรรทุกเกวียนมาเต็มทั้ง
สองเล่ม แล้วจะขนถ่ายสัมภาระนั้นไปบรรทุกเพียง
เล่มเดียว เกวียนก็ทนทานมิได้ เผลาเกวียนจะหักสะบั้น
เป็นอันตรราย

พระนาคเสนถวายวิสัยชานาต่อไปว่า ถ้าหาก
พระพุทธเจ้ามาตรัสพร้อมกัน ๒ องค์ จะเกิดความ
แตกแยกในพุทธฆานกชนว่า ตุมหาก พุทฺโธ องค์นั้น
เป็นพระพุทธเจ้าของพวกเขา อมฺหาก พุทฺโธ องค์นี้
เป็นพระพุทธเจ้าของพวกเขา

- พระนาคเสนสรุปว่า
- สิ่งที่กว้างใหญ่ในโลกคือแผ่นดิน
- มีเพียงแผ่นดินเดียว
- มหาสมุทรทะเลหลวงก็มีเพียงทะเลเดียว
- ภูเขาใหญ่ก็มีเพียงสิเนรุราชบรรพตแห่งเดียว
- อากาศกว้างก็มีเพียงหนึ่งเดียว
- พระอินทร์ ก็เป็นจอมเทพชั้นดาวดึงส์องค์เดียว
- พระยามารก็มีตนเดียว
- ท้าวมหาพรหมก็มีองค์เดียว

พระสัพพัญญูพุทธเจ้า ก็ทรงเป็นหนึ่งในไม่มีสอง
มาตรัสในโลกธาตุได้เพียงองค์เดียวเป็นพุทธจาริตพุทธ
ประเพณี

คติปีพชิตสัมมาปฏิบัติปัญหา (ถามเรื่องคฤหัสถ์และบรรพชิตปฏิบัติชอบได้)

พระยามิลินท์เฝ้าความถึงพระพุทธดำรัสว่า
ทรงสรรเสริญสัมมาปฏิบัติ ใครปฏิบัติดีแล้วก็เป็น
ผู้ประเสริฐ อาจเกิดมรรคผลไม่เลือกว่าจะเป็นบรรพชิต
หรือคฤหัสถ์ พระยามิลินท์แสดงความคิดเห็นส่วน
พระองค์ว่า ถ้าเป็นดั่งนั้น ก็ไม่ต้องบวช จะบวชให้
ลำบากร่างกายทำไม ผู้ครองเพศเป็นคฤหัสถ์ไม่ได้

จะนุ่งผ้าขาว ผ้าดำ ผ้าแดง ผ้าฝ้าย ผ้าไหม
ประการใดก็ได้ ไม่มีข้อสิกขาบทห้ามจะยินดีในกามคุณ
รูปสวย เสียงเพราะ กลิ่นหอม รสอร่อย สัมผัสอ่อนนุ่ม
ก็ได้ ไม่มีข้อห้ามใดๆ จะสะสมเงินทองไว้เท่าใดก็ได้
จะแต่งทรงผม ประดับแก้วแหวนเงินทองก็ได้เป็นอุบาสก
อุบาสิกา สัมมาปฏิบัติ เจริญสมถกรรมฐาน วิปัสสนา
กรรมฐาน ภาวนาไปก็จะสำเร็จมรรคผล บรรลุนิพพาน
อันสุขเกษมเหมือนกัน ไม่ต้องทรมานเหมือนถือเพศ
บรรพชิต

นุ่งห่มได้เฉพาะผ้าข้อมผ้าด บิดนทาตเลียงชีวิต
ด้วยความยากลำบาก ต้องรักษาพระวินัยพุทธบัญญัติ
ถือนั่นในศีล ๔ ประการ คือ

- ปาฏิโมกขสังวรศีล
- ปัจฉัยสันนิสิตศีล
- อาชีวะปารีสูทธิศีล
- อินทริยสังวรศีล

ยิ่งกว่านั้น ยังต้องปฏิบัติตามรุดงค์คุณ ๑๓
ประการ คือ

- ๑. ต้องนุ่งห่มผ้าเป็นฝุ่น (ผ้าบังสุกุล)
เท่านั้น

๒. ต้องใช้ผ้าเพียง ๓ ผืน
๓. ต้องออกเที่ยวบิณฑบาตเป็นประจำ
๔. ต้องเที่ยวบิณฑบาตตามลำดับบ้าน
๕. ต้องฉันข้าวมี้อเดียว
๖. ต้องฉันอาหารในบาตร ห้ามใช้ภาชนะอื่นอีก
๗. ลงมือฉันแล้วต้องไม่รับอาหารเพิ่ม
๘. ต้องอยู่ป่าเป็นนิจ
๙. ต้องอยู่ใต้โคนไม้
๑๐. ต้องอยู่กลางแจ้ง
๑๑. ต้องอยู่ตามป่าช้า
๑๒. ต้องอยู่ในที่แล้วแต่เขาจะจัดให้
๑๓. ต้องนั่งอย่างเดียว ไม่นอน

พระยามิลินท์สรุปว่า จะบวชให้ลำบากทำไม

พระนาคเสนถวายวิสัยชนาว่า พระพุทธเจ้าตรัสเช่นนั้นจริง แต่ทรงมุ่งหมายยกย่องเชิดชูสัมมาปฏิบัติ (มิได้มุ่งหมายยกย่องเพศ - ผู้เขียน) บรรพชิตที่รักษากิจตามพระวินัยบัญญัติแล้ว แต่ไม่จำเรฐสมถวิปัสสนาก็ห่างไกลจากมรรคผลเป็นปฤชชนหาสำเร็จอริยธรรมไม่ฝ่ายฆราวาสเหล่านั้นอยู่ในพระรัตนตรัย ถือศีล ๕ ศีล ๘ เป็นอดีตศีล ให้ท่านแก่ยากสมณพราหมณาจารย์ แต่มิได้จำเรฐสมถวิปัสสนา ก็จะไกลจากมรรคผล พระพุทธเจ้าตรัสตั้ง (ข้างต้น) นั้น ก็ด้วยทรงกลัวไปว่าบรรพชิตจะลละไม่รักษากิจวินัยไม่ปฏิบัติ และทรงกลัวคฤหัสถ์จะสาละวณไปข้างศีลทาน มิได้จำเรฐกรรมฐานเป็นสัมมาปฏิบัติ

พระนาคเสนยังวิสัยชนาความสำคัญของเพศบรรพชิตและเพศคฤหัสถ์มีใจความว่าเพศบรรพชิตเป็นอุดมเพศ ประเสริฐกว่าเพศคฤหัสถ์ สามารถรองรับอริยธรรมอันประเสริฐได้ เป็นแก้วสารพัดนึก เป็นมหาสมุทรรองรับคลื่นน้อยใหญ่ สามารถบำเพ็ญสมณธรรมให้บรรลุมรรคผลได้เร็วกว่าเพศคฤหัสถ์ และประกอบด้วยลักษณะวิเศษ ๔ ประการ คือ เป็นเพศของผู้มีกน้อยสันโดษอยู่ในที่สงบสงัด รักษาศีลชั้น ๔ ประการ และสมาทานรุดงค์ ๑๓ ข้อ

อนุমানปัญหา (ว่าด้วยกาศาคคคะเน)

พระยามิลินท์นั้น ทรงสนิทสนม และศรัทธาเลื่อมใสในพระนาคเสนเป็นอย่างยิ่ง ปัญหาที่ทรงถามบางข้อก็เป็นเรื่องที่ไม่ลึกล้าอะไรนัก แต่เมื่อทรงถามออกไปแล้ว พระนาคเสนก็ได้วิสัยชนาอย่างหลักแหลมด้วยปฏิภาณปัญญา และล้าลึกด้วยข้ออรรถธรรม เช่นเรื่องอนุমানปัญหาซึ่งจะแสดงต่อไปนี้

พระยามิลินท์ถามว่า

พระนาคเสน เคยเห็นพระพุทธเจ้าหรือไม่

พระนาคเสนตอบว่า

ไม่เคยเห็น

พระยามิลินท์ถามว่า

อาจารย์ของท่านเคยเห็นหรือไม่

เมื่อพระนาคเสนตอบว่า

อาจารย์ก็ไม่เคยเห็น

พระยามิลินท์จึงสรุปเป็นปัญหาว่า

"ถ้าเช่นนั้น พระพุทธเจ้าก็ไม่มี เพราะไม่มีใครเห็น"

พระนาคเสนจึงถามทวนว่า

กษัตริย์ดินราชวงศ์ของพระองค์มีหรือไม่

พระยามิลินท์ตอบว่า

มี

พระนาคเสนถามว่า

เคยเห็นหรือไม่

เมื่อพระยามิลินท์ตอบว่า

ไม่เคยเห็น

พระนาคเสนจึงซักว่า

ราชบุโรหิตผู้เฒ่าในราชสำนักเคยเห็นหรือไม่ ก็ได้รับคำตอบว่า ไม่เคยเห็น

พระนาคเสนจึงว่า

"ถ้าอย่างนั้น ก็ไม่มี ถ้ามีจะเอาอะไรมาอ้าง"

พระยามิลินท์ จึงตรัสว่า

กษัตริย์ต้นพระราชวงศ์ของพระองค์นั้น มีมานานถึง ๕ ชั่วคน แม้จะล่วงลับไปแล้ว ก็ยังมีเครื่องราชกกุธภัณฑ์ให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ คือ

๑. เสตขตุต พระมหาเศวตฉัตร
๒. อุนหิส พระมหามงกุฏ
๓. วาลวีชนี พัด
๔. มหารทานิ สยยานิ พระแท่นบรรทม
๕. ขคคญจ พระขรรค์แก้ว

พระยามิลินท์ทรงยืนยันว่า กษัตริย์ต้นพระองค์ของพระองค์มี ถึงแม้จะไม่เห็น ก็มีเครื่องราชูปโภคทั้ง ๕ อย่างนั้นเป็นสักขีพยาน

พระนาคนเสนผู้เรื่องปัญญา เมื่อตอนพระยามิลินท์ให้เข้ามาคุยได้ตั้งนั้น จึงถวายวิสขนาทกลับว่า พระพุทธเจ้ามีจริงด้วยธรรมวาทะอันหลักแหลม ดังนี้

“มหาราช ขอถวายพระพร ซึ่งพระองค์สมเด็จพระศรีสุคตทศพลญาณนั้น อาตมาก็ไม่เห็น อาจารย์ของอาตมาก็ไม่เห็น แต่อาตมาเห็นเครื่องทรงที่สมเด็จพระพุทธองค์เจ้าประดิษฐานไว้ยังมีอยู่ สวางทั้งปวงผู้รู้ผู้เห็นได้รับประทานต่อๆ มา คือ

- จตุตตารโ สติปฏิฐานา
- สติปฏิฐาน ๔ ประการ
- จตุตตารโ สมมุขปฐานา
- ความเพียรอันชอบ ๔ ประการ
- จตุตตารโ อิทธิปาทา
- อิทธิปาทธรรม ๔ ประการ
- ปณจินทรียานิ
- อินทรีย์ ๕ ประการ
- บญจ พลานิ
- กำลัง ๕ ประการ
- สตุต โพชฌงคา
- โพชฌงค ๗ ประการ
- อฏฐงคิโก มคโค
- มรรมีองค์ ๘ ประการ

อาตมาก็ประนมมืออภิวาทไหว้ด้วยน้ำใจเที่ยงแท้ ด้วยเห็นธรรมประจักษ์แก่ตา ก็รู้ด้วยอนุমানปัญญาว่า อตติ ไส ภควา สมเด็จพระศาสดาผู้ทรงพระภาคเป็นอันงานนี้มีจริงขอถวายพระพร”

อุปมาภพปัญหา (ว่าด้วยปฏิบัติทาของผู้จะสำเร็จพระอรหันต์)

พระยามิลินท์นั้น นอกจากจะทรงคุ้นเคย ศรัทธาเลื่อมใสในพระนาคนเสนดังกล่าวในอนุমানปัญหา ยังทรงฝึกใฝ่ในธรรมเป็นอย่างดี คัมภีร์มิลินท์ปัญหา เปรียบความกระหายธรรมของพระยามิลินท์ไว้ ๑๐ ประการ คือ

๑. เหมือนโคกระหายน้ำวิ่งไปหาแหล่งน้ำ
๒. เหมือนคนหิวจัดแสวงหาอาหาร
๓. เหมือนคนเดินทางอยากพึ่งพวกเกวียน
๔. เหมือนคนไข้ต้องการหมอ
๕. เหมือนคนข้ามฝั่งต้องการเรือ
๖. เหมือนคนจนแสวงหาขุมทรัพย์
๗. เหมือนคนกำหนดอยากพบคนรัก
๘. เหมือนคนเป่าปี่อยากให้เป็นเพราะหูคนฟัง
๙. เหมือนคนขลาดต้องการที่พึ่งพึ่ง
๑๐. เหมือนพระภิกษุพุทธบุตรต้องการวิมุตติ

มิลินท์ปัญหาตอนนี้ พระยามิลินท์กับพระนาคนเสนสนทนากัน - ตอบกันในเรื่องปฏิบัติทาแนวทางปฏิบัติของพระโยคาวจร ผู้บำเพ็ญสมถวิปัสสนากรรมฐาน เพื่อบรรลุสมมรรคผล เปรียบได้กับ “กิริยา” หรือ “สภาพ” หรือ “ธรรมดา” ของสัตว์ พืช และธรรมชาติอื่นๆ อันเป็นอุปมาที่นำศึกษาใคร่รู้ แบ่งออกเป็น ๑๑ พรรค และหลายกิริยา ดังต่อไปนี้

๑. มีปฏิบัติทาเหมือนลา

ลานั้น ไม่เลือกที่นอน นอนที่ใดก็ได้ และลานอนไม่มากนัก เหมือนพระโยคาวจรไม่เลือกที่นอน นอนที่ไหนก็ได้ ด้วยสันโดษมักน้อย และไม่นอนนาน

๒. มีปฏิบัติทาเหมือนไก่

เมื่อยังเข้าอยู่ ไม่ลงดินกินอาหาร พระโยคาวจรก็เหมือนกัน รุ่งเช้า กวาดลานพระเจดีย์ เตรียมน้ำใช้น้ำฉัน อาบน้ำชำระกาย บูชาไหว้พระเจดีย์ ไหว้พระภิกษุผู้เฒ่าเข้าที่สงบ

ครั้งรุ่งสว่างแล้วไต่ก็ลงดินหาอาหาร พระโยคาวจรก็เที่ยวไปบิณฑบาต

มีสายตามองเห็นชัดในเวลากลางวัน แต่ในเวลา
มืดคำย่ำราตรี ตาก็มองไม่เห็นชัด มีอาการฝ่ามือเหมือน
มีดบาด (บอดไก่) พระโยคาวจร ก็ต้องทำอาการเหมือน
ไก่ คือจะอยู่ป่าหรือเที่ยวไปในละแวกบ้าน หรือเที่ยว
บิณฑบาต ฟังส่ำรวมอินทรีย์ อายาตินีในล้มผัสต่าง ๆ
ทำตัวเหมือนคนหูหนวกตาฟาง

ไม่ลืมรั้ง แม้คนจะใช้ไม้ขว้างมิให้เข้ารั้งก็ไม่ยอม
เหมือนพระโยคาวจร ย่อมทำกิจกรรมต่างๆ มิได้ขาด
เช่น ตัดเย็บย้อมจีวร ปุจฉาวิสัชนาอารยธรรม

๓. ปฏิปทาเหมือนกระแต

ธรรมดากระแต เมื่อเห็นศัตรูก็พองหางเตรียม
สู้มิถอยหนี เหมือนพระโยคาวจรเมื่อเกิดกิเลสเข้าใกล้
ก็พองหาง คือ เจริญสติปัญญาทั้ง ๔ ต่อสู้กับกิเลสมิถอย
หนี

๔. ปฏิปทาเหมือนแม่เสือเหลือง

ธรรมดาแม่เสือเหลือง ย่อมมีศรัทธาและตถกถ
เพียงครั้งเดียว พระโยคาวจรก็เหมือนแม่เสือเหลือง คือ
กลัวการเกิดในวัฏสงสาร ปรรณนาตตภิเลศมิต้องมาจุติ
ปฏิสนธิในโลกนี้อีก

๕. ปฏิปทาเหมือนพ่อเสือเหลือง

ประการหนึ่ง พ่อเสือเหลืองนั้น ชอบซ่อน
เร้นอยู่ในที่ลับจับกินเนื้อเป็นอาหาร เหมือนพระโยคา
วจร ล้างเสพอาศัยอยู่ในอรัญญิกรุกขมูลเสนาสนะ
ซอกหัวระหว่งเขา และพุ่มไม้ป่าช้ารตขัฏ กอหญ้า
กองฟางอันสงัดเสียบจากเสียงนกกา บำเพ็ญเพียร
ภาวนาจนบรรลุอิริยธรรม

ประการหนึ่ง พ่อเสือเหลืองนั้น ไม่กิน
เนื้อสัตว์ที่ล้มลงข้างซ้าย เหมือนพระโยคาวจร
ไม่ยอมบริโภคภัตตาหารอันเกิดหรือได้มาทางอันมิชอบ

๖. ปฏิปทาเหมือนเต่า

ประการหนึ่ง เต่านั้น อาศัยอยู่แต่ในน้ำ
เหมือนพระโยคาวจร ที่คอยแผ่เมตตาคิดอันเยือกเย็นแก่
สัตว์โลกทั้งปวง

ประการหนึ่ง เต่านั้น เมื่อขึ้นมาจากน้ำ
ไม่เห็นสัตว์อะไรก็ตากกายอยู่ที่ชายตลิ่งลาด เหมือน
พระโยคาวจรนำจิตออกจากอิริยาบถ นั่ง นอน และเดิน
แล้วตากไว้ด้วยความเพียร ๔ ประการ

ประการหนึ่ง เต่านั้น เมื่อเห็นหรือได้ยิน
เสียงคนเสียงสัตว์ ก็หดอวัยวะทั้ง ๕ คือ เท้า ๔ ศีรษะ
๑ เข้าไว้ในกระดอง เหมือนพระโยคาวจร เมื่อกระทบ
กระทั่งอารมณ์ใด ก็สะกดอารมณ์สำรวมไว้ด้วยสติ
สัมปชัญญะรักษาสมณธรรมของตนไว้

๗. ปฏิปทาเหมือนเป็ด

ธรรมดาเป็ด ย่อมอนุโลมไปตามลมปากของ
คนเป่า มิได้แตกแพร่เป็นอย่างอื่นเหมือนพระโยคาวจร
ปฏิบัติตามวงศ์ศัสตฤศนาที่พระพุทธรเจ้าทรงสอนไว้
ตั้งอยู่ในกรรมอันปราศจากโทษแสวงหาสมณธรรมอย่าง
แน่นอน

๘. ปฏิปทาเหมือนแหล่งป็น

ธรรมดาแหล่งหรือรางป็น ย่อมอนุโลมตาม
ลำป็น ทรายเท่าที่ปลายป็นมิได้ขัดขวางและแนบเนียนดี
เหมือนพระโยคาวจรฟังปฏิบัติเคารพต่อกันตามลำดับ
อาวุโส ไม่กระด้างกระเดื่องเคื่องแค้นต่อกันและกัน

๙. ปฏิปทาเหมือนกา

ธรรมดากา ย่อมจับเกาะอยู่ที่เดียวและเหลือ
ซ้ายแลขวาระวางภัย พระโยคาวจรก็ระมัดระวังภัยคือ
กิเลส สำรวมรักษาอินทรีย์ด้วยสติอยู่เป็นนิจ

ประการหนึ่ง กานั้น เมื่อได้อาหารอันดีแล้ว
ประการใด ก็ย่อมร้องเรียกพวกพ้องมากิน เหมือนพระ
โยคาวจร เมื่อได้อาหารหรือลาภสักการะ ก็พึงแบ่งปัน
แก่เพื่อนสหพรหมจารีอันมีศีล

๑๐. ปฏิปทาแห่งวานร

ธรรมดาวานร ย่อมอาศัยอยู่กับต้นไม้ใหญ่ที่มี
กิ่งก้านสาขาหนาแน่นพอกุ้มภัย พระโยคาวจรจะอยู่ที่ใด
ก็ต้องมองหาดพรหมจารี มีศีล มีกัลยาณธรรม เป็น
พหูสูตร กล่าวคำนำรัก ไว้เป็นที่พึ่งเป็นกัลยาณมิตร

อีกประการหนึ่ง วานรนั้น เมื่อเข้าไปเที่ยว
ในดงหรือต้นไม้ใด ครั้นพลบค่ำก็อาศัยนอนในดงหรือ
ต้นไม้ใด เหมือนพระโยคาวจร เมื่อเข้าหลักเรือนอยู่อาศัย
ในป่าใด เมื่อย่ำสนธยาราตรี ต้องอาศัยดงป่านั้น เป็นที่
จงกรมและพักกายเพื่อบำเพ็ญสมณธรรม

(อ่านต่อฉบับหน้า)

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี

อำเภอจุฬารัตน์

**สามวังลือเลื่อง
ศิลาข่อยคอย**

**นามเมืองเจ้าฟ้า
อร่อยค้ำกึ่ง**

เอี่ยม อุบลพันธุ์
นะมา ไสภาพงศ์

อำเภอจุฬารัตน์ เป็นอำเภอเกียรติยศของจังหวัดนครศรีธรรมราช เหมือนอำเภอสิรินธร เป็นอำเภอเกียรติยศของจังหวัดอุบลราชธานี เพราะประกอบด้วยลักษณะพิเศษ ๒ ประการคือ

๑. เป็นอำเภอโดยไม่ต้องผ่านการเป็นกิ่งอำเภอมาก่อน
๒. อัญเชิญพระนามพระราชวงศ์ผู้ใหญ่มาดังเป็นชื่ออำเภอ

หลักการและเหตุผลในพระราชกฤษฎีกาประกาศตั้งอำเภอ ระบุชัดเจนถึงความเป็นมา และเหมาะสมในการตั้งอำเภอจุฬารัตน์ไว้ ดังนี้

แผนที่อำเภออุพาดกรณ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ที่มา : กรมแผนที่ทหาร แผนที่ประเทศไทย มาตรฐาน : ๒๕๐,๐๐๐
 SERIES ๕๕๐๑ S SHEET NB ๕๗-๒, NB ๕๗-๓, NC ๕๗-๑๑,
 AND NC ๕๗-๑๕ EDITION • RTSD, ๕๕๗๓

บันทึก

หลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชกฤษฎีกา

ตั้งอำเภอจุฬารัตน์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

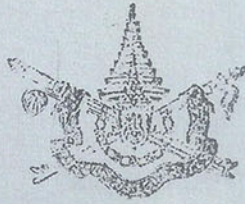
พ.ศ. ๒๕๓๗

หลักการ

ให้แยกตำบลบ้านควนมุด ตำบลบ้านชะฮวด อำเภอชะฮวด ตำบลควนหนองคว่า ตำบลทุ่งโพธิ์ ตำบลนาหมอนบุญ และตำบลสามตำบล อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ออกจากอำเภอดังกล่าว และรวมตั้งเป็นอำเภอจุฬารัตน์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

เหตุผล

โดยที่ตำบลบ้านควนมุด ตำบลบ้านชะฮวด อำเภอชะฮวด ตำบลควนหนองคว่า ตำบลทุ่งโพธิ์ ตำบลนาหมอนบุญ และตำบลสามตำบล อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีท้องที่กว้างขวาง มีชุมชนและชุมชนการค้าหนาแน่น มีสภาพเจริญขึ้นกว่าเดิมมาก สมควรแยกตำบลดังกล่าวออกจากอำเภอชะฮวดและอำเภอรัตนพิบูลย์ และรวมตั้งเป็นอำเภอจุฬารัตน์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อประโยชน์แก่การปกครอง การให้บริการของรัฐ ความสะดวกของประชาชน และเพื่อส่งเสริมให้ท้องที่มีความเจริญยิ่งขึ้น ตลอดจนเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ในวโรกาสที่ทรงมีพระชันษาครบ ๓ รอบ ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๖ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกา

ตั้งอำเภอจุฬารามณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

พ.ศ. ๒๕๓๗

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๗

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ

โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้

โดยที่เป็นการสมควรตั้งอำเภอจุฬารามณ์ขึ้นในท้องที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

เพื่อประโยชน์แก่การปกครองและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

และมาตรา ๖๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

- ๒ -

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า "พระราชกฤษฎีกาตั้งอำเภอจุฬารัตน์
จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. ๒๕๓๗"

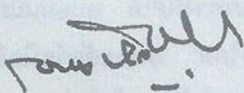
มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้แยกตำบลบ้านควนมุด ตำบลบ้านชะอวด อำเภอชะอวด ตำบล
ควนหนองคว่า ตำบลทุ่งโพธิ์ ตำบลนาหมอนบุญ และตำบลสามตำบล อำเภอธำมรงค์
จังหวัดนครศรีธรรมราช ออกจากอำเภอดังกล่าว และรวมตั้งเป็นอำเภอจุฬารัตน์

มาตรา ๔ ให้อำเภอจุฬารัตน์มีเขตการปกครองตามเขตตำบลเดิมแยกออกจาก
เขตอำเภอที่ตำบลนั้นเคยอยู่ในเขตปกครอง โดยให้ตั้งที่ว่าการอำเภอที่ตำบลสามตำบล
และให้อำเภอจุฬารัตน์ขึ้นอยู่ในความปกครองของจังหวัดนครศรีธรรมราช

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรี

ข้อมูล ประวัติอำเภอจุฬารณ

เนื่องจากอำเภอจุฬารณ เป็นอำเภอใหม่สุดของ จังหวัดนครศรีธรรมราช ประวัติและข้อมูลต่างๆ จึงยังไม่ ชัดเจนลงตัว แต่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องก็กำลังรวบรวมจัดทำ ให้เป็นระบบเป็นหลักฐานที่สมบูรณ์ สำหรับที่นำเสนอ ในสารนิพนธ์กรมราชฉบับนี้ แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. ลักษณะบอกเล่า

๒. ลักษณะข้อมูลมาตรฐาน

ทั้งสองลักษณะ จะสรุปความสำคัญเสนอแบบ "แนะนำเบื้องต้น" มิได้นำเสนอจากคำบอกเล่า หรือ เอกสารทั้งหมด เพราะเรื่องราวที่สมบูรณ์ ทางอำเภอ จุฬารณ กำลังจัดทำเพื่อเตรียมเปิดที่ว่าการอำเภอใหม่ ในประมาณปลายปี ๒๕๓๘

ในลักษณะที่ ๒ เอกสารที่ได้มา เป็นข้อบรรยาย สรุป ที่แจกในการเปิดที่ว่าการอำเภอชั่วคราว เมื่อปี ๒๕๓๗ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างแล้ว ส่วนที่เป็นปัจจุบันก็ได้รับเพียง "ฉบับร่าง" เป็นลายมือเขียน บ้าง ตัวพิมพ์ดีดบ้าง ต้องนำมาหลอมละลายเอาเอง อีกครั้งหนึ่ง จึงขออนุญาตเสนอแบบ "แนะนำเบื้องต้น" ดังกล่าวแล้ว

ประวัติลักษณะบอกเล่า

ในสมัยก่อน "งานหนังสือ" เป็นเรื่องยากของ สังคมไทย เรื่องราวของสถานที่บุคคล และเหตุการณ์ จึงไม่ได้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร จึงหาความ แม่นยำ ชัดเจนไม่ได้ ต้องใช้วิธีสร้างเรื่องราว บุคคล ขึ้นมาประกอบชื่อบ้านนามเมือง เช่น วังช้าง นามอ บุญ อ่าวศรีเมือง ควนสีไทย อ่าวป่าเพียร ชื่อทั้งหมดนี้ คนรุ่นเก่ามิได้บันทึกเป็นหลักฐานไว้ ต้องสร้างเรื่องราว หาชื่อบุคคล และเหตุการณ์มาประกอบให้สมเหตุสมผล หรือใกล้เคียง กลายเป็น "ประวัติลักษณะบอกเล่า"

อาจารย์ไสว วังปริชา อดีตอาจารย์ใหญ่โรงเรียน วัดวังช้าง ได้บันทึกเรื่องราวแบบ "บอกเล่า" เกี่ยวกับ ประวัติเบื้องต้นของอำเภอจุฬารณไว้มากมาย ดัง ตัวอย่างที่นำมาเสนอต่อไปนี้

ประวัติเดิมของอำเภอจุฬารณ

อำเภอจุฬารณ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้ง ที่ทำการอำเภอ ในหมู่ที่ ๔ ตำบลสามตำบล ซึ่งมี ประวัติตำบลมาดังนี้

เมื่อ พ.ศ.๒๓๑๐ กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่า ทหารพม่าบุกรุกเข้าเผากรุงศรีอยุธยาเสียหายย่อยยับ ประชาชนพลเมือง และเชื้อสายเจ้าพระยามหากษัตริย์ ต่างก็หนีลี้ภัยหนีภัยไปคนละทิศละทาง บางพวกก็หนี เพื่อกลับบ้านภูมือง บางพวกก็หนีเอาตัวรอดในยามกรุง ตก

มีเจ้านายชั้นหม่อมสององค์ นามเดิมไม่ปรากฏ แต่คนทั่วไป หรือพรรคพวก เรียกชื่อหม่อมองค์ที่ว่า "หม่อมเนรใหญ่" (ต้นตระกูลเนรานนท์) เรียกชื่อ หม่อมองค์น้องว่า "หม่อมเนรน้อย" (ต้นตระกูล ชัยพลบาล) พาลูกเมียและพรรคพวกหนีพม่าเข้าศึกษามา ทางทิศใต้ ประมาณ ๕๐๐ คน เดินทางล่องได้มา ประมาณ ๕-๖ เดือน วันหนึ่งตอนเย็น หม่อมเนรใหญ่ สั่งให้พรรคพวกหยุดพักแรม พรรคพวกและคนใช้ได้ ช่วยกันทำเพิงพัก ตัดไม้พาดต้นมะขาม และมัดกับ ต้นจันทน์ ทำเป็นโครงหลังคามุงด้วยใบปุดช้าง ฝ่ายพวก ผู้หญิงที่ติดตามมา ก็จัดการหุงอาหาร แต่ไม่มีน้ำจะ หุงข้าว จึงต้องนอนท้องเปล่ากันทุกคน ตอนดึกทั้งหมด ได้ยินเสียงงกร้องมาทางทิศใต้ หม่อมเนรใหญ่รู้ทันทีว่า แหล่งน้ำค้างอยู่ไม่ไกล เพราะสัตว์ชนิดนี้ขาดน้ำไม่ได้ จึงสั่งให้คนใช้ทำคอกไม้ไผ่จุดไฟสว่าง เดินไปทาง เสียงงกร้อง ก็พบลารารใหญ่ น้ำใสสะอาด (คลองวังช้าง ปัจจุบัน) จึงตัดไม้ไผ่เป็นกระบอกรัดน้ำมาปรุงอาหาร ได้กินกันในคืนนั้น

รุ่งเช้าหม่อมทั้งสอง เดินสำรวจบริเวณรอบที่พัก เห็นเป็นภูมิประเทศที่เหมาะสมสำหรับตั้งบ้านพักอาศัย อย่างถาวรได้ จึงประชุมพรรคพวกและลูกๆ เพื่อแจ้งแนวความคิดจะสร้างบ้านให้ทราบ ลูกของหม่อมเนรใหญ่มี ๒ คน คือ หม่อมไพนารต และหม่อมไพบูลย์ (หม่อมบุญก็เรียก) ลูกของหม่อมเนรน้อยชื่อ หม่อมชัยพลบาล เมื่อมาพร้อมกันหมดแล้ว หม่อมเนรใหญ่ ก็แจ้งให้ทราบว่า ทั้งหมดที่ติดตามมานี้ให้ช่วยกันออกสำรวจพื้นที่สำหรับทำนา เพราะข้าวเป็นอาหารหลัก ตกลงกันเสร็จ หม่อมลูกทั้งสามก็แบ่งพรรคพวกออกไปหาพื้นที่เหมาะแก่การทำนา

หม่อมไพนารต พาพรรคพวกไปทางทิศอีสานให้ป่าไผ่ตรงป่าเบิกนา และตั้งบ้านพักที่นั่น (บริเวณหมู่ที่ ๑ บ้านวังไผ่ สามตำบล) ทุ่งนาที่บุกเบิกได้คือ บริเวณทุ่งห้วยยาง ห้วยยม ทุ่งวังไผ่ ฯ ส่วนที่พักหม่อมไพนารต ปัจจุบันเรียก บ้านเก่าไพนารต

หม่อมไพบูลย์ (หม่อมบุญ) พาพรรคพวกไปทางทิศใต้ ได้พบพื้นที่เหมาะแก่การทำนา (บริเวณหมู่ ๒ ต.นาหมอนบุญ) จึงสั่งให้พรรคพวกทำที่พักอาศัย (ปัจจุบันเรียก บ้านในวัง ริมคลองนาหมอนบุญ ต.ควนหนองหงส์ อ.ชะอวด) และได้บุกเบิกที่ดินสำหรับทำนาหลายแห่งหลายทุ่ง เช่น ทุ่งนาหมอนบุญ ทุ่งบ้านรั้ว ทุ่งลานควาย ฯ

หม่อมชัยพลบาล ได้พาลูกน้องพรรคพวกไปทางทิศตะวันออก ได้พื้นที่เหมาะแก่การทำนา มีหลายแห่ง หลายทุ่งเช่นกัน มีทุ่งห้วยหุ่น ทุ่งไผ่ใหญ่ ทุ่งลานควาย ทุ่งซ่า ฯ ลูกน้องและพรรคพวกหม่อมชัยพลบาล ให้ทำที่พักริมลำธาร สร้างที่พักอย่างถาวร (ปัจจุบันชื่อ บ้านต้นเหรียญ) ส่วนหม่อมชัยพลบาล กลางคืนกลับไปนอนกับหม่อมพ้อและหม่อมลุง ณ ที่พักแห่งแรก เพราะหม่อมทั้งสองอยู่ในวัยชรา

ที่พักแห่งแรกนี้ได้ทำเป็นบ้านขึ้นอย่างถาวรเพราะไม่หาไม้ยากเหมือนสมัยนี้ เพื่อเป็นเกียรติแก่หม่อมทั้งสอง พรรคพวกและคนทั่วไปเรียกว่า วัง

เมื่อหม่อมเนรใหญ่ต้องการประชุม ลูกน้องและลูกๆ ก็ตั้งธงไปใหญ่เป็นสัญญาณ ต่อมาจึงนี้ก็เรียกชื่อใหม่ว่า "วังฮ่อง" เมื่อหม่อมพ้อทั้งสองถึงอสังกกรรม หม่อมลูกจึงถวาย "วังฮ่อง" ให้เป็นวัดจัดพระสงฆ์มาประจำพรรษา อัฐิของหม่อมทั้งสอง ก่อเป็นเจดีย์บรรจุไว้ที่กลางวัด องค์ทิศเหนือเจดีย์บรรจุอัฐิของหม่อมเนรน้อย องค์ทิศใต้เป็นของเนรใหญ่ และวัดก็มีชื่อว่า "วัดวังฮ่อง" ตั้งแต่เริ่มต้นจนปัจจุบัน (เจดีย์หม่อมเนรใหญ่ถูกขุดถูกทำลายหมด)

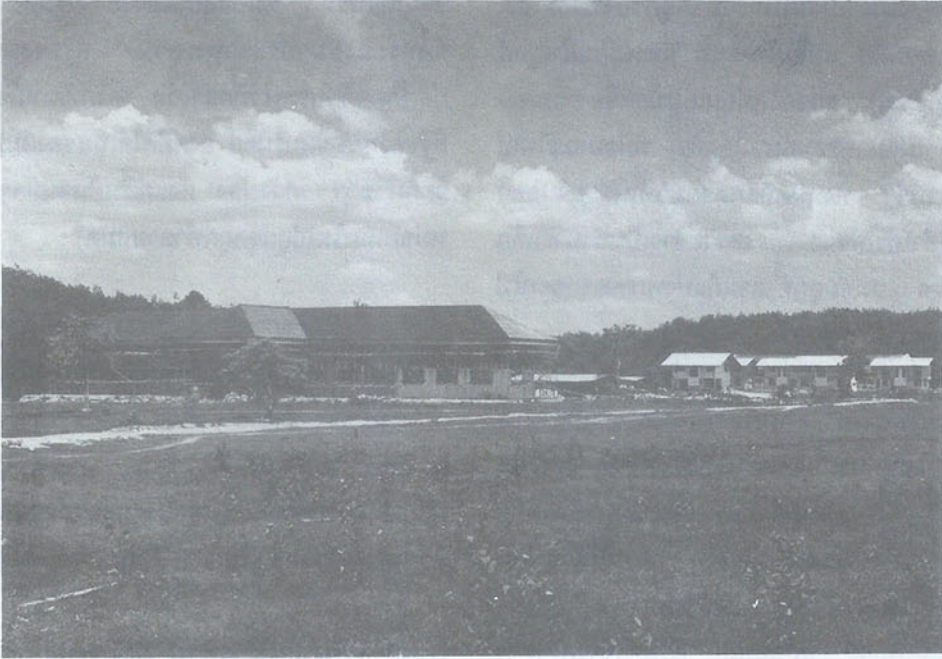
เมื่อต้นรัชกาลที่ ๕ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าอยู่หัว ทรงราชย์ได้จัดการปกครองประเทศ แบ่งเป็นหัวเมือง อำเภอ แขวง ทางราชการ ได้จัดเอาสถานที่ทั้ง ๓ แห่ง คือ วังไผ่, วังฮ่อง, นาหมอนบุญ, เป็นแขวงสามตำบล (สมัยโบราณแหล่งชุมชนที่มีคนอยู่มากพอสมควร เขาเรียกว่า "ตำบล" ตลอดมา

รายชื่อกำนันตำบลสามตำบล ตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน คือ

๑. นายหนู หนูนารถ
๒. หมื่นสามตำบลตรีนิคม
๓. หมื่นราชฎีนิคม
๔. หมื่นชาติเขาวลิต
๕. นายเจียง จินนุพงศ์
๖. นายชื่น วัจนุญคง
๗. นายไสว วัจนุญคง
๘. นายไต้ ยอดระบำ
๙. นายชม วัจนุญคง
๑๐. นายชื่น ยอดระบำ
๑๑. นายปรีชา หนูนารถ
๑๒. นายเซต ยอดระบำ

ต่อมาเมื่อ พ.ศ.๒๕๓๗ ตำบลสามตำบล ได้แยกพื้นที่ออกไปตั้งตำบลใหม่ ชื่อตำบลนาหมอนบุญ นายปรีชา หนูนารถ เป็นกำนันคนแรกของตำบลนาหมอนบุญ

อำเภอจุฬารามณ์

ที่ว่าการอำเภอจุฬารามณ์หลังใหม่
กำลังก่อสร้างใกล้จะแล้วเสร็จตั้งอยู่ที่สามตำบล

๑. สภาพทั่วไป

๑.๑ ประวัติความเป็นมา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาตั้งอำเภอเพื่อประโยชน์แก่การปกครอง และความสะดวกของประชาชนเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๓๗ และได้รับพระราชทานพระอนุญาตให้ใช้พระนามศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ เป็นชื่ออำเภอโดยได้ทำพิธีเปิดอำเภอ และเริ่มบริการประชาชนเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๓๗

พื้นที่บริเวณที่ตั้งอำเภอจุฬารามณ์ปัจจุบัน คือ ตำบลสามตำบล โดยมีประวัติว่าหมายถึง สามวัง ได้แก่ วังฆ้อง วังไล และวังนาหมอนุญ ซึ่งทั้งสามวังเป็นที่อยู่อาศัยของเชื้อพระวงศ์แต่โบราณ ที่ได้เข้ามาบุกเบิกตั้งถิ่นฐานยังบริเวณนี้ต่อมาเมื่อยุคหนึ่งในอดีต พื้นที่แถบนี้

กลายเป็นเขตเคลื่อนไหวและต่อสู้ของสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ทำให้บริเวณนี้ซึ่งทุรกันดารอยู่แล้ว ต้องประสบกับปัญหาด้านความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยเพิ่มขึ้นอีก นอกจากนี้การพัฒนาและการบริการของทางราชการก็ไม่สามารถเข้าถึงยังจุดนี้ได้

๑.๒ สภาพภูมิศาสตร์

๑.๒.๑ ที่ตั้ง

ตั้งอยู่ห่างจากจังหวัดนครศรีธรรมราช ไปทางทิศใต้ ๕๒ กิโลเมตร (โดยทางรถยนต์) บริเวณที่ตั้งเรียกว่า บ้านไผ่ไม้เรียบ หมู่ที่ ๔ ตำบลสามตำบล (สำหรับที่ตั้งที่ว่าการอำเภอจุฬารามณ์ ขณะนี้เป็นที่ตั้งชั่วคราว อยู่ที่ โรงเรียนบ้านสำนักขัน หมู่ที่ ๕ ตำบลสามตำบล) มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอรัตนบุรี

๑.๒.๓ ประชากร

จำนวนทั้งหมด ๒๘,๗๐๙ คน เป็นชาย ๑๓,๙๘๓ คน เป็นหญิง ๑๔,๗๒๖ คน มี ๕,๑๙๙ ครัวเรือน

๑.๒.๔ ขนาดเนื้อที่

มีเนื้อที่ ๑๙๒,๕๐ ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็น ๑.๙๙% ของพื้นที่ทั้งจังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๒.๕ ลักษณะภูมิอากาศทั่วไป

มีอากาศร้อนชื้นเป็นส่วนมาก โดยฤดูร้อนอยู่ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนกันยายน และฤดูฝนอยู่ในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม แต่จะมีฝนตกชุกเฉพาะในเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคมของทุกปี

๒. การเมืองการปกครอง

๒.๑ การเมือง

- มีราษฎรผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง จำนวน ๑๘,๖๙๘ คน เป็นชาย ๘,๘๙๐ คน เป็นหญิง ๙,๘๐๘ คน (ข้อมูล เมษายน ๒๕๓๘)

- ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ผ่านมาเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๕ อยู่ในเขตเลือกตั้ง ๓ คน

- ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดครั้งที่ผ่านมาอยู่ในเขตเลือกตั้งเดียวกับอำเภอรัตนพิบูลย์ มีจำนวนสมาชิกสภาจังหวัดในเขตเลือกตั้ง ๓ คน

๒.๒ การปกครอง

แบ่งออกเป็น ๖ ตำบล ๒๓ หมู่บ้าน (ในจำนวนนี้เป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง อพป. ๑๐ หมู่บ้าน) ดังนี้

- ๒.๒.๑ ตำบลสามตำบลมี ๕ หมู่บ้าน (เป็นหมู่บ้าน อพป. ๑ หมู่บ้าน)
- ๒.๒.๒ ตำบลทุ่งโพธิ์ มี ๖ หมู่บ้าน (เป็นหมู่บ้าน อพป. ๔ หมู่บ้าน)
- ๒.๒.๓ ตำบลนาหมอนบุญ มี ๔ หมู่บ้าน (เป็นหมู่บ้าน อพป. ๒ หมู่บ้าน)
- ๒.๒.๔ ตำบลควนหนองควัว มี ๓ หมู่บ้าน
- ๒.๒.๕ ตำบลบ้านชะอวด มี ๓ หมู่บ้าน (เป็นหมู่บ้าน อพป. ๒ หมู่บ้าน)
- ๒.๒.๖ ตำบลควนมุด มี ๒ หมู่บ้าน (เป็นหมู่บ้าน อพป. ๑ หมู่บ้าน)

หมายเหตุ : อำเภอจุฬาภรณ์ ไม่มีสาขาภิบาล

๓. เศรษฐกิจ

๓.๑ การเกษตรกรรม

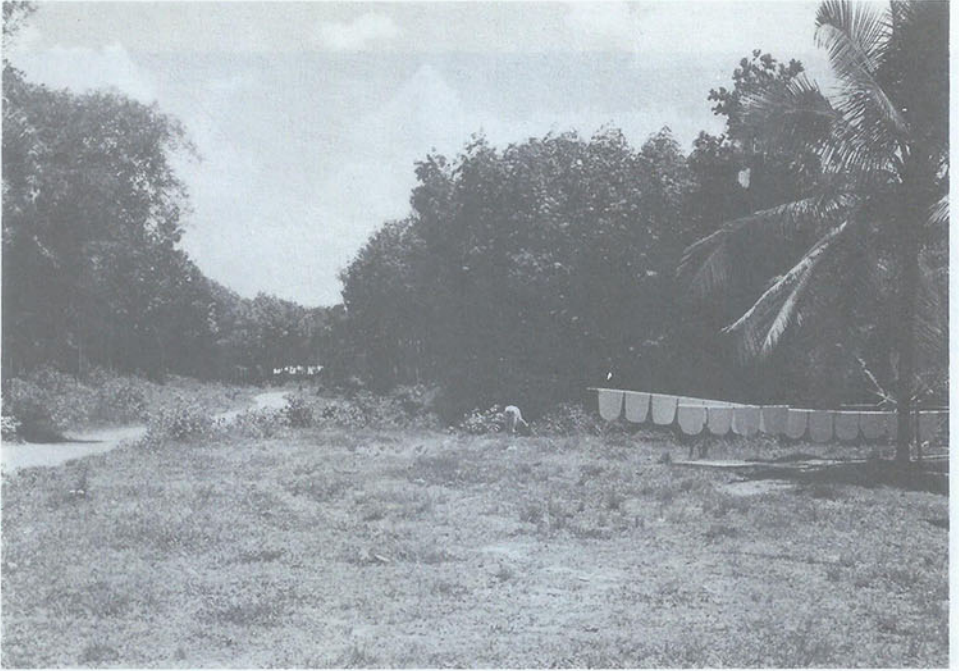
ทำนาประมาณ	๒๒,๐๗๔	ไร่
ผลผลิตทั้งปี	๖,๖๒๒.๒	ตัน/ปี
ผลผลิตนาปี	๖,๖๒๒.๒	ตัน/ปี
ผลผลิตนาปรัง	-	ตัน/ปี
เพื่อใช้ภายในอำเภอ	๓,๙๗๓	ตัน/ปี
เพื่อจำหน่าย	๒,๖๔๙.๒	ตัน/ปี
ทำสวนประมาณ	๕๗,๕๒๗	ไร่

พืชสวนที่สำคัญ ได้แก่

๑. สวนยางพารา ผลผลิต	๖๙๓	ตัน/ปี
๒. ผลไม้ยืนต้น ผลผลิต	๔๕	ตัน/ปี

สภาพเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพทำการเกษตร ทั้งการทำนาและทำสวนยาง นอกจากนี้แรงงานบางส่วน จะประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ทำการค้าและรับราชการ

ประชากรที่อยู่บนเนินเขาจะยึดอาชีพปลูกยางพาราและไม้ผล

โรงงานโม่หิน ที่ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอกุพราภรณ์

๓.๒ การปลูกสัตว์

จำนวนสัตว์ในพื้นที่โดยประมาณ มีดังนี้

โค ๗,๑๐๐ ตัว กระบือ ๗๘๐ ตัว สุกร ๗,๔๐๕

ตัว เป็ด ๔,๓๒๕ ตัว ไก่ ๘๕,๐๒๐ ตัว

๓.๓ การประมง

มีสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเอกชน ๒๔๖ แห่ง

๓.๔ การพาณิชย์

มีร้านค้าในหมู่บ้านต่างๆ ประมาณ ๑๕๕ แห่ง

ประชากรที่อาศัยอยู่ที่รามจะมีอาชีพทำนาและเลี้ยงสัตว์

ตลาดนัดเพียงแห่งเดียวของอำเภอจุฬาภรณ์ที่บ้านสามตำบล

๔. ลังคม

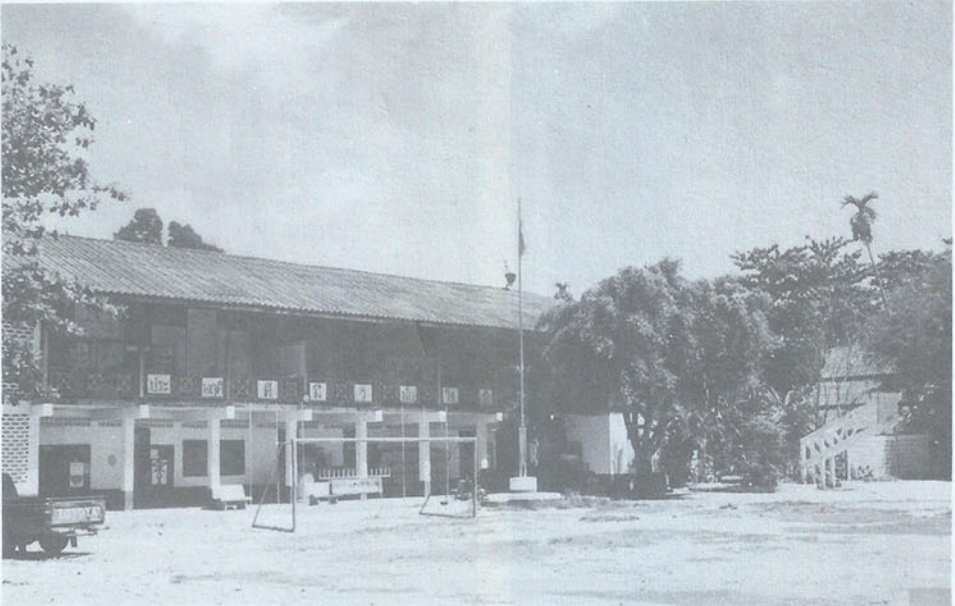
๔.๑.๒ มีโรงเรียน ระดับมัธยม สังกัดกรมสามัญ
ศึกษา จำนวน ๑ โรงเรียน

๔.๑ การศึกษา

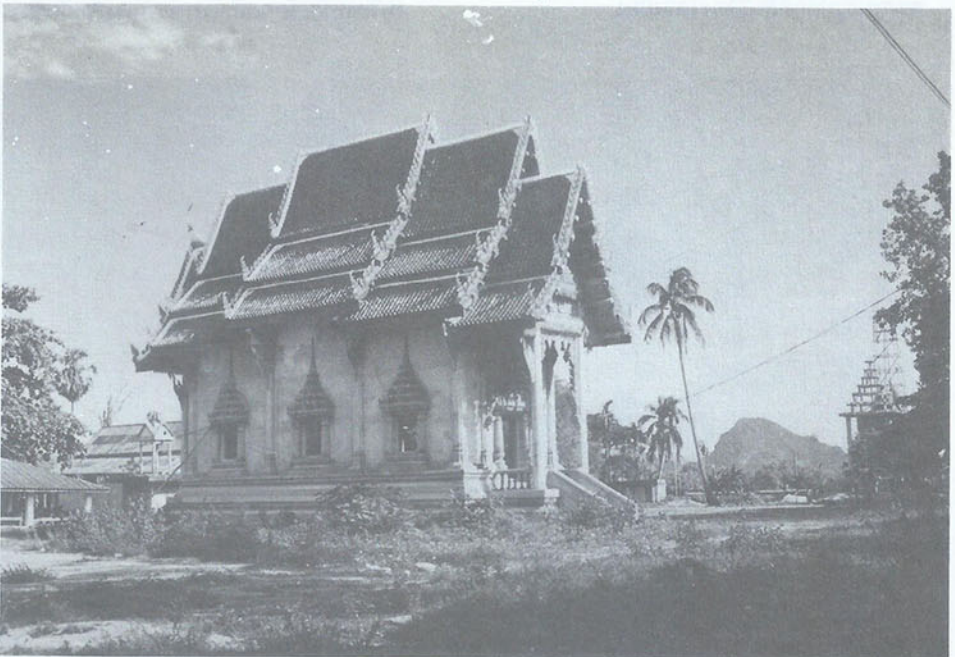
๔.๑.๑ มีโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
ศึกษาแห่งชาติ จำนวน ๒๓ โรงเรียน

๔.๒ การศาสนา

มีวัด จำนวน ๑๐ วัด และสำนักสงฆ์ ๔ แห่ง

โรงเรียนประถมศึกษาวัดสำนักขันธ์ เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ของอำเภอ

พระอุโบสถวัดสำนักขันธ์ เป็นวัดที่มีความเจริญมากกว่าวัดอื่น ๆ ในอำเภอ

พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ของวัดวังม่วง

เครื่องหินมีอัยสมัยโบราณที่ทางวัดเก็บรักษาไว้ในศาลา

ชาวอำเภอจุฬารามร่วมใจกันยกหมูรับในวันสารทเดือนสิบ

ทมูรับและขบวนอันสวยงามที่ชาวจุฬารณย์ร่วมขบวนหน้าสนามหน้าเมือง

๔.๓ การสาธารณสุข
มือน้ำสามตำบล จำนวน ๔ แห่ง
(ไม่มีโรงพยาบาล)

สถานีมือน้ำสามตำบล

๕.๕ การศึกษาความสงบเรียบร้อย

สถานีตำรวจอำเภอจุฬาภรณ์ มีอัตรากำลัง ๙๖ นาย แยกเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ๘ นาย และเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน ๘๘ นาย

สถานีตำรวจภูธรอำเภอจุฬาภรณ์

๕. ข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนา

๕.๑ การคมนาคม

๕.๑.๑ มีถนนสายหลัก ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวง จำนวน ๒ สาย แบ่งเป็นราดยาง ๑ สาย ระยะทาง ๑๗ กิโลเมตร (ทางหลวงหมายเลข ๔๑ ตอนอำเภอทุ่งสง-จังหวัดพัทลุง) และลูกรัง ๑ สาย ระยะทาง ๑๕ กม. (ทางหลวงสายบ้านในอ่าว-เหนือคลองอยู่ระหว่างก่อสร้าง)

๕.๒.๒ มีถนนสายรอง ในความรับผิดชอบของรพช. กรมโยธาธิการ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดรวม ๙๒ สาย ระยะทางรวม ๒๗๙ กม. (แบ่งเป็นราดยาง ๒ สาย ระยะทาง ๕ กม. และลูกรัง ๙๐ สาย ระยะทาง ๒๗๔ กม.)

ทางหลวงสายในอ่าว-บ้านเหนือคลอง กำลังก่อสร้าง

๕.๒ แหล่งน้ำ

๕.๒.๑ แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค

(๑) ภาชนะเก็บกักน้ำสาธารณะ (ถังเก็บน้ำแบบปูนฉาบ/ถังเก็บน้ำแบบ คสล. (ศ.ต่างๆ) /ถังไฟเบอร์/โถง/และอื่นๆ/) ที่ใช้การได้ รวม ๔๕ หน่วย

(๒) บ่อน้ำตื้นสาธารณะ จำนวน ๖๓ บ่อ

(๓) บ่อนบาดาล(ติดเครื่องสูบน้ำด้วยมือ) สาธารณะจำนวน ๖๑ บ่อ

(๔) ประปาหมู่บ้าน ๑ แห่ง ความจุของถังจ่ายน้ำ ๕๐ ลบม. (ใช้อุปโภคและบริโภคน้อยกว่า ๑๒๐ ครัวเรือน)

๕.๒.๒ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

(๑) คลอง ๑๐ สาย (ที่มีน้ำพอใช้ได้ เกือบตลอดปีมี ๒ สายคือ คลองวังฆ้อง และคลองทำ ยาง)

(๒) ห้วย หนอง และบึง ประมาณ ๒๐ แห่ง (ส่วนใหญ่มีน้ำใช้เฉพาะในฤดูฝน)

(๓) สระน้ำ ประมาณ ๒๐ แห่ง (ส่วนใหญ่มีน้ำใช้เฉพาะในฤดูฝน)

คลองวังฆ้องน้ำจะแห้งขอดในยามแล้ง

คลองนาหมอนญู สภาพเมื่อหน้าแล้ง แต่หน้าฝนน้ำจะไหลหลากท่วมฝั่ง

๕.๓ สาธารณูปโภค

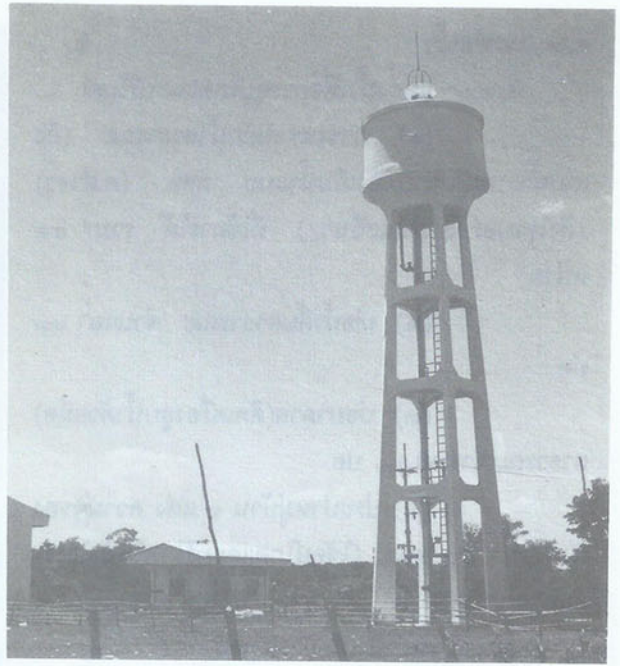
๕.๓.๑ ไฟฟ้า (ยังไม่มีสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค) มีไฟฟ้าเข้าถึงทุกหมู่บ้าน แต่บางจุดยังขยายเขตไปไม่ถึงทุกหลังคาเรือน

๕.๓.๒ ประปา มี ๑ แห่ง คือ ประปาหมู่บ้านบ้านวังฆ้องหมู่ที่ ๓ ตำบลสามตำบล (เพิ่งก่อสร้างเสร็จเมื่อกันยายน ๒๕๓๗)

๕.๔ สภาพที่ดิน

เนื้อที่รวมทั้งอำเภอ ๑๒๐,๓๑๕ ไร่ แบ่งเป็น

- ๕.๔.๑ พื้นที่ดินที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ เนื้อที่ประมาณ ๙,๐๐๐ ไร่
- ๕.๔.๒ ที่สาธารณประโยชน์ เนื้อที่ประมาณ ๕,๖๓๕ ไร่
- ๕.๔.๓ ที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ (น.ส.๓/น.ส.๓ ก.) เนื้อที่ประมาณ ๓๗,๙๑๔ ไร่
- ๕.๔.๔ ที่สาธารณประโยชน์ (ที่สาธารณหมู่บ้าน) เนื้อที่ประมาณ ๓๐๕ ไร่
- ๕.๔.๕ ไร่ของ เนื้อที่ประมาณ ๗๒ ไร่

ประปาหมู่บ้านวังฆ้อง ใช้งบก่อสร้าง ๖,๕๕๐,๐๐๐ บาท

- ๕.๔.๖ แบบแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) เนื้อที่ประมาณ ๗,๘๓๐ ไร่
- ๕.๔.๗ พื้นที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ เนื้อที่ประมาณ ๕๙,๕๕๙ ไร่

สภาพของป่าสงวนแห่งชาติที่ยังหลงเหลืออยู่ในบางส่วน

๖. สภาพปัญหาและอุปสรรค ต่อการพัฒนาและการบริหาร ราชการอำเภอจุฬาราชบุรี

๖.๑ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

๖.๑.๑ ความยากจนของประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังมีฐานะยากจนและมีรายได้สุทธิเฉลี่ย (ต่อปีก่อนหักค่า ครีวเรือนละ ๒๐,๐๐๐ บาท ต่อปี)

๖.๑.๒ ความจำกัดในด้านทรัพยากรของพื้นที่ เนื่องจากสภาพพื้นที่ทุรกันดาร และสภาพดินเปรี้ยวที่ไม่เอื้ออำนวยให้กับพืชผลไม้และพืชเศรษฐกิจบางอย่าง ตลอดจนความขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และแหล่งน้ำอุปโภคบริโภค

๖.๑.๓ เกษตรกรยังขาดแคลนเงินลงทุน และวิชาความรู้ ในการส่งเสริมการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

อุทกภัยจะสร้างปัญหาการทำมาหากินของประชาชนทุกปี

๖.๑.๔ การพัฒนาอาชีพอื่นๆ นอกจากการเกษตรกรรมยังไม่ได้สนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๖.๑.๕ การส่งเสริมและพัฒนาภาคอุตสาหกรรมยังไม่มีกรริเริ่มเป็นรูปธรรม

ทุ่งน่านกว้างใหญ่ แต่ทำนาได้เพียงปีละครั้งเดียวเพราะขาดน้ำ

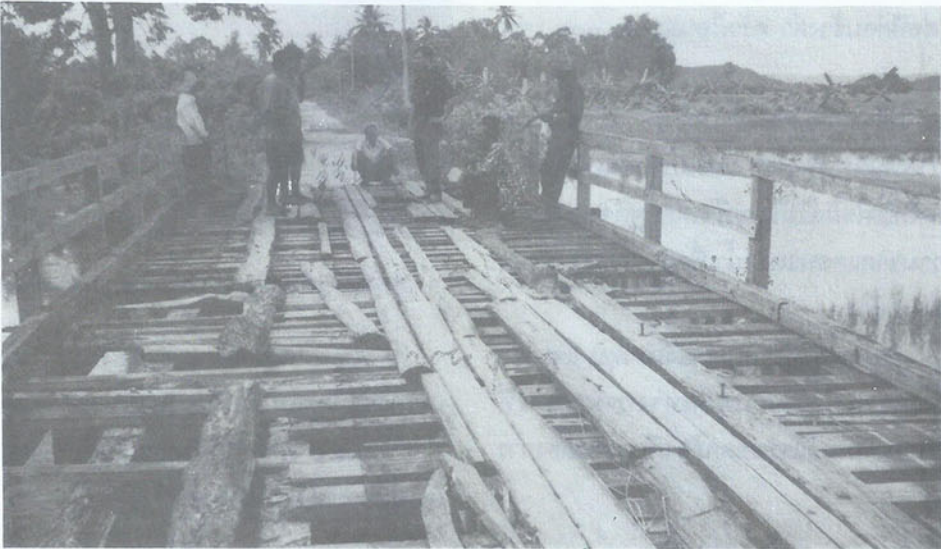
๖.๑.๖ กิจการพาณิชย์และการลงทุนในพื้นที่ยังไม่ได้รับความสนใจจากนักลงทุนทั้งภายในและภายนอกพื้นที่

๖.๑.๗ ถนนที่ใช้สัญจรไปมาและขนส่งผลผลิตในพื้นที่เพื่อออกสู่ตลาดส่วนใหญ่ชำรุดทรุดโทรม และไม่สะดวก ตลอดจนบางสายไม่ได้มาตรฐานทำให้ใช้สัญจรและขนส่งได้เฉพาะบางช่วงเวลาเท่านั้น

๖.๑.๘ การสื่อสารยังไม่มีที่ทำการไปรษณีย์ และชุมสายโทรศัพท์ในเขตพื้นที่ ทำให้การติดต่อสื่อสารไม่สะดวกเท่าที่ควรและไม่จูงใจนักธุรกิจ

๖.๑.๙ ไฟฟ้า ยังมีบางจุดของหมู่บ้านที่ราษฎรตั้งบ้านเรือนอยู่รวมกันหลายหลัง แต่ยังไม่ขยายเขตไฟฟ้าไปไม่ถึง

๖.๑.๑๐ แหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่ไม่มีและยังไม่มี การส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาในพื้นที่

นายอำเภอและกรรมการหมู่บ้านวางแผนซ่อมสะพานหลังอุทกภัย

"วังเทวดา" เป็นแอ่งน้ำลึกและกว้างบนปากปล่องภูเขาไฟ

๖.๒ ปัจจัยด้านสังคม

๖.๒.๑ ภาพพจน์ของพื้นที่ในอดีตที่มีปัญหาด้านความมั่นคงและการรักษาความสงบเรียบร้อย ทำให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น การลงทุน การนำเครื่องจักรกลและอุปกรณ์เข้ามาทำงาน การสมัครใจมาทำงานของข้าราชการและภาคเอกชน ตลอดจนความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่ย้ายเข้ามาอยู่

๖.๒.๒ สถาบันการศึกษาในท้องถิ่นยังขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและบุคลากรในการมีบทบาทเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมและการยอมรับคุณภาพชีวิตของประชาชน

นายบัญญัติ จันทน์เสนะ ผู้ว่าราชการจังหวัดเยี่ยมนักเรียนอนุบาลสำนักกัน

๖.๓ ปัจจัยทางด้านอื่น

๖.๓.๑ การจัดกรอบกำลังอัตรากำลังข้าราชการมาประจำและการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาและการบริหารราชการ ไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และความเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน กล่าวคือบางส่วนราชการมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่เพียงคนเดียว เช่น ศึกษาธิการอำเภอ เป็นต้น นอกจากนี้ในด้านงบประมาณบางโครงการที่เร่งด่วนไม่สามารถบรรจุได้ทันในการดำเนินการในงบประมาณ ๒๕๓๘ เนื่องจากเพิ่งตั้งเป็นอำเภอใหม่ในปีที่การสำรวจข้อมูล การวางแผนและการเสนอของงบประมาณจึงไม่ทันสำหรับ ปี ๒๕๓๘ เช่น โครงการก่อสร้างถนน

๖.๒.๓ การศึกษาและฝึกอบรมนอกระบบโรงเรียนเพื่อพัฒนาด้านคุณภาพด้านฝีมือแรงงานทุกระดับ ยังขาดการสนับสนุนและส่งเสริมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๖.๒.๔ ไม่มีโรงพยาบาลชุมชนและไม่มีแพทย์ในพื้นที่

๖.๒.๕ ยังขาดแคลนน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคและบริโภค

ผ่านหน้าที่ว่าการอำเภอใหม่ เป็นต้น

๖.๓.๒ การเสียดภัยธรรมชาติ ได้แก่

(๑) ภัยแล้งเนื่องจากการขาดแคลนแหล่งน้ำทั้งแหล่งน้ำอุปโภคและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ตลอดจนน้ำใต้ดินและน้ำธรรมชาติ ซึ่งสะอาดไม่เพียงพอเนื่องจากมีธาตุเหล็กปะปนอยู่ในปริมาณที่สูงกว่ามาตรฐาน ทำให้ทุกหมู่บ้าน (๒๓ หมู่บ้าน) ของอำเภอรุฟำภรณ์เป็นหมู่บ้านที่แล้งรุนแรง

(๒) อุทกภัยและวาตภัย เนื่องจากสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มและมีแนวภูเขาทางทิศตะวันตกของพื้นที่รองรับน้ำทั้งน้ำจากฝนตกหนักและน้ำจากป่าไหลหลากจากแนวภูเขา ตลอดทั้งลำคลองในการระบายน้ำก็มีอยู่เพียง ๒-๓ สายจึงเป็นพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัยสูง นอกจากนี้สภาพทางทิศตะวันออกซึ่งเป็นพื้นที่ราบ จึงไม่มีแนวกำบังลมแต่อย่างใด หากเกิดมรสุม หรือพายุขึ้นมาจากทิศตะวันออกจึงเป็นพื้นที่ที่เสี่ยงสูงต่อความเสียหายจากวาตภัย

๗. เป้าหมายการพัฒนาและ การบริหารราชการ

- ๗.๑ **ระยะสั้น** (ระยะ ๑-๒ ปี พ.ศ.๒๕๓๘-๒๕๓๙)
 - ๗.๑.๑ จัดตั้งศูนย์กลางการบริหารราชการของอำเภอให้แล้วเสร็จ
 - ๗.๑.๒ ประสานงานและสนับสนุนการจัดทำผังพัฒนาชนบทของอำเภอให้แล้วเสร็จ
 - ๗.๑.๓ เร่งก่อสร้างและปรับปรุงถนนสายหลักและสายรองที่สำคัญให้แล้วเสร็จทุกสาย
 - ๗.๑.๔ เร่งก่อสร้างและจัดหาภาชนะเก็บกัก

น้ำฝนสาธารณะสำหรับราษฎรใช้อุปโภคและบริโภคให้ครบและเพียงพอทุกหมู่บ้าน

- ๗.๑.๕ ก่อสร้างปรับปรุง และพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้มีปริมาณน้ำที่เพียงพอและใช้ได้ตลอดปีทั้งแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค
- ๗.๑.๖ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และพัฒนาในพื้นที่ สนับสนุนงานประเพณีของท้องถิ่นและร่วมกิจกรรมต่างๆ ในระดับจังหวัดทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อลบภาพพจน์ในอดีตและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานของอำเภอในด้านที่สร้างสรรค์และพัฒนา
- ๗.๑.๗ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเยาวชนในท้องถิ่นให้มีความเป็นเลิศในด้านกีฬาและศิลปะเป็นพิเศษนอกเหนือจากความสามารถด้านวิชาการ
- ๗.๑.๘ ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนากลุ่มแม่บ้านในท้องถิ่นให้มีความก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในด้านอาชีพฝีมือแรงงาน
- ๗.๑.๙ ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร กองทุนเกษตรกร และการออมทรัพย์ในรูปแบบสหกรณ์ออมทรัพย์
- ๗.๑.๑๐ ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาดโดยเน้นระบบการจัดการ การปรับปรุงคุณภาพสินค้าและกลยุทธ์การขาย
- ๗.๑.๑๑ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ให้มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอดนิยมชูตาแก่ชาวอำเภอจุฬารัตน์

อำเภอให้การสนับสนุนการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลมาด้วยดี

อย่างน้อย ๑-๒ แห่ง ได้แก่ ศิลาจารึกหุบเขาช่องคอย และสถานที่อื่นเห็นว่าเหมาะสม ๑ แห่ง

๗.๑.๑๒ สนับสนุนและส่งเสริมโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต และโครงสร้างพื้นฐานทุกโครงการเป็นพิเศษ

๗.๑.๑๓ ยกกระตือรือร้นการศึกษาของผู้นำท้องถิ่น โดยใช้การศึกษาและฝึกอบรมนอกระบบโรงเรียน เพื่อพัฒนาทั้งด้านความรู้สายสามัญและสายวิชาชีพให้มากที่สุด

๗.๑.๑๔ ส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาข้าราชการทุกคนให้มีความสามัคคีกลมเกลียว เป็นน้ำหนึ่งใจเดียว มีเป้าหมายร่วมกัน โดยยึดหลักการทำงานและบริการประชาชนภายใต้ ยุทธศาสตร์ "คุณธรรม นำการพัฒนา" และหลักการ "ร่วมอยู่ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมทุกข์ และร่วมสุขกับประชาชน" ตลอดจนคติคำขวัญที่ว่า "ถ้าคนดีอยู่ในหมู่บ้านของชนเหล่าใดความดีและผลดีก็มีแก่หมู่บ้านและชนเหล่านั้น"

๗.๒ ระยะเวลา (ระยะ ๕ ปี ข้างหน้า พ.ศ.๒๕๓๘-๒๕๔๒)

๗.๒.๑ ก่อสร้างระบบบริการทางด้านการคมนาคมให้มีความสะดวกเป็นมาตรฐาน และเพียงพอแก่การสัญจรและขนส่งผลผลิต ทั้งภายในอำเภอระหว่างอำเภอและต่างจังหวัด

๗.๒.๒ ก่อสร้างแหล่งน้ำให้มีแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตรที่เพียงพอแก่การเกษตรที่สำคัญ และตลอดปี

๗.๒.๓ ก่อสร้างแหล่งน้ำให้มีน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาดและเพียงพอสำหรับประชากรทุกคนและตลอดปี

๗.๒.๔ จัดตั้งระบบบริการสาธารณสุขปโภคให้ครบถ้วน ทั้งไฟฟ้า ประปา (ในเขตชุมชนทุกแห่ง) โรงพยาบาล ที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลข ชุมสาย โทรศัพท์ ฯลฯ

๗.๒.๕ ส่งเสริม และ สนับสนุนให้มีกิจการอุตสาหกรรมในครัวเรือนหรืออุตสาหกรรมขนาดเล็ก เช่น ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรในการผลิตผสมกับฝีมือแรงงานในท้องถิ่น ฯลฯ

๘. ความต้องการขอรับสนับสนุน และขอความช่วยเหลือ

๘.๑ ภาคราชการที่เกี่ยวข้อง

๘.๑.๑ สนับสนุนงบประมาณด้านต่างๆ ให้เป็นการเร่งด่วนเป็นพิเศษ และเพียงพอต่อการแก้ปัญหา ตลอดจนสอดคล้องกับการพัฒนาทุกด้าน

๘.๑.๒ สนับสนุนอัตรากำลังข้าราชการของส่วนราชการต่างๆ ให้ครบเต็มกรอบอัตราโดยเร่งด่วน

๘.๑.๓ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ระบบสาธารณูปโภค และระบบสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสำหรับใช้ทำงาน และบริการประชาชนของส่วนราชการต่างๆ

๘.๑.๔ สนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของอำเภอจุฬารัตนตลอดจนช่วยเหลือเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ที่ดีของอำเภอให้สังคมทราบโดยทั่วกัน

๘.๑.๕ ช่วยให้ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา ที่ถูกต้องสำหรับอำเภอจุฬารัตน

๘.๒ ภาคเอกชน

๘.๒.๑ สนับสนุนและช่วยเหลืองบประมาณในการจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และพัฒนาอำเภอจุฬารัตน

๘.๒.๒ ร่วมลงทุนและชักชวนนักธุรกิจมาลงทุนในกิจการอุตสาหกรรม และกิจการพาณิชย์ที่สำคัญในพื้นที่อำเภอจุฬารัตน

๘.๒.๓ ช่วยเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ที่ดีของอำเภอจุฬารัตน

๘.๒.๔ ช่วยให้ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาที่ถูกต้องสำหรับอำเภอจุฬารัตน

จุฬาราชมนตรีวันนี้

เรื่องราวของอำเภोजุฬาราชมนตรี เป็นเรื่องสำคัญ เพราะเป็นอำเภอเกียรติยศ ใช้พระนามาภิไธยของ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาราชมนตรีวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี เป็นชื่ออำเภอ และเป็นอำเภอ โดยไม่ผ่านขั้นตอนเป็นกิ่งอำเภอ

สถานการณ์ธรรมราช ประสงค์จะเสนอเรื่อง อำเภอนี้อย่างสมบูรณ์แบบทุกแห่งทุกมุม แต่เป็นที่น่าเสียใจที่ทำได้ไม่ถึงใจประสงค์ เพราะเป็นอำเภอใหม่ นายอำเภอใหม่ ข้าราชการใหม่ ยิ่งกว่านั้น ยังมีเรื่องใหม่และใหญ่เข้ามาแทรก คือ การเลือกตั้ง '๓๘ เข้ามาในทันทีทันใด การเตรียมข้อมูลของข้าราชการบางท่านที่มีน้ำใจจะให้แก่สถานการณ์ธรรมราชจึงไม่สามารถทำได้ดังที่คิด

แต่ด้วยความพยายาม เรื่องราวของอำเภोजุฬาราชมนตรีก็ออกมาได้ตามที่เห็น ถึงจะไม่สวยงามก็คงจะไม่ซีห่วยมากนัก

กองบรรณาธิการ ขอขอบคุณท่านผู้ให้ความเอื้อเฟื้ออำนวยความสะดวกทุกท่าน เช่น

คุณไกรสร วิเศษภู่งค์

คุณสาธิต กลิ่น นักดี

คุณกิตติพงศ์ อินทสุวรรณ
คุณสุชาติ ทองบุญยั้ง
คุณอนันต์ ไทยเกื้อ

ไว้ ณ โอกาสนี้

ถึงอำเภोजุฬาราชมนตรีจะเป็นเมืองใหม่ที่ขาดแคลน แม้แต่โรงพยาบาลก็ยังมี ที่ว่าการอำเภอก็ยังอาศัยอาคารเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา แต่มีนิมิตอันเป็นมงคลหลายประการว่า อำเภอนี้จะเจริญก้าวหน้าไปเทียมทันอำเภออื่น มงคลนิมิตที่ว่านี้ มีหลายประการ เช่น

๑. เป็นอำเภอเกียรติยศ สิริมงคล
๒. ได้รับความร่วมมือจากมวลชนด้วยดี
๓. ทีมบริหารเป็นคนหนุ่มไฟแรง

สถานการณ์ธรรมราชปรารถนาว่า จุฬาราชมนตรีจะเป็นอำเภอน้องใหม่ที่เติบโตเร็ว และสมบูรณ์ด้วยปัจจัยสำหรับบริการประชาชน สมกับคำขวัญว่า

สามวังถือเถียง

นามเมืองเจ้าฟ้า

ศิลาช่องคอย

ประวัติหัวหน้าส่วน อำเภอจุฬาภรณ์

นายนิรวัชช์ ปุณณกันต์
นายอำเภอคนแรกของอำเภอจุฬาภรณ์

วัน/เดือน/ปีเกิด

๒๒ ธ.ค. ๒๔๙๔

การศึกษา

- นิติศาสตร์บัณฑิต
- นิติศาสตร์มหาบัณฑิต

การฝึกอบรม

- หลักสูตรนายอำเภอ รุ่นที่ ๓๓
- Disaster Management Course จาก สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย

การดูงาน

- การป้องกันและระงับอัคคีภัย ประเทศฮ่องกง
- การกำจัดขยะมูลฝอยและการผังเมือง ประเทศอังกฤษ และฝรั่งเศส

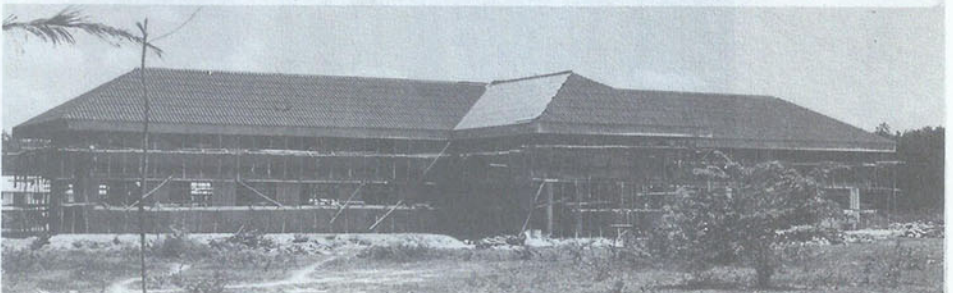
เกียรติคุณพิเศษ

- ข้าราชการพลเรือนดีเด่น ของ กรมการปกครอง ประจำปี ๒๕๓๗

ชั่วคราว

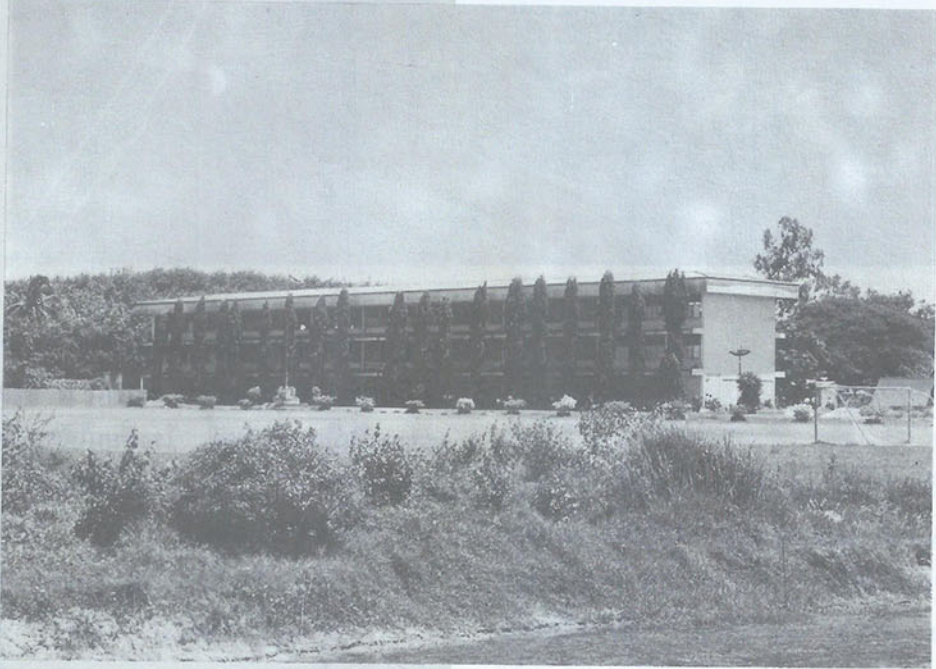
- ใหม่ -

โรงเรียนสามตำบลวิทยาประชาสรรค์

สถานศึกษาระดับกลางที่ชาวอำเภอจุฬารัตน์ภาคภูมิใจ

แม้จุฬารัตน์ จะเป็นอำเภอใหม่ เหมือนครอบครัวที่เพิ่งแยกออกจากครอบครัวเดิม แต่ก็ มีบุญวาสนา ได้สมบัติติดตัวมาจากครอบครัวเดิมค่อนข้างเป็นชิ้นเป็นอันอย่างน้อยก็เป็นสถานศึกษา และแหล่งโบราณคดี ที่มีคุณค่า คือ

๑. โรงเรียนสามตำบลวิทยาประชาสรรค์
๒. ศิลปินอายุพันปีที่หุบเขาช่องคอบ
สารนครศรีธรรมราช ถือว่าการศึกษา เป็นหัวใจ
ของสังคม สถานศึกษา คือแหล่งเพาะบ่มปัญญาและ
คุณธรรม จึงขอเสนอเรื่องราวของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ แห่งที่ ๓
ของอำเภอร่อนพิบูลย์ และเป็นแห่งที่ ๑ ของอำเภอ
จุฬารัตน์ เพื่อเผยแพร่กิจกรรมการศึกษาของอำเภอนี้
น้องใหม่

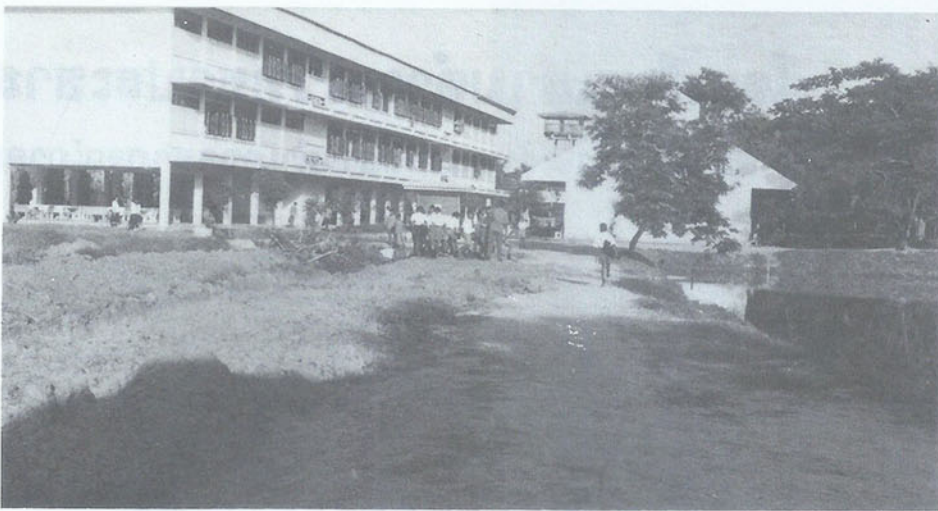
ประวัติ ข้อมูล และภาพประกอบกิจกรรมที่นำมา
เผยแพร่ ได้มาจาก "สารสนเทศ" เอกสารประชาสัมพันธ์
ของโรงเรียน ปีการศึกษา ๒๕๓๗ และคำบอกเล่าของครู
อาจารย์หลายท่านที่กรุณาให้ความเอื้อเฟื้อ เช่น

อาจารย์มนตรี หงษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
ฝ่ายวิชาการบริการ

อาจารย์สุริษญ์ พรหมปาน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
ฝ่ายธุรการและ
กิจการ

อาจารย์ประยูร รักษ์กำเนิด

จะหยิบเอาข้อมูลที่ควรทราบ และเหมาะสมกับ
เนื้อที่หน้ากระดาษมาเสนอโดยย่อดังต่อไปนี้

ประวัติโรงเรียน

การก่อตั้ง

โรงเรียนสามตำบลวิทยาประชาสรรค์ ตั้งขึ้นในปีการศึกษา ๒๕๒๕ โดยอาศัยความร่วมมือจากประชาชนชาวสามตำบลได้ร่วมกันบริจาคที่ดินรวมกับที่สงวนของหมู่บ้าน จำนวน ๓๕ ไร่เศษ ได้เป็นที่ตั้งของโรงเรียน นอกจากนี้ประชาชนในตำบลสามตำบลได้ร่วมกันจัดกิจกรรมหาเงินสมทบทุนก่อสร้างอาคารเรียนชั่วคราวขึ้นหนึ่งหลัง ราคาประมาณ ๗๐,๐๐๐ บาท และส่วนหนึ่งได้ติดตั้งไฟฟ้า จัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้กับโรงเรียนให้ได้ใช้ในตอนแรก เช่น เก้าอี้นักเรียนรุ่นแรกร่วมบริจาค ในปีแรกได้เปิดรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ม.๑ ซึ่งมีนักเรียนจำนวน ๘๖ คน ขณะนั้นโรงเรียนสังกัดอยู่ในการดำเนินงานของโรงเรียนร่อนพิบูลย์เกียรติวสุนทรทราภิวัฒน์ และประชาชนทั่วไปรู้จักในนามของโรงเรียน ร.ก.๒ บุคลากรที่ปฏิบัติการสอนในระยะแรก เป็นครู-อาจารย์ จากโรงเรียนร่อนพิบูลย์เกียรติวสุนทรทราภิวัฒน์

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๒๕ กรมสามัญศึกษา ได้อนุมัติให้เปิดสอนเป็นเอกเทศ โดยมีนายปรีชา สุขสงวน เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนร่อนพิบูลย์เกียรติวสุนทรทราภิวัฒน์ มาปฏิบัติการสอนเป็นประจำ จำนวน ๔ คน จากโรงเรียนควนเกษสุทธิวิทยา จำนวน

๑ คน และจัดสรรตำแหน่งใหม่ให้อีก ๖ ตำแหน่ง มีนักเรียนจำนวน ๒๒๕ คน จำนวน ๕ ห้องเรียน โดยเฉพาะต้นปีการศึกษานี้ โรงเรียนได้รับบริจาคอาคารเรียนชั่วคราว ๑ หลัง จำนวน ๔ ห้องเรียน

ปีการศึกษา ๒๕๒๗

มีครู-อาจารย์ จำนวน	๑๕	คน
จำนวนนักเรียน	๓๒๐	คน
จำนวน	๘	ห้องเรียน

ปีการศึกษา ๒๕๒๘

มีครู-อาจารย์ จำนวน	๒๐	คน
จำนวนนักเรียน	๓๖๐	คน
จำนวน	๙	ห้องเรียน

ปีการศึกษา ๒๕๒๙

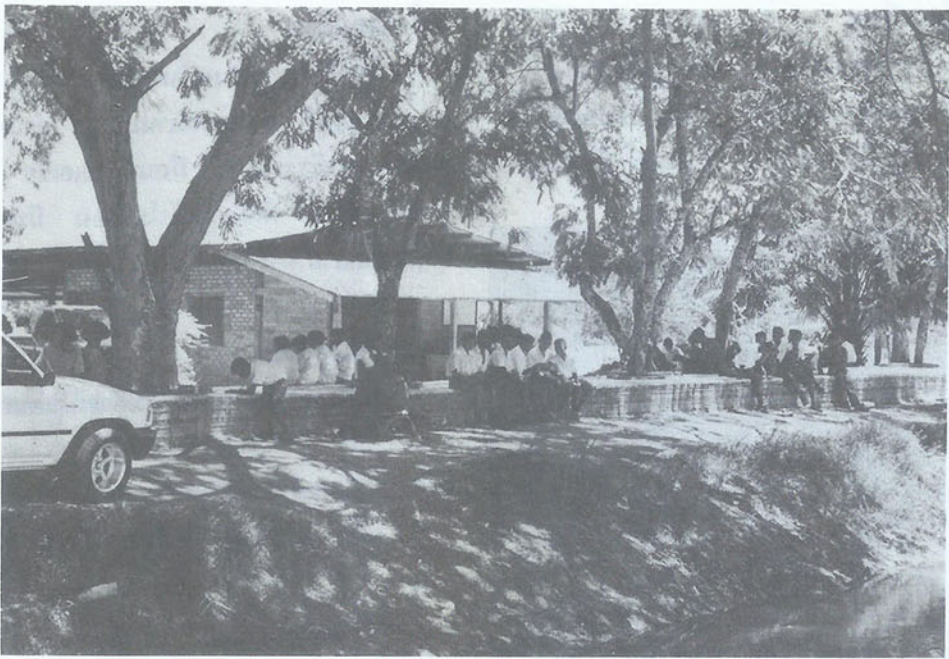
มีครู-อาจารย์ จำนวน	๒๑	คน
จำนวนนักเรียน	๓๘๕	คน
จำนวน	๑๐	ห้องเรียน

ปีการศึกษา ๒๕๓๐

มีครู-อาจารย์ จำนวน	๒๓	คน
จำนวนนักเรียน	๔๐๒	คน
จำนวน	๑๐	ห้องเรียน

ปีการศึกษา ๒๕๓๑

มีครู-อาจารย์ จำนวน	๒๕	คน
จำนวนนักเรียน	๔๙๘	คน
จำนวน	๑๒	ห้องเรียน

นักเรียนกำลังนั่งพักผ่อนกับบรรยากาศอันร่มรื่นริมสระน้ำ

ปีการศึกษา ๒๕๓๒

มีครู-อาจารย์ จำนวน	๒๕	คน
จำนวนนักเรียน	๕๔๕	คน
จำนวน	๑๓	ห้องเรียน

ปีการศึกษา ๒๕๓๓

มีครู-อาจารย์ จำนวน	๒๘	คน
จำนวนนักเรียน	๕๖๙	คน
จำนวน	๑๔	ห้องเรียน

ปีการศึกษา ๒๕๓๔

มีครู-อาจารย์ จำนวน	๓๒	คน
จำนวนนักเรียน	๗๕๙	คน
จำนวน	๑๙	ห้องเรียน

ปีการศึกษา ๒๕๓๕

มีครู-อาจารย์ จำนวน	๓๒	คน
จำนวนนักเรียน	๗๖๘	คน
จำนวน	๒๑	ห้องเรียน

ปีการศึกษา ๒๕๓๖

มีครู-อาจารย์ จำนวน	๔๒	คน

จำนวนนักเรียน	๗๔๑	คน
จำนวน	๒๑	ห้องเรียน

ปีการศึกษา ๒๕๓๗

มีครู-อาจารย์ จำนวน	๔๔	คน
จำนวนนักเรียน	๘๗๗	คน
จำนวน	๒๔	ห้องเรียน

อาคารเรียน

ได้รับการจัดสรรจากกรมสามัญศึกษาคือ

ปีการศึกษา ๒๕๒๖	ได้อาคารเรียนชั่วคราว	๑	หลัง

ปีการศึกษา ๒๕๒๗	ได้อาคารโรงฝึกงาน	๑	หลัง

ปีการศึกษา ๒๕๒๘	ได้อาคารเรียนถาวร ๓๑๖ ล	๑	หลัง

ปีการศึกษา ๒๕๓๕	ได้อาคารหอประชุม	๑	หลัง

ผู้บริหารโรงเรียน

นายปรีชา สุขสงวน	ปี ๒๕๒๕-๒๕๓๑
นายประสิทธิ์ ภัคดีชน	ปี ๒๕๓๑-๒๕๓๕
นายระทีป อินทสระ	ปี ๒๕๓๕-ปัจจุบัน

นายระทีป อินทสระ
ผู้อำนวยการ

นายมนตรี ทงสา
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

ที่ตั้งโรงเรียน

โรงเรียนสามตำบลวิทยาประชาสรรค์ ตั้งอยู่เลขที่ ๑๔๔/๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลนาหมอนบุญ อำเภอจุฬารัตน์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีถนนสายเอเชีย (A ๑๙) นครศรี-พัทลุง ตัดผ่านหน้าโรงเรียน มีรถประจำทางผ่านหลายสาย การสัญจรไปมาสะดวก

ปรัชญาโรงเรียน

น สिया โลกาวุฒโน (ไม่ควรเป็นคนรกโลก)

คติพจน์ประจำโรงเรียน

ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย

สีประจำโรงเรียน

ฟ้า-ขาว

นโยบายโรงเรียน

ด้านคุณภาพการศึกษา

๑. เร่งรัดพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสามัญ และวิชาชีพให้มีคุณภาพสูงขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่นมากขึ้น

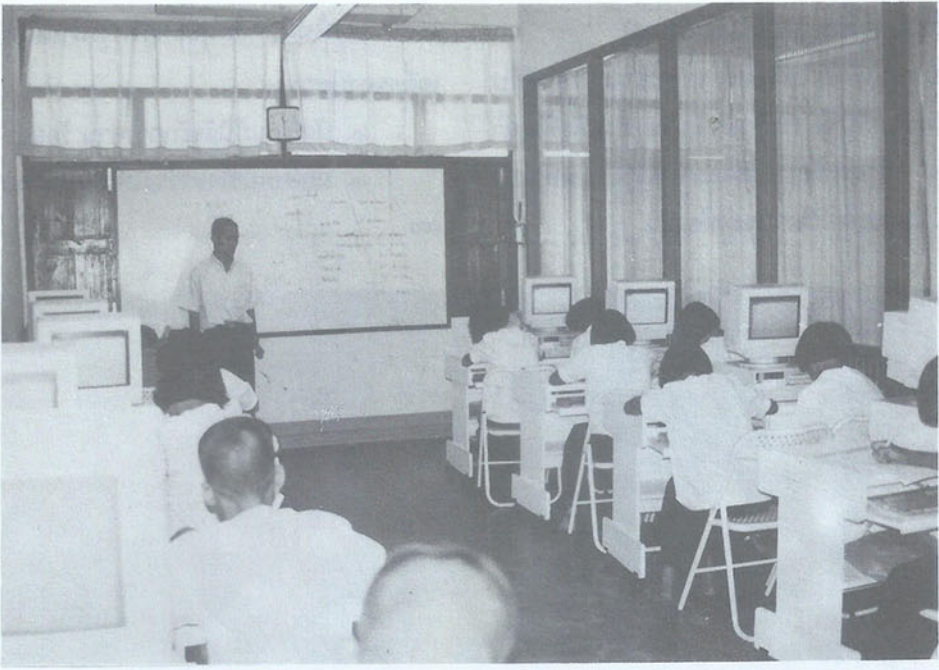
๒. รณรงค์ส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน

๓. รณรงค์ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์มากขึ้น

๔. รณรงค์ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม

๕. รณรงค์ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสงวนรักษาสิ่งแวดล้อม

๖. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาสุขภาพ

ภายในห้องเรียนคอมพิวเตอร์ อันทันสมัย

ด้านโอกาสทางการศึกษา

๑. รมรทคให้นักเรียน ป.๖ ในเขตพื้นที่บริการ เข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากขึ้น
๒. เร่งรัดพัฒนาการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น
๓. รมรทคให้มีการจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา
๔. รมรทคส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความสามารถ พิเศษเฉพาะด้านเข้าศึกษาต่อมากขึ้น

ด้านบุคลากรทางการศึกษา

๑. เร่งรัดพัฒนาคุณภาพของครู-อาจารย์ในด้าน เทคนิคการสอน การวัดผลและการประเมินผล
๒. เร่งรัดพัฒนาให้ครู-อาจารย์ นำสื่อ และ นวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอน
๓. สนับสนุนส่งเสริมให้มีการสร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน
๔. สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนได้ พัฒนาตำแหน่งหน้าที่ในวิชาชีพให้ดีขึ้น

ด้านการศึกษาเพื่ออาชีพ

๑. สนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้และ ทักษะในวิชาชีพและรักการทำงาน และมองเห็นช่องทาง ในการประกอบอาชีพ
๒. สนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้ ทางวิทยาศาสตร์ไปแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ
๓. ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสำนึกทางวิทยาศาสตร์และตระหนักถึงผลกระทบของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อ สังคม

ด้านการศึกษาเพื่อชุมชนและสังคม

สนับสนุนเร่งรัดให้โรงเรียนประสานสัมพันธ์กับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม ตลอดจนสงวนรักษาสีศิลปะและปลูกฝังวัฒนธรรมที่ดีงามของท้องถิ่น

ประเพณีไหว้ครูประจำปีของโรงเรียนสามตำบลวิทยาสรรค์

ด้านบริหารและสนับสนุน

เร่งรัดพัฒนาระบบบริหารและองค์กรที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

ด้านระบบสารสนเทศ

๑. เร่งรัดพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพเพื่อการบริหารและการจัดการเรียนการสอน

๒. ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนไปสู่ชุมชนและหน่วยงานอื่นมากยิ่งขึ้น

เป้าหมายของโรงเรียน

๑. จัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนทั้งวิชาสามัญ

และวิชาชีพให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของประเทศ

๒. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ร้อยละ ๘๐

๓. นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ร้อยละ ๘๐

๔. จัดกิจกรรมส่งเสริมวินัยต่อเนื้อ

๕. บุคคลากรในโรงเรียนประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมทุกคน

๖. จัดกิจกรรมทางศาสนา การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและการสงวนรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

๗. จัดกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

ด้านพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๑. นักเรียนมีผลงานทางวิทยาศาสตร์สำหรับจัดแสดงอย่างต่อเนื่อง

๒. นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษในสังคม

๓. นักเรียนได้ตระหนักถึงผลกระทบของเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

ข้อสรุป

เรื่องราว กิจกรรมของโรงเรียนสามตำบลวิทยา ประชาสรรค์ ทั้งที่เป็นเอกสารและคำบอกเล่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ทั้งด้านวิชาการ การบริหาร และกิจกรรม ชุมชนสัมพันธ์ สรุปได้ว่าโรงเรียนนี้ ได้รับการทำนุบำรุง จากชุมชนเป็นอย่างดี ในขณะที่เดียวกันก็มีอุปสรรค ขัดข้องในการดำเนินงานเหมือนๆ กับโรงเรียนในชนบท ทั่วไป

อาจารย์มนตรี หงษา บอกว่า ในปีการศึกษา ๒๕๓๘ โรงเรียนเปิดสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นจาก ปีการศึกษา ๒๕๓๗ มีจำนวนนักเรียน ๘๗๙ คน

ในปีการศึกษา ๒๕๓๘ เพิ่มขึ้นเป็น ๑,๐๓๕ คน ปัญหาเรื่องอาคารเรียนและห้องเรียนจึงติดตาม มา แม้จะกำลังก่อสร้างอาคารใหม่แบบ ๓๑๘ ด พิเศษ สองชั้นใต้ดินสูง (โล่ง) ขนาด ๑๘ ห้องเรียน ก็ยังไม่แล้ว เร็ว และอายุสัญญาจ้างก็มีถึงเดือนตุลาคม ๒๕๓๘

โรงเรียนแก้ปัญหาด้วยการจัดการเรียนการสอน เป็น ๒ ผลัด เหลือเวลาว่างประมาณไม่เกิน ๒ ชั่วโมง เพื่อหมั่นเวียนใช้ห้องเรียนให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

โรงเรียนสามตำบลฯ เป็นแหล่งเพาะบ่มทั้งวิชา ความรู้และจริยธรรมของเยาวชน ชาวอำเภอจุฬารัตน์ ซึ่งสารนครศรีธรรมราช จำกัดคำขยาลงไปว่า "ที่ชาว อำเภอจุฬารัตน์ภาคภูมิใจ" ก็เพราะมีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ค่อนข้างสมบูรณ์ เช่น

ด้านอาหารสถานที่ อยู่บนเนินเตี้ย ติดถนน เอเชีย อาคารถาวรสวยงาม การจัดพื้นที่ สนาม อาคาร ห้องเรียนเหมาะสม

ด้านบุคลากร มีผู้บริหาร และ ทีมงานเป็นคน รุ่นใหม่ กระตือรือร้น ทำงานเป็นทีมและทันสมัย

ด้านวิชาการ ปรากฏตามเอกสาร "สารสนเทศ" ว่า ประสบความสำเร็จตามภารกิจและเป้าหมาย

ด้านกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับชุมชน กลุ่ม อาชีพ และศาสนาวัดวัฒนธรรมประเพณีทั้งที่เป็นสากล และเฉพาะท้องถิ่น

ปรัชญาของโรงเรียนที่ว่า "น สียา โลกวุฒโน ไม่ควรเป็นคนรกโลก" จึงเป็นปรัชญาที่ไม่ห่างไกลจาก การปฏิบัติของชาว "สามตำบลวิทยาประชาสรรค์" แต่อย่างใด

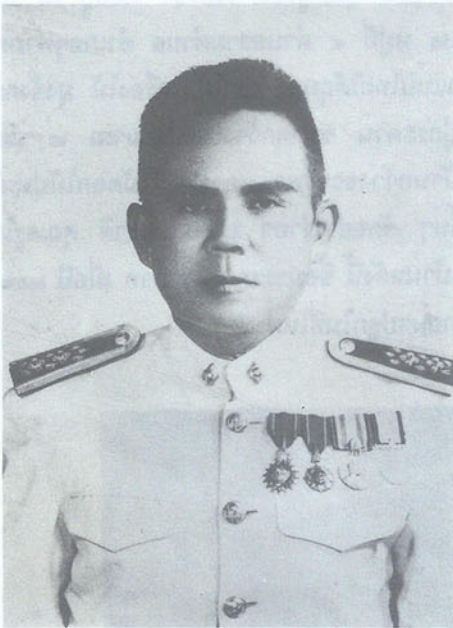
คุณครูไสว วังปรีชา

อดีตอาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดวังฆ้อง

แม้อำเภอจุฬาภรณ์จะเป็นเมืองใหม่
สรรค์และรักษามาเป็นมรดกของอนุชนรุ่นเรา
คู่กับผืนแผ่นดิน บรรพบุรุษได้สร้าง
ซึ่งคนจำนวนมากอยู่ร่วมกัน

แต่แผ่นดินผืนนี้เป็นของเก่า ที่บรรพบุรุษได้สร้าง
"คุณงามความดี" ไว้เพื่อความร่วมมือกันของบ้านเมือง

เอื้อม อุบลพันธุ์

คุณครูไสว วังปรีชา

ด้วยทรัพย์สินสมบัติ คู่กับคุณสมบัติดังกล่าวนี้
อำเภอจุฬาภรณ์ จึงเป็นหนี้พระคุณของบรรพบุรุษที่
ล่วงลับไปแล้วหลายชั่วคน จนกระทั่งผู้อาวุโสที่เจริญ
รอยตามบรรพชน ดูแลสังคมปัจจุบันด้วยความเป็นห่วง
และเมตตากรุณา

บุคคลเหล่านี้ เป็นคนดี เป็นปราชญ์เยาะ ซึ่งมักจะหา
ได้จากหมู่สงฆ์ ครูอาจารย์และสาธุชนกลุ่มอื่นๆ เรา
ยกย่องเทิดทูนว่าเป็น "คนดีศรีนคร"

ในอำเภอจุฬาภรณ์ สารนครศรีธรรมราชขอเสนอ
ประวัติ การงานและเกียรติคุณของคุณครูท่านหนึ่ง เพื่อ
สำนึกในบุญคุณ เทิดทูนคุณธรรมความดี และเป็น
แบบอย่างของคนรุ่นหลัง ท่านผู้นั้นเกษียณอายุราชการ
แล้ว แต่ไม่หยุดบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม คือ

คุณครูไสว วังปรีชา

เชิดศึกษาประวัติศึกษา การต่อสู้ และเกียรติ
คุณของปราชญ์บุคคลท่านนี้ต่อไป

ชาติภูมิ

คุณครูไสวฯ เกิดเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ.
๒๔๖๔ สมัยรัชกาลที่ ๖ ณ บ้านนาห้วย หมู่ที่ ๔ ตำบล
สามตำบล อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
บิดาชื่อทอง มารดาชื่ออนพ มีพี่น้อง ๖ คน คือ

๑. นายไสว วังปรีชา
๒. นางสมไผ่ มีชนะ
๓. ร.ต.ต.สุวิทย์ วังปรีชา
๔. นางสมจิต สุขสงวน
๕. นายสามารถ วังปรีชา
๖. นายวินิจ วังปรีชา (ถึงแก่กรรมแล้ว)

การศึกษาและบรรพชาอุปสมบท

- พ.ศ. ๒๔๗๕ จบชั้นประถมปีที่ ๓
จากโรงเรียนประชาบาลสามตำบล ๑
(วัดดอนอินทนนท์)
- พ.ศ. ๒๔๗๙ จบชั้นมัธยมปีที่ ๓
จากโรงเรียนเบญจมราชูทิศ
- พ.ศ. ๒๕๘๒ จบประโยคครู ว.
จากโรงเรียนเกษตรกรรมไสใหญ่
อำเภอทุ่งสง
ภายหลัง เมื่อรับราชการครูแล้วได้
ชวนชวาศึกษาด้วยตนเอง สอบเลื่อนวิทยฐานะได้
ประกาศนียบัตรครูพิเศษมัธยม (พ.ม.)
- พ.ศ. ๒๔๘๓ บรรพชาอุปสมบท ณ วัดสำนักขัน
ท่านพระครูวิสุทธิพิบูลเขต เป็นพระ
อุปัชฌาย์ จำพรรษา ณ วัดนาหมอนบุญ
๑ พรรษา

ธิดา ๙ คน คือ

- ๑. นายจรูญ วังปรีชา
- ๒. นางสมทรง สงค์คำ
- ๓. นางสมศรี รอดสมาน
- ๔. เด็กหญิงปรานี วังปรีชา (ถึงแก่กรรม)
- ๕. นายปราณีต สมบุญณ์
- ๖. นางประชิด ลิมปวิทยานนท์
- ๗. นายจำเริญ วังปรีชา
- ๘. นายอดิศักดิ์ วังปรีชา
- ๙. นายอดิศร วังปรีชา

ชีวิตครอบครัว

แต่งงานกับคุณเพี้ยน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๔ มีบุตร

ปัจจุบัน คุณครูไสว วังปรีชา พักอยู่ ณ บ้าน
เลขที่ ๙๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลสามตำบล อำเภอจุฬาภรณ์
เป็นบ้านแบบไทยใต้ถุนสูง เสาไม้ เครื่องไม้ มุงสังกะสี
กันและปูกระดาน ขนาดกว้างยาวประมาณ ๘ เมตร
บริเวณบ้านกว้างขวางพอสมควร มีไม้ดอกไม้ประดับ
สระบัวตื้นๆ จัดอย่างง่ายๆ แบบธรรมชาติ คุณครูไสว
บอกว่า บ้านหลังนี้ ซื้อมาราคา ๔๐ บาท เมื่อปี ๒๔๙๔
แล้วรื้อย้ายมาปลูกในที่ใหม่

บ้านครูไสว ซึ่งซื้อมาราคา ๔๐ บาท มีสระบัวธรรมชาติอยู่หน้าบ้าน

ประวัติการรับราชการ

คุณครูไสว รับราชการครูมาตลอดอายุราชการ จนเกษียณอายุ เมื่อปีงบประมาณ ๒๕๒๔ โดยดำรงตำแหน่งต่างๆ ดังนี้

- พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นครูโรงเรียนวัดสำนักขันธ์
- พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นครูโรงเรียนบ้านกาโหด และโรงเรียนบ้านคอกพรุ
- พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นครูใหญ่โรงเรียนบ้านวังฆ้อง จนเกษียณอายุราชการ

เกียรติคุณ-คุณธรรม

เกียรติคุณ - คุณธรรมของคุณครูไสว วัจปริชา พอจะแบ่งออกเป็น ๒ ช่วง คือ ช่วงเวลารับราชการและ ช่วงเวลาหลังการเกษียณอายุ

ในช่วงเวลารับราชการ ปรากฏว่า ท่านเป็น "ครู" อย่างแท้จริง การสอนของท่านนั้นมุ่งเน้นทั้งด้าน วิชาความรู้และความประพฤติ เข้าลักษณะสอนหนังสือ และสอนคน พร้อมๆ กัน ท่านเสียสละเวลา และ พลังกายใจเท่าที่มีอยู่เพื่อสร้างเยาวชนให้เป็นคนสมบูรณ์ อย่างแท้จริง

แม้จะเกษียณอายุราชการ ชีวิตในปัจจุบันวัย ควร จะได้รับการพักผ่อน ท่านก็ไม่ยอมหยุดบำเพ็ญ ภารกิจของครูนอกราชการเหมือนทหารกองหนุน คอยดูแล ช่วยเหลือ ให้การสนับสนุนการศึกษา การ พระศาสนา และสังคมสงเคราะห์ อย่างไม่รู้จัก เหน็ดเหนื่อย คล้ายๆ กับจะบังเกิดความสนุกสนานใน การทำตัวให้เป็นที่พักของคนอื่น

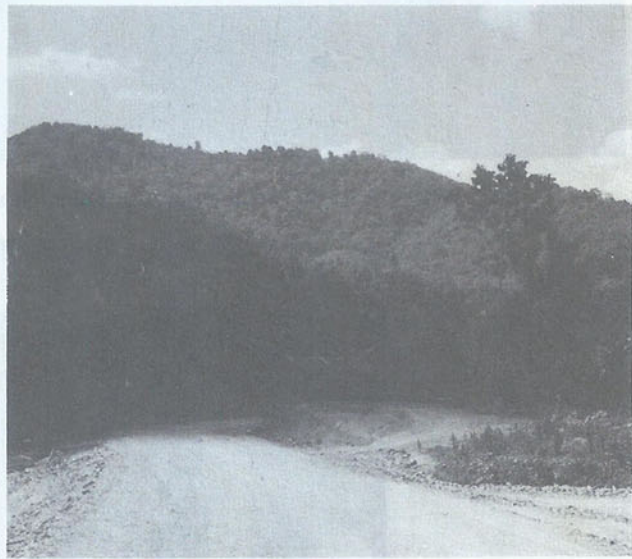
สารนครศรีธรรมราช ได้ศึกษาข้อมูลจาก พัฒนาการอำเภอจุฬารามณ์ (คุณอนันต์ ไทยเกื้อ) มอบให้และจากการพบปะพูดคุยกับบุคคลใกล้ชิด ทั้งมี โอกาสเยี่ยมท่านถึงบ้านพัก เมื่อ ๗ มิถุนายน ๒๕๓๘ พอจะประมวลเกียรติคุณ - คุณธรรม ของคุณครูไสว วัจปริชา เป็นข้อสรุปได้ ดังนี้

๑. เป็นสันติชน

เอกสารของทางราชการ และบันทึกเหตุการณ์ ส่วนตัวของท่านเองระบุไว้ชัดเจนว่า อำเภอจุฬารามณ์

ในปัจจุบัน หรืออำเภอรัตนพิบูลย์บางตำบลในอดีต โดยเฉพาะตำบลสามตำบล เป็นพื้นที่สีแดงจนบางแห่ง (เกือบจะ) เป็นเขตปลดปล่อย มีการรณรงค์เรื่องลัทธิ มีกองกำลังคอมมิวนิสต์ติดอาวุธอยู่มากมาย และมีการ ประทะต่อสู้กันถึงบาดเจ็บล้มตายบ่อยๆ

คุณครูไสว ซึ่งเป็นผู้ใฝ่หาความสงบ เป็นสันติชน มองเห็นการต่อสู้ระหว่างคนไทยกับคนไทย เป็นปฏิบัติ การอภัย จึงใช้บารมีที่มีอยู่ในฐานะเป็นผู้สูงวัย และเป็นพี่รักนับถือของสังคมนั้น เกี้ยยกล่อมผู้หลงผิดให้ กลับใจมอบตัวต่อทางราชการ ประกอบอาชีพเป็น พลเมืองดี ปรากฏชื่อ สกุล วันเดือน ปี ที่มอบตัว จำนวนเกินกว่า ๑๐ คน นับว่าเป็นคุณประโยชน์ต่อ บุคคล เครือญาติ และสังคม ตลอดจนประเทศชาติ อย่างใหญ่หลวง (สารนครศรีธรรมราชของคณะคุณครูคนเหล่านั้น)

บริเวณอ่าวศรีเมือง ในอดีตเคยเป็นดินแดนแห่งความขัดแย้ง

๒. เป็นนักอนุรักษ์

การอนุรักษ์ทรัพยากร

ท่านมีที่ดินสำหรับทำมาหากินไม่มากนัก ยิ่งกว่า นั้น สอนย่างพาราบางแปลงของท่านต้องหลุดลอยไป เพราะเกิดความไม่สงบในพื้นที่จากลัทธิการเมือง แต่

เพราะความรัก และต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
ของท่าน ท่านได้สงวนเนื้อที่ประมาณ ๓ ไร่ ในบริเวณ
เดียวกันกับที่ตั้งบ้านปัจจุบัน ให้เป็นสวนป่าธรรมชาติที่
ร่มรื่นสวยงาม มีพันธุ์ไม้นานาชนิด และสัตว์ป่าหลาย
ชนิด อาศัยอยู่ในป่ากันอย่างอิสระและปลอดภัย

การอนุรักษ์มรดกบรรพบุรุษ
พื้นที่ตำบลสามตำบลเดิม หรืออำเภอจุฬาภรณ์
ในปัจจุบัน มีตำนานประวัติความเป็นมาอันยาวนานว่า
เป็นดินแดนที่เจ้านายเชื้อพระวงศ์หนีภัยสงครามมา
อาศัยอยู่ ตั้งหลักฐานเป็น "วัง" จึงมีของโบราณที่ขุด

ครูไสวสร้างป่าสงวนส่วนตัวหลังบ้าน เพื่อเรียกร่องธรรมชาติกลับคืนมา

ป้ายแสดงเจตนาของเจ้าบ้านที่หวงแหนในของโบราณที่สะสมไว้

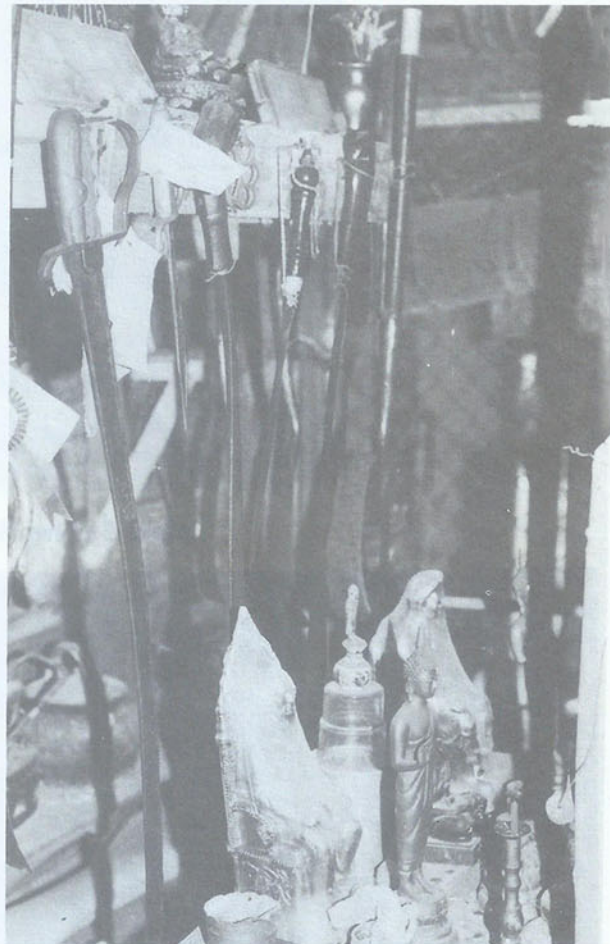
ค้นพบและมีคนเก็บรักษาไว้เป็นจำนวนมาก ที่บ้านของ อาจารย์ไสว มีของโบราณล้ำค่าอยู่เป็นจำนวนมาก เอกสารของทางราชการ (พัฒนาการ) ระบุว่ามียู่ ประมาณ ๑๕๐ ขึ้น แต่ตามสายตาที่มองเห็นและ คำบอกเล่าของเจ้าของ จะต้องเกินกว่านั้น อาจได้ถึง ๒๐๐ ขึ้น ของโบราณเหล่านั้นพอจะแบ่งออกเป็น ประเภทๆ ได้ดังนี้

๑. ประเภทอาวุธ
๒. ประเภทเครื่องมือทำงาน
๓. ประเภทดนตรี
๔. ประเภทเครื่องรางของขลัง
๕. ประเภทพระบูชาและพระเครื่อง
๖. ประเภทเบ็ดเตล็ด

คุณครูไสว ได้ใช้พื้นที่ชั้นบนของเรือน ๑ ห้อง เต็มๆ เป็นที่เก็บสิ่งของเหล่านั้น และจัดวางไว้เป็น ประเภทๆ ตามความสำคัญของสิ่งของ

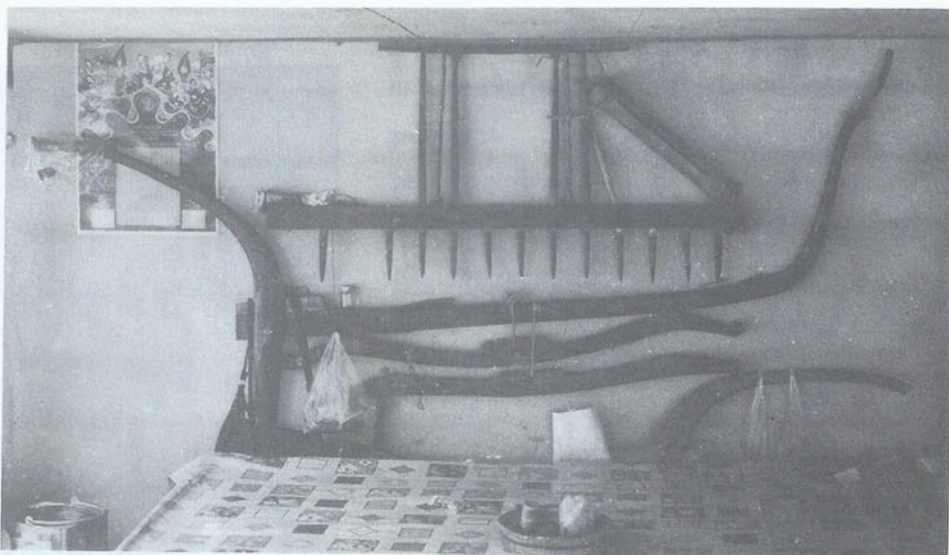
๓. เป็นผู้มืศรัทธามั่นคงในพระพุทธศาสนา

คุณครูไสว วังปรีชา เป็นพุทธมามกะ มีศรัทธา มั่นคงในพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามพระพุทโธวาท รักษา ศีล ๕ เป็นประจำ สมทานศีลอุโบสถในวันพระมิได้ขาด บริจาคทานตามโอกาส ทั้งแก่พระภิกษุสามเณร และ

ของโบราณประเภทอาวุธมีอยู่อย่างมากมายทุกชนิดทุกขนาด

เครื่องมือซึ่งเป็นของใช้ประกอบอาชีพประจำวัน เช่น คราด ไถ ก็มีให้เห็น

ของเก่าเบ็ดเตล็ดเก็บสะสมไว้อีก ๑ ห้อง หลายร้อยชิ้น

เยาวชน โดยเฉพาะการบริจาคทุนการศึกษาแก่นักเรียน การบริจาคเงินสร้างวัดวาอารามและสถานที่ราชการ

ที่ได้มันได้บ้าน มีมะพร้าวพันธุ์ดีเพาะไว้แตกหน่อ ออกงามจำนวนมาก ทราบว่าเพาะเลี้ยงไว้แจกจ่าย เพื่อนบ้าน และผู้ประสงค์ในโอกาสทำบุญฉลองอายุ ยิ่งมารับกันไม่หมด

๕. เป็นนักกลอนคารมคม

ในยามบ้านเมืองวิกฤติ มีการปะทะต่อสู้กัน ระหว่างฝ่ายคอมมิวนิสต์กับกองกำลังรัฐบาลอยู่เสมอ

ครั้งหนึ่ง รถหุ้มเกราะของทหาร ตำรวจตระเวน ชายแดน กองกำลังของฝ่ายรัฐบาลดกหล่มลึกถึง ๒ คัน ที่สนามหน้าโรงเรียนวัดไม้เรียม ขณะที่ช่วยกันทำการ ภู มีประชาชน นักเรียนอยู่ในเหตุการณ์มากมาย ฝ่าย คอมมิวนิสต์ยกกำลังมาปะทะ เหตุการณ์สู้รบเกิดขึ้น เวลา ๑๐.๐๐ น. วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ ท่าน บรรยายเป็นกลอนไว้ ดังจะตัดตอนมาแสดงต่อไปนี้

พอรุ่งแจ้งแสงทองส่องพิภพ
 เข้าลากชุดชุดคู่ยพัลวัล
 ประชาชนมากหลายมารายล้อม
 มีทั้งเด็กและผู้เฒ่าเฝ้าดูงาน
 ที่สืบแก้พศจิกายี่สิบสี่
 คอมมิวนิสต์จิดกล้ามาราดยิง
 ทหารไทยใจจริงวิ่งเรียงหน้า
 เสียงปืนก้องพสุธาปานฟ้าลั่น
 สำนักไม้เรียบเปรี๊ยะสนาม สงครามย่อย
 เลือดรักชาติกำแหงขึ้นแรงกล้า
 ทั้งหมดหมู่พลรบสมทบกราด
 ร้องสั่งห้ามชาวบ้านผ่านมาไป
 ครูนักเรียนไม่เรียบเงียบสนิท
 ความรักตัวกลัวตายวายชีวา
 ครูวิจักษณ์รักแฟนแสนเศร้าหมอง
 จะลุกขึ้นเดินหาพาให้กลัว
 ครูสมคิดจิดตระหนกหัวอกสั้น
 เด็กนักเรียนนอนผ่านคลานเหมือนแลน
 เด็กบางคนกล้าหาญคลานออกดู
 ครูวิจักษณ์ประกาศว่านอนอย่าเงย
 จารุวรรณตัวสั้นมุดมูมห้อง
 สั่งห้ามเด็กไม่ให้ออกนอนห้องเรียน
 ครูสาครนอนแบนข้างแผ่นบ้าย
 ร้องสั่งศิษย์ขึ้นว่าอย่าออกไป

บทกลอนบรรยายถึงเหตุการณ์ซุลมุน ครูกับ
 นักเรียน หม่อมสาวเฒ่าแก่ที่อยู่ในเหตุการณ์วิ่งหนีออก

ขอเดชะศักดิ์สิทธิ์ทุกทศิศา
 เทวดาเขาไซดไปรดฟังกิน
 เทวดาวังม้องทุมทองด้วย
 ทั้งช่องหมี่ สนวนลุ่ม ทูมมูมกัน
 ให้รักกันสันติสุขทุกคนเกิด
 ใช้ปัญญาไฝ่หาแต่ความจริง
 เราร่วมชาติร่วมศาสนร่วมกษัตริย์
 สามัคคีกันเกิดหนาย่าหูเบา
 ผืนแผ่นดินถิ่นไทยยังใหญ่กว้าง

เหล่าพลรบออกแรงอย่างแข็งขัน
 เอรตใหญ่ช่วยดันให้ทันการ
 มาหุ้มห้อมล้อมดูหมู่ทหาร
 ยืนรอบด้านหลายหลากมากคนจริง
 เป็นวันที่ขวัญหายทั้งชายหญิง
 พลรบวิ่งเข้าหาปะทะกัน
 เข้าปะทะรบสู้เป็นคู่ขัน
 เสียงสนั่นปังปังก้องทั้งป่า
 ทหารไทยไม่ถอยคลานเข้าหา
 ยอมพลีชีพชีวาฝ่าเข้าไป
 มุ่งพิฆาตยิงดักให้ตกชัย
 เกรงจะไม่ปลอดภัยแก่ประชา
 หมอบนอนซิดแฝงกายกับชายฝ่า
 ขอคุณพระปกป้องคุ้มครองตัว
 คอยหมอบมองแลวนจนรอบหัว
 คลานเหมือนวัวมุ่งหน้าไปหาแฟน
 สองมือยันศิษย์ไว้ไม่ให้แหวง
 ครูเอาแขนกดไว้ไม่ให้เงย
 สมคิดครูลากไว้ไม่ได้เฉย
 ให้นักเรียนหลบภัยในห้องเรียน
 ฟังเด็กร้องรำให้ได้โต๊ะเขียน
 เรื่องอ่านเขียนเล็กได้ให้หลบภัย
 นอนร้องไห้ครวญคะนึงถึงครูใหญ่
 เด็กน้อยใหญ่นอนเงียบเรียบร้อยดี

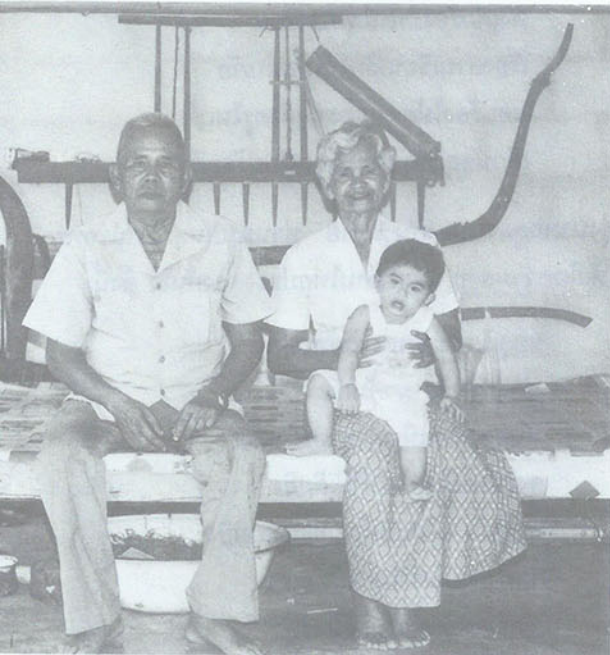
ทุ่งนาตกคูลงหนองกันงุ่นวาย ท่านสรุปเหตุการณ์ขอพร
 ให้เกิดความสงบ และให้คนไทยปรองดองกันได้ ดังนี้

ขอคุณพระพุทธรองค์ผู้ทรงศีล
 ลูกจะสิ้นชีวามาคุ้มกัน
 หินกองช่วยเหินฟ้ามาสร้างสันต์
 จงโปรดบันดาลให้ได้เล็กยิง
 เพราะเราเกิดเป็นไทยทั้งชายหญิง
 จะมุ่งยิงกันทำไมคนไทยเรา
 จะกำจัดกันทำไมให้เงลา
 สามัคคีกันเกิดเราเหล่าคนไทย
 ช่วยกันสร้างพัฒนาได้อาศัย

เรามาฆ่ากันเองได้ตายหมดไป
อันดินแดนแคว้นพสุธาปุ่ยาสร้าง
เราคนไทยคงไม่ได้เข้าครอง
มีตัวอย่างข้างบ้านท่านก็รู้
ก็เพราะชาติเดียวกันฆ่าฟันยิง
อพยพหนีตายมาหลายหมื่น
ถ้าเราเป็นเช่นเขาเราพึ่งใคร
จะยิงกันก็จงยิงให้ไกลบ้าน
ใกล้โรงเรียนจะยิงถูกลูกหลานเรา
ให้ส่งสารพวกเด็กตัวเล็กน้อย
เด็กอุส่าห์ตั้งหน้ามาอบรม
ความประพฤติวิชาการด้านพลา
อย่าทำให้เด็กน้อยพลอยราก็

อย่าหวังเลยคนไทยจะได้ครอง
คงมีต่างชาติเข้าเป็นเจ้าของ
สติตรองให้เห็นเป็นความจริง
หนีมาอยู่เมืองไทยทั้งชายหญิง
จึงต้องวิ่งบากหน้ามาพึ่งไทย
ไม่มีพื้นพสุธาจะอาศัย
โปรดทำให้ใช้ปัญญาอย่าเบา
ยิงในย่านแนวพนาบนป่าเขา
ทั้งสองฝ่ายโปรดอย่าเอาแต่อารมณ์
เขาจะพลอยรับกรรมการซ้ำถม
ก็เพื่อป่บมิสยให้ได้ดี
เขาศึกษาตั้งใจไม่หน่ายหนี
จะโจมตีกันที่ไหนให้ไกลเอย

วันนี้ของคุณครูไสว วังปรีชา

ครูไสว วังปรีชา กับภรรยาและหลานๆ ในชีวิตปัจจุบันที่มีความสุข

ด้วยวัย ๗๓ ปีเศษ คุณครูไสว วังปรีชา ดำรงชีพอยู่อย่างสูงค่า ใช้เวลา และกำลังกาย กำลังใจ กำลังสติปัญญาและบารมีที่มีอยู่ อุทิศให้สังคมอย่างมั่นคง ใช้ชีวิตสันโดษตามหลักกรรมในพระพุทธศาสนา อยู่กับธรรมชาติอย่างธรรมดา กับคุณเพื่อน แม่บ้านคู่ชีวิตที่รู้จักด้วยเวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง ที่สารนครศรีธรรมราชมีโอกาสเยี่ยมเยียน ท่านได้ให้ความกรุณาต้อนรับด้วยเมตตาจิต เมื่อเรียนถามถึงแนวการดำเนินชีวิตของท่าน ก็ได้รับคำตอบง่ายๆ แต่ชัดเจนว่า

“ต้องแยกแยะมันคง เอื้อเพื่อ

จริงใจต่อคนทุกคน”

เมื่อถามถึงความหวังโย

“ผมหวังเยาวชน กังวลกับวัยรุ่น ที่ห่างเหินจากจริยธรรมออกไปทุกวัน เรื่องนี้ต้องช่วยกัน ทั้งพ่อแม่ ครูอาจารย์ พระสงฆ์และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง”

ทั้งหมดนี้ คือเรื่องราวเพียง ๑ ใน ๑๐๐ ของเกียรติคุณ - คุณธรรม ของ คุณครูไสว วังปรีชา คนดีศรีนคร จากอำเภอจุฬารามณ์

ระเบียบ ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย สำหรับสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล

เฉลิม อุดมพันธ์

สมพร อิศระพงศ์ไพศาล เนติบัณฑิต ทนายความชั้นหนึ่ง สมาชิกสภาจังหวัดนครศรีธรรมราช เขตอำเภอเมือง ได้เสนอเรื่อง "พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗" ในสารานุกรมศรีธรรมราช ฉบับประจำเดือนเมษายน ๒๕๓๘ จำนวนยประโยชน์แก่สาธารณชนและผู้สนใจ ในการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง สามารถนำไปใช้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ทันเวลา ในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๘ ที่ผ่านมา และจะนำไปใช้เป็นคู่มือในการบริหารองค์การนี้ ในอนาคต

นับจากวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๘ ที่พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ ทำให้รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นเปลี่ยนแปลง (เพิ่ม) ไป ดังนี้

๑. เทศบาล
๒. สุขาภิบาล
๓. องค์การบริหารส่วนจังหวัด
๔. กรุงเทพมหานคร
๕. เมืองพัทยา
๖. องค์การบริหารส่วนตำบล

เฉพาะในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑. เทศบาล ๓ แห่ง (นคร เมือง ตำบล)
๒. องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง
๓. สุขาภิบาล ๒๑ แห่ง
๔. องค์การบริหารส่วนตำบล ๑๒ แห่ง คือ

โพธิ์เสด็จ ท่าเรือ ท่าจั่ว ปากพูน	อำเภอเมือง
ชะมาย ถ้ำใหญ่	อำเภอยางชุมน้อย
ช้างกลาง ไส้หว่า	อำเภอจวง
ขนอม ท้องเนียน	อำเภอขนอม
ท่าศาลา	อำเภอท่าศาลา

๕. สภาตำบลนิติบุคคล ๑๕๒ แห่ง^๑

ทั้งสภาตำบลนิติบุคคล และองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรใหม่ บุคคลากรผู้รับผิดชอบ ก็เป็นคนใหม่ โดยเฉพาะที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามา การดำเนินงานจึงไม่คล่องตัวในระยะเริ่มแรก ยิ่งกว่านั้น ในพระราชบัญญัติฯ ที่อ้างถึงหลายมาตรา บัญญัติว่า การดำเนินการใดๆ จะต้องปฏิบัติตามระเบียบ หรือ ข้อบังคับของกระทรวงมหาดไทย เช่น การเลือกตั้ง การจัดทำงบประมาณรายจ่าย เป็นต้น

สารนครศรีธรรมราช เห็นความจำเป็นดังกล่าว จึงประสานงานขอความอนุเคราะห์จาก ที่ทำการปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราช ขอหนังสือรวบรวมระเบียบ ข้อบังคับดังกล่าว ซึ่งได้รับความกรุณา มอบหนังสือดังกล่าวให้^๒

แต่หนังสือดังกล่าว มีความหนาถึง ๕๔๔ หน้า บรรจุเนื้อหาสำคัญ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ ระเบียบ และข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ๑๘ ฉบับ พร้อมด้วยแบบฟอร์ม และตัวอย่างหนังสือสำคัญ จึงไม่สามารถนำลงทั้งหมดได้ แต่ได้พิจารณาเลือกฉบับที่สำคัญๆ และต้องปฏิบัติ ประจำมาลงพิมพ์ตามความเหมาะสม

อนึ่ง หากมีข้อสงสัย หรือต้องการตัวอย่างแบบพิมพ์เอกสารสำคัญ ก็สอบถามและขอแบบตัวอย่าง ได้จากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

^๑ ข้อมูลของประทีปย์ ไชยรักษ์ ศูนย์ประชาสัมพันธ์ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

^๒ อรุณ ทุมเพรา ผู้ตรวจราชการส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครศรีธรรมราช

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยรายได้สภาพตำบล ซึ่งได้รับจัดสรรจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด

พ.ศ. ๒๕๓๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยรายได้สภาพตำบลซึ่งได้รับจัดสรรจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๓๘"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหา กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ในกรณีมีเหตุอันสมควร ปลัดกระทรวงมหาดไทยอาจยกเว้นหรือผ่อนผันการปฏิบัติตามความในระเบียบนี้ได้

ปลัดกระทรวงมหาดไทยอาจมอบอำนาจการยกเว้นหรือผ่อนผันการปฏิบัติตามความในระเบียบนี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดได้

ข้อ ๔ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย สภาพตำบลมีรายได้ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดสรรให้ดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อាកกรการฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ ที่จัดเก็บได้ในตำบลนั้นทั้งหมด

(๒) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ที่จัดเก็บได้ในตำบลนั้นทั้งหมด

(๓) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการพนันที่เก็บเพิ่มขึ้นตามข้อบัญญัติจังหวัดในเขตตำบลนั้นทั้งหมด

(๔) ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะ ร้อยละสามสิบของภาษีที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับจัดสรรจากกระทรวงมหาดไทย หากจังหวัดใดมีหลายสภาพตำบลให้สภาพตำบลแต่ละแห่งได้รับจัดสรรเท่า ๆ กัน โดยให้ได้รับจัดสรรปีละสามงวด ดังนี้

งวดที่หนึ่ง ภายในเดือนธันวาคม

งวดที่สอง ภายในเดือนเมษายน

งวดที่สาม ภายในเดือนสิงหาคม

(๕) ภาษีสุราและภาษีสรรพสามิต ร้อยละสามสิบของภาษีที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้รับจัดสรรจากกระทรวงมหาดไทย หากจังหวัดใดมีหลายสภาตำบลให้สภาตำบลแต่ละแห่งได้รับจัดสรรตาม อัตราส่วนแห่งยอดจำนวนราษฎรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรในวันสิ้นปีงบประมาณก่อนปีงบประมาณ ที่ล่วงมาแล้ว โดยให้ได้รับจัดสรรปีละสามงวด ดังนี้

งวดที่หนึ่ง ภายในเดือนพฤศจิกายน

งวดที่สอง ภายในเดือนมีนาคม

งวดที่สาม ภายในเดือนกรกฎาคม

จำนวนราษฎรให้ถือตามรายงานของนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่ง อำเภอ

(๖) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ร้อยละสามสิบของภาษีและค่าธรรมเนียม ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับจัดสรรจากจังหวัด หากจังหวัดใดมีหลายสภาตำบลให้สภาตำบลแต่ละแห่ง ได้รับจัดสรรตามอัตราส่วนแห่งยอดจำนวนราษฎรตาม (๕) โดยให้ได้รับจัดสรรปีละสี่งวด ดังนี้

งวดที่หนึ่ง ภายในเดือนพฤศจิกายน

งวดที่สอง ภายในเดือนกุมภาพันธ์

งวดที่สาม ภายในเดือนพฤษภาคม

งวดที่สี่ ภายในเดือนสิงหาคม

ข้อ ๕ เงินรายได้ที่สภาตำบลได้รับจัดสรรจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามข้อ ๔ ให้ถือว่าเป็น เงินที่ได้รับตามข้อผูกพันหรือตามกฎหมายหรือตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ โดยนำส่ง ให้สภาตำบล ดังนี้

(๑) เงินภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับตาม ข้อ ๔ (๑) (๒) และ (๓) เมื่อได้จัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นแล้ว ให้ส่งมอบให้แก่สภาตำบลทุกสิ้นเดือนโดยนำเข้าบัญชี เงินฝากธนาคารของสภาตำบลพร้อมกับแจ้งให้สภาตำบลทราบหากสภาตำบลโดยยังไม่มีบัญชีเงินฝากธนาคาร ก็ให้ส่งมอบให้แก่สภาตำบลนั้นโดยตรง

(๒) เงินภาษีตามข้อ ๔ (๔) (๕) และ (๖) ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดส่งมอบให้ แก่สภาตำบลโดยนำเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของสภาตำบล พร้อมกับแจ้งให้สภาตำบลทราบ หากสภาตำบล โดยยังไม่มีบัญชีเงินฝากธนาคารก็ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดส่งมอบให้แก่สภาตำบลนั้นโดยตรง

หากงวดใดมีเหตุอันสมควร หรือเพื่อประโยชน์ของสภาตำบล อาจให้สภาตำบลได้รับจัดสรร เร็วกว่ากำหนด ขยายเวลาดำเนินการได้รับจัดสรร หรือเพิ่มงวดการได้รับจัดสรร โดยได้รับความเห็นชอบของ ผู้ว่าราชการจังหวัด

ในการจัดสรรหากมีเงินเหลือเท่าใดให้นำไปสมทบกับเงินที่จัดสรรในงวดถัดไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๘

พลตรี

(สนั่น ขจรประศาสน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดหาประโยชน์ในทรัพย์สินของสภาตำบล

พ.ศ. ๒๕๓๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดหาประโยชน์ในทรัพย์สินของสภาตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๓ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหา กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ในกรณีมีเหตุอันสมควร ปลัดกระทรวงมหาดไทยอาจยกเว้นหรือผ่อนผันการปฏิบัติตามความในระเบียบนี้ได้

ปลัดกระทรวงมหาดไทยอาจมอบอำนาจการยกเว้นหรือผ่อนผันการปฏิบัติตามความในระเบียบนี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติให้สภาตำบลได้ ตามที่เห็นสมควร

ข้อความทั่วไป

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

"ประโยชน์ตอบแทน" หมายความว่า ค่าเช่า เงิน สิ่งของ หรือสิทธิอย่างอื่นเป็นการตอบแทนการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน

"นายอำเภอ" หมายความว่ารวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

การจัดหาประโยชน์ในทรัพย์สิน

ข้อ ๕ การให้เช่าทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์ของสภาตำบลให้ดำเนินการโดยวิธีประมูล

(๑) มีกำหนดไม่เกินสามปี ให้สภาตำบลเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติ

(๒) มีกำหนดเกินสามปี ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาตำบล และให้นายอำเภอเป็น

ผู้มีอำนาจอนุมัติ

ในกรณีมีเหตุจำเป็นหรือเพื่อประโยชน์ของสภาตำบลหรือทางราชการ การให้เช่าจะกระทำโดยไม่ต้องประมูลก็ได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาตำบลและให้นายอำเภอเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติ ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย

ข้อ ๖ ให้สภาตำบล

(๑) กำหนดประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำของการจะให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ของสภาตำบลล่วงหน้าไว้โดยให้คำนึงถึงสภาพและทำเลของอสังหาริมทรัพย์นั้น

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์การเช่าและการต่ออายุสัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์ของสภาตำบลระยะเวลาการให้เช่าและการต่ออายุสัญญาเช่าและอัตราค่าเช่าภายหลังการต่ออายุสัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์ของสภาตำบล ทั้งนี้ให้กำหนดไว้ล่วงหน้าก่อนการเช่า และการต่ออายุสัญญาเช่าทุกครั้ง

(๓) กำหนดอัตราการเรียกเก็บหลักประกันสัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์จากผู้เช่า ทั้งนี้ต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าแต่ไม่เกินร้อยละสิบของประโยชน์ตอบแทนตลอดอายุสัญญาเช่า

(๔) กำหนดอัตราการเรียกเก็บค่าตอบแทนการต่ออายุสัญญาเช่า การให้เช่าช่วงการโอนสิทธิการเช่าและการเปลี่ยนตัวผู้เช่า

ข้อ ๗ การให้เช่าที่ดินเพื่อก่อสร้างอาคารหรือสิ่งก่อสร้างที่มีลักษณะมั่นคงถาวรให้มีเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ให้ผู้เช่ายกกรรมสิทธิ์อาคารหรือสิ่งก่อสร้างให้สภาตำบล

(๒) ให้ผู้เช่าได้รับสิทธิการเช่าอาคารหรือสิ่งก่อสร้างมีกำหนดไม่เกินสามสิบปีนับแต่วันลงนามในสัญญาเช่า

(๓) ให้ผู้เช่าประกันอัคคีภัยอาคาร หรือสิ่งก่อสร้างในอัตราไม่ต่ำกว่าราคาทุนก่อสร้างที่สภาตำบล กำหนดในนามของสภาตำบลเป็นผู้เอาประกันและได้รับประโยชน์ตลอดอายุสัญญาเช่าโดยผู้เช่าเป็นผู้ชำระเบี้ยประกันภัยแทนผู้ให้เช่าทั้งสิ้น

(๔) ให้ผู้เช่าชำระค่าภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่หรือภาษีอื่นใด ตลอดจนค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เกี่ยวกับการเช่าแทนผู้ให้เช่าทั้งสิ้น

ข้อ ๘ การให้เช่าตามข้อ ๕ หากดำเนินการโดยวิธีประมูล ให้มีวิธีการและเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ให้ปิดประกาศหรือใบแจ้งความเรื่องดังกล่าวโดยเปิดเผย ณ ที่ทำการสภาตำบลและที่ว่าการอำเภอนั้นก่อนวันรับซองประมูลไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

(๒) ให้มีหลักประกันของประมูลโดยมีมูลค่าเป็นจำนวนเงินในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละห้า แต่ไม่เกินร้อยละสิบของประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำตามข้อ ๖ (๑)

(๓) ให้ผู้ประมูลได้ไปทำสัญญาเช่ากับสภาตำบลภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง จากสภาตำบล หากไม่ไปทำสัญญาเช่าภายในกำหนดดังกล่าว หรือไม่วางหลักประกันสัญญาเช่าตามข้อ ๖ (๓) ในวันทำสัญญา ให้สภาตำบลรับหลักประกันตาม (๒)

(๔) เงื่อนไขอื่นๆ ตามที่ผู้มีอำนาจอนุมัติกำหนดเป็นกรณีๆ ไป

ข้อ ๙ ประกาศหรือใบแจ้งความตามข้อ ๘ (๑) อย่างน้อยให้แสดงรายการดังต่อไปนี้

(๑) รายละเอียดเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่จะให้เช่า

(๒) คุณสมบัติของผู้เช่าประมูลต้องมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นหลักแหล่งมีอาชีพที่มั่นคงและเชื่อถือได้ และไม่เป็นผู้ได้รับเอกสิทธิ์หรือความคุ้มกันซึ่งอาจปฏิเสธไม่ยอมขึ้นศาลเว้นแต่รัฐบาลของ

ผู้เข้าประมูลจะได้มีคำสั่งให้สละเอกสิทธิ์หรือความคุ้มกันเช่นนั้น

- (๓) ให้ผู้เข้าประมูลเสนอประโยชน์ตอบแทนการให้เช่าที่จะให้สภาพตำบล
- (๔) กำหนดวัน เวลาและสถานที่รับซอง ปิดการรับซองและเปิดซองประมูล
- (๕) จำนวนเงินที่กำหนดเป็นหลักประกันของ สถานที่รับหลักประกันของและให้กำหนด

เงื่อนไขด้วยว่าถ้าผู้ประมูลได้ ไม่ไปทำสัญญาเข้ากับสภาพตำบลภายในกำหนด สภาพตำบลจะรับหลักประกันของ

- (๖) กำหนดให้ผู้ประมูลได้วางหลักประกันสัญญาเช่าตามอัตราที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ (๓)
- (๗) โบนัสราคาประมูลให้ลงจำนวนเงินเป็นตัวเลขและตัวหนังสือ ถ้าตัวเลขและตัวหนังสือไม่ตรงกันให้ถือตัวหนังสือเป็นสำคัญ
- (๘) ของประมูลต้องผนึกให้เรียบร้อยก่อนยื่น
- (๙) กำหนดให้ผู้เข้าประมูลหรือผู้แทนซึ่งได้รับมอบหมายเป็นหนังสือยื่นของประมูลต่อ

คณะกรรมการรับซองประมูล

(๑๐) ให้ระบุสถานที่ที่ผู้เข้าประมูลจะติดต่อ เพื่อขอทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการประมูล อสังหาริมทรัพย์ที่จะให้เช่า และแบบสัญญาเช่า

(๑๑) ให้สงวนสิทธิไว้ด้วยว่าสภาพตำบลทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะให้ผู้ประมูลรายใดก็ได้เช่าอสังหาริมทรัพย์ที่ทำการประมูล โดยไม่จำเป็นต้องให้ผู้เสนอประโยชน์ตอบแทนสูงสุดเสมอไปหรือยกเลิกการประมูลครั้งนั้นก็ได้ ทั้งนี้ ผู้เข้าประมูลไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายใดๆ

ข้อ ๑๐ การให้เช่าโดยวิธีประมูลให้ผู้มีอำนาจอนุมัติตามข้อ ๕ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการเรื่องดังกล่าว ดังต่อไปนี้

- (๑) คณะกรรมการรับซองประมูล
- (๒) คณะกรรมการเปิดซองประมูล

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งแต่ละคณะ ให้ประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการอีกอย่างน้อยสองคน โดยให้แต่งตั้งจากสมาชิกสภาตำบล ข้าราชการ หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ถ้าประธานกรรมการหรือกรรมการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แต่งตั้งสมาชิกสภาตำบล ข้าราชการ หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น ผู้อื่น ทำหน้าที่แทน

การแต่งตั้งข้าราชการหรือข้าราชการส่วนท้องถิ่นเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการตามวรรคสองให้ได้รับความเห็นชอบจากนายอำเภอ หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าฝ่ายบริหารของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ แล้วแต่กรณี

การประมูลรายเดียวกัน ห้ามแต่งตั้งผู้ซึ่งเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการในคณะกรรมการตาม (๑) เป็นประธานกรรมการหรือกรรมการในคณะกรรมการตาม (๒)

การประชุมเพื่อปรึกษาและปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ต้องมีกรรมการมาพร้อมกันไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ให้ประธานกรรมการและกรรมการแต่ละคนมีเสียงหนึ่งในการลงมติ มติของคณะกรรมการดังกล่าวให้ถือเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานกรรมการออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๑๑ คณะกรรมการรับซองประมูลให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) รับซองประมูลโดยให้ลงทะเลียบไว้เป็นหลักฐานและบันทึกไว้ที่หน้าของประมูลว่า

เป็นของผู้ใดแล้วให้ลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วย

(๒) ตรวจสอบหลักประกันของประมูล เมื่อถูกต้องแล้วให้ออกใบรับให้แก่ผู้ยื่นของประมูลไว้เป็นหลักฐาน

(๓) รับเอกสารต่างๆ ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประกาศหรือใบแจ้งความเรื่องการประมูล

(๔) เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลารับของประมูลแล้ว ห้ามรับของประมูลอีกและให้รับส่งมอบของประมูลทั้งหมด เอกสารต่างๆ ตาม (๓) พร้อมด้วยบันทึกรายงานการรับของประมูลต่อคณะกรรมการเปิดของประมูลเพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อ ๑๒ คณะกรรมการเปิดของประมูลให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เปิดของประมูลโดยเปิดเผยต่อหน้าผู้ที่เข้าประมูลหรือผู้แทนซึ่งมีอยู่ในขณะเวลาเปิดของและให้บันทึกประโยชน์ตอบแทนจากใบเสนอราคาประมูลทุกฉบับไว้ในบัญชีเปรียบเทียบประโยชน์ตอบแทนและให้ลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วย

(๒) ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เข้าประมูล และเอกสารต่างๆ ว่าเป็นไปตามเงื่อนไขในประกาศหรือใบแจ้งความเรื่องการประมูลหรือไม่

(๓) พิจารณาใบเสนอราคารายที่เสนอโดยถูกต้องตาม (๒)

(๔) พิจารณาคัดเลือกผู้เสนอประโยชน์ตอบแทนการให้เช่าสูงสุดและให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการเปิดของที่จะต่อรองประโยชน์ตอบแทนการให้เช่าหรือไม่ก็ได้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำตามข้อ ๖ (๑) เป็นเครื่องประกอบการพิจารณา

ถ้ามีผู้เสนอประโยชน์ตอบแทนการให้เช่าสูงสุดเท่ากันหลายราย ให้คณะกรรมการเปิดของประมูลเรียกผู้เสนอประโยชน์ตอบแทนการให้เช่าสูงสุดดังกล่าวมาเสนอประโยชน์ตอบแทนการให้เช่าใหม่พร้อมกันด้วยวิธียื่นของประมูลหรือโดยวาจา

ในกรณีที่ผู้ประมูลเพียงรายเดียว ถ้าคณะกรรมการเห็นว่ามิได้เหตุผลสมควรที่จะดำเนินการต่อไปโดยไม่ต้องยกเลิกการประมูลครั้งนั้น ก็ให้ต่อรองประโยชน์ตอบแทนการให้เช่าโดยคำนึงถึงประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำตามข้อ ๖ (๑) เป็นเครื่องประกอบการพิจารณา

(๕) เสนอความเห็นพร้อมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการประมูลที่ได้รับไว้ทั้งหมดให้ผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งการ

ข้อ ๑๓ การประมูลให้เช่าตามข้อ ๕ หากผู้ประมูลเสนอประโยชน์ตอบแทนให้สภาพต่ำกว่าที่กำหนดในข้อ ๖ (๑) ให้ผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งยกเลิกการประมูลครั้งนั้น

ข้อ ๑๔ สัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์ของสภาพต่ำให้เป็นไปตามแบบตัวอย่างท้ายระเบียบนี้

กรณีที่มิอาจทำสัญญาเช่าตามวรรคหนึ่งได้และจำเป็นต้องร่างสัญญาเช่าใหม่ให้สภาพต่ำส่งร่างประกาศหรือร่างใบแจ้งความพร้อมทั้งร่างสัญญาเช่านั้นผ่านอำเภอและจังหวัดไปให้อัยการจังหวัดพิจารณา เว้นแต่การทำสัญญาเช่าตามแบบที่เคยผ่านการพิจารณาของอัยการจังหวัดแล้ว

ข้อ ๑๕ หลักประกันของหรือหลักประกันสัญญา ให้ใช้หลักประกันอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) เงินสด

(๒) เช็คที่ธนาคารสั่งจ่ายซึ่งเป็นเช็คลงวันที่ที่เช็คนั้นชำระต่อเจ้าหน้าที่หรือก่อนวันนั้นไม่เกินสามวันทำการ

(๓) หนังสือค้ำประกันของธนาคารภายในประเทศไทยตามแบบที่กำหนดท้ายระเบียบนี้

(๔) พันธบัตรรัฐบาลไทย

ข้อ ๑๖ การต่ออายุสัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์ของสภาตำบล

(๑) มีกำหนดไม่เกินสามปี ให้สภาตำบลเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติ

(๒) มีกำหนดเกินสามปี ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาตำบล และให้นายอำเภอเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติ

ข้อ ๑๗ การให้เช่าช่วง การโอนสิทธิการเช่าหรือการเปลี่ยนตัวผู้เช่าอสังหาริมทรัพย์ของสภาตำบล

(๑) อายุสัญญาเช่าที่เหลืออยู่ไม่เกินสามปี ให้สภาตำบลเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติ

(๒) อายุสัญญาเช่าที่เหลืออยู่เกินสามปี ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาตำบลและให้นายอำเภอเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติ

ข้อ ๑๘ หากผู้เช่าอสังหาริมทรัพย์ของสภาตำบลประสงค์จะต่ออายุสัญญาเช่า ให้ยื่นคำขอต่ออายุสัญญาเช่าพร้อมทั้งเสนอประโยชน์ตอบแทนให้สภาตำบลพิจารณา ก่อนที่สัญญาเช่าเดิมจะสิ้นสุดไม่น้อยกว่าสามสิบวัน และให้สภาตำบลพิจารณาคำขอดังกล่าว ถ้าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๖ (๒) แล้ว ให้เสนอผู้มีอำนาจอนุมัติตามข้อ ๑๖

หากสภาตำบลเห็นว่าคำขอต่ออายุสัญญาเช่าตามวรรคหนึ่งไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ตามข้อ ๖ (๒) ก็ให้ดำเนินการให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ตามข้อ ๕ ต่อไป

ข้อ ๑๙ การให้เช่าช่วงหรือการโอนสิทธิการเช่าอสังหาริมทรัพย์จะกระทำต่อเมื่อคู่สัญญาได้ตกลงกันโดยระบุไว้ในสัญญาเช่าเดิมว่าผู้ให้เช่ายินยอมให้ผู้เช่านำอสังหาริมทรัพย์ที่เช่าไปให้บุคคลอื่นเช่าช่วงหรือโอนสิทธิการเช่าได้ และให้บันทึกต่อท้ายสัญญาเช่าเดิมแสดงความยินยอมระหว่างผู้เช่ากับผู้เช่าช่วงหรือผู้โอนสิทธิการเช่ากับผู้รับโอนสิทธิการเช่าตามแบบตัวอย่างท้ายระเบียบนี้

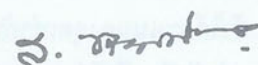
ข้อ ๒๐ การเปลี่ยนตัวผู้เช่าตามข้อ ๑๗ จะกระทำต่อกับผู้เช่าเดิมตายหรือสาบสูญ ก่อนที่สัญญาเช่าจะสิ้นสุด และให้บันทึกต่อท้ายสัญญาเช่าเดิมโดยระบุสาเหตุของการเปลี่ยนตัวผู้เช่าด้วย

ข้อ ๒๑ การให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ของสภาตำบล ให้สภาตำบลเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติ

เปิดเตลิด

ข้อ ๒๒ การให้บุคคลใดได้ใช้ประโยชน์หรือได้รับสิทธิใดๆ อันเกี่ยวกับพัสดุประเภทที่ดินหรือสิ่งก่อสร้าง ที่เป็นของสภาตำบลโดยไม่มีประโยชน์ตอบแทน ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาตำบลก่อน และถ้ามีกำหนดไม่เกินสามปีให้นายอำเภอเป็นผู้อนุมัติ หากมีกำหนดเกินสามปีหรือไม่มีกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อนุมัติ

ประกาศ ณ วันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๘

พลตรี

(สนั่น ขจรประศาสน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการทำนิติกรรมของสภาตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการทำนิติกรรมของสภาตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้และมีอำนาจตีความหรือวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ในกรณีมีเหตุสมควร ปลัดกระทรวงมหาดไทยอาจยกเว้นผ่อนผันการปฏิบัติตามความในระเบียบนี้ ปลัดกระทรวงมหาดไทยอาจมอบอำนาจการยกเว้นหรือผ่อนผันการปฏิบัติตามความในระเบียบนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดได้

หมวด ๑

ผู้มีอำนาจทำนิติกรรมแทนสภาตำบล

ข้อ ๔ ในการทำนิติกรรมของสภาตำบลให้ประธานสภาตำบล เลขานุการสภาตำบลและสมาชิกสภาตำบลผู้ได้รับเลือกอีกหนึ่งคน เป็นผู้ที่มีอำนาจกระทำการแทนสภาตำบล

ข้อ ๕ เมื่อประธานสภาตำบลเรียกประชุมสมาชิกสภาตำบลตามความในข้อ ๔ แห่งข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมสภาตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ ให้สภาตำบลเลือกสมาชิกสภาตำบลจำนวนหนึ่งคน เป็นผู้แทนของสภาตำบล ประธานสภาตำบลไม่มีสิทธิได้รับเลือก

วิธีเลือกสมาชิกสภาตำบลตามความในวรรคหนึ่ง สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อสมาชิกที่ตนเห็นสมควรได้หนึ่งชื่อ คำเสนอนั้นต้องมีสมาชิกรับรองอย่างน้อยสองคน ชื่อที่เสนอไม่จำกัดจำนวนให้เลือกจากชื่อเหล่านั้น โดยวิธีเขียนชื่อลงคะแนน เมื่อตรวจนับแล้วให้ประธานสภาตำบลประกาศคะแนนต่อที่ประชุมผู้ได้คะแนนสูงสุดเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้าได้คะแนนสูงสุดเท่ากันตั้งแต่สองชื่อขึ้นไป ให้เลือกใหม่เฉพาะชื่อที่ได้คะแนนเท่ากัน แต่ถ้าคะแนนสูงสุดเท่ากันอีก ก็ให้ประธานสภาตำบลออกเสียงชี้ขาด

ในการตรวจนับคะแนน ให้เลขานุการสภาตำบลเชิญสมาชิกไม่น้อยกว่าสามคนมาช่วย ถ้ามีการเสนอชื่อเพียงชื่อเดียวให้ถือว่าผู้นั้นได้รับเลือก

ให้ประธานสภาตำบลเสนอชื่อสมาชิกสภาตำบลผู้ได้รับเลือกให้นายอำเภอแต่งตั้งภายในเจ็ดวันนับ

แต่วันเลือก

ข้อ ๖ ผู้แทนของสภาตำบล ที่ได้รับเลือกตามข้อ ๕ แห่งระเบียบนี้ย่อมพ้นจากตำแหน่งผู้แทนของสภาตำบล เมื่อ

(๑) พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลตามวาระ

(๒) พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

(๓) สภาตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่งผู้แทนของสภาตำบลด้วยคะแนนเสียงสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาตำบลทั้งหมด

(๔) เป็นบุคคลที่ศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในคดีล้มละลาย

(๕) ต้องรับโทษจำคุกโดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ ๗ เมื่อตำแหน่งผู้แทนของสภาตำบลตามความในข้อ ๖ ว่างลง ให้ประธานสภาตำบลเรียกประชุมสภาตำบลเพื่อเลือกผู้แทนของสภาตำบลแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ทราบการว่าง

ข้อ ๘ ถ้ามีตำแหน่งว่างลงในจำนวนของผู้แทนของสภาตำบลและมีเหตุอันควรเชื่อว่าการปล่อยตำแหน่งว่างไว้น่าจะเกิดความเสียหาย นายอำเภอโดยความเห็นชอบของสภาตำบลจะแต่งตั้งผู้แทนของสภาตำบลชั่วคราวแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นก็ได้

หมวด ๒

นิติกรรม

ข้อ ๙ นิติกรรมใดของสภาตำบลซึ่งผู้แทนของสภาตำบลลงนามไม่ครบจำนวนสามคน ตามข้อ ๔ นิติกรรมนั้นไม่มีผลผูกพันสภาตำบล

ข้อ ๑๐ นิติกรรมของสภาตำบลซึ่งได้กระทำขึ้นภายในขอบอำนาจหน้าที่ของสภาตำบลตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ย่อมมีผลผูกพันสภาตำบล

ข้อ ๑๑ ในการทำนิติกรรมของสภาตำบล ผู้แทนของสภาตำบลจะมอบอำนาจให้ผู้อื่นลงชื่อแทนในนิติกรรมหาได้ไม่

ข้อ ๑๒ ห้ามมิให้ผู้แทนของสภาตำบลตามข้อ ๙ เข้าไปมีส่วนได้เสียในนิติกรรมของสภาตำบล

ข้อ ๑๓ นิติกรรมใดอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของสภาตำบล ดังต่อไปนี้ ผู้แทนของสภาตำบลจะกระทำได้อันเมื่อได้รับอนุมัติจากสภาตำบล

(๑) ขาย แลกเปลี่ยน ขายฝาก ให้เช่าซื้อ จำนอง ปลอด จำนอง หรือโอนสิทธิ จำนองซื้อ อสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ที่อาจจำนองได้

(๒) กระทำให้สิ้นสุดทั้งหมดหรือบางส่วนซึ่งทรัพย์สินของสภาตำบลอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์

(๓) ก่อตั้งหรือกระทำให้สิ้นสุดลงทั้งหมดหรือบางส่วนซึ่งภาระจำยอม สิทธิอาศัยสิทธิ

เหนือพื้นดิน สิทธิเก็บกิน ภาวะติดพันในอสังหาริมทรัพย์ หรือทรัพย์สินอื่นใดในอสังหาริมทรัพย์

(๔) จำหน่ายไปทั้งหมดหรือบางส่วนซึ่งสิทธิเรียกร้องที่จะให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินในอสังหาริมทรัพย์ หรืออสังหาริมทรัพย์ที่อาจจำนองได้ หรือสิทธิเรียกร้องที่จะให้ทรัพย์สินเช่นว่านั้นของสภาตำบลปลอดจากทรัพย์สินที่มีอยู่เหนือทรัพย์สินนั้น

(๕) ให้เช่าอสังหาริมทรัพย์

(๖) ก่อข้อผูกพันใด ๆ ที่มุ่งให้เกิดผลตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

(๗) ให้กู้ยืมเงิน

(๘) ให้โดยเสนาหา

(๙) รับการให้โดยเสนาหาที่มีเงื่อนไขหรือค่าภาวะติดพันหรือไม่รับการให้โดยเสนาหา

(๑๐) ประกันโดยประการใดๆ อันอาจมีผลให้สภาตำบลต้องถูกบังคับชำระหนี้หรือทำนิติกรรมอื่นที่มีผลให้สภาตำบลต้องรับเป็นผู้รับชำระหนี้ของบุคคลอื่นหรือแทนบุคคลอื่น

(๑๑) ประนีประนอมยอมความ

(๑๒) มอบข้อพิพาทให้อนุญาตตุลาการวินิจฉัย

ข้อ ๑๔ การปฏิบัติงานของสภาตำบล หากมีกฎหมายหรือระเบียบอื่นกำหนดในเรื่องการทำนิติกรรมของสภาตำบลไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ก็ให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบนั้น

ข้อ ๑๕ การทำนิติกรรมของสภาตำบล หากไม่มีกำหนดไว้ในระเบียบนี้ก็ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยนิติกรรมและสัญญาแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๓

ความรับผิดชอบของสภาตำบลและผู้แทนของสภาตำบล

ข้อ ๑๖ การกระทำนิติกรรมตามหน้าที่ของผู้แทนของสภาตำบลเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น สภาตำบลจะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้น แต่ไม่เสียสิทธิที่จะไล่เบี้ยเอาแก่ผู้ก่อความเสียหาย

ถ้าความเสียหายแก่บุคคลอื่นเกิดจากการกระทำที่ไม่อยู่ในขอบอำนาจหน้าที่ของสภาตำบลผู้แทนของสภาตำบลซึ่งเป็นผู้กระทำการดังกล่าว ต้องร่วมกันรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายเสียหาย

ข้อ ๑๗ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยตัวแทนแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับแก่ความเกี่ยวพันระหว่างสภาตำบลกับผู้แทนของสภาตำบล และระหว่างสภาตำบลหรือผู้แทนของสภาตำบลกับบุคคลภายนอกโดยอนุโลม

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๑๘ หากสภาตำบลเห็นสมควรยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้สภาตำบลเสนอเหตุผลต่อนายอำเภอ เพื่อขออนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด

ประกาศ ณ วันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๘

พลตรี

(สนั่น ขจรประศาสน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณสภาตำบล

พ.ศ. ๒๕๓๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณสภาตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหา กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ในกรณีมีเหตุอันสมควร ปลัดกระทรวงมหาดไทยอาจยกเว้นหรือผ่อนผันการปฏิบัติตามความในระเบียบนี้ได้

ปลัดกระทรวงมหาดไทยอาจมอบอำนาจการยกเว้นหรือผ่อนผันการปฏิบัติตามความในระเบียบนี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติให้สภาตำบลได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อความทั่วไป

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

"งบประมาณรายจ่าย" หมายความว่า จำนวนเงินอย่างสูงที่อนุญาตให้จ่ายหรือให้ก่อนนี้ผูกพันได้ตามวัตถุประสงค์ และภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในข้อบังคับงบประมาณรายจ่าย

"ปีงบประมาณ" หมายความว่า ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ของปีหนึ่ง ถึงวันที่ ๓๐ กันยายนของปีถัดไป และให้ใช้ปี พ.ศ. ที่ถัดไปนั้นเป็นชื่อสำหรับปีงบประมาณนั้น

"เจ้าหน้าที่งบประมาณ" หมายความว่า เลขาธิการสภาตำบล

"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมการปกครอง

"นายอำเภอ" หมายความว่า ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

ข้อ ๖ ในกรณีที่ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกใช้ไม่ทันปีงบประมาณใหม่ก็ให้ใช้ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายปีก่อนนั้นไปพลางก่อนได้ ยกเว้น รายจ่ายเพื่อการพัฒนา หมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

หมวด ๑

ลักษณะของงบประมาณ

ข้อ ๗ งบประมาณรายจ่ายประจำปีของสภาตำบล ให้จัดทำเป็นข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายซึ่งจำแนกเป็น สองลักษณะ คือ

(๑) รายจ่ายประจำ ประกอบด้วย

- (ก) งบกลาง
- (ข) หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ
- (ค) หมวดค่าจ้างชั่วคราว
- (ง) หมวดค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ
- (จ) หมวดค่าสาธารณูปโภค
- (ฉ) หมวดเงินอุดหนุน
- (ช) หมวดรายจ่ายอื่น

(๒) รายจ่ายเพื่อการพัฒนา เช่น หมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

รายละเอียดประเภทรายจ่ายงบกลางและหมวดรายจ่ายต่างๆ ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด การตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีจากรายได้ของสภาตำบล การกำหนดสัดส่วนระหว่าง

งบประมาณรายจ่ายประจำกับงบประมาณรายจ่ายเพื่อการพัฒนา ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๘ การตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของสภาตำบลในรายการใดตามข้อ ๗ ให้กระทำได้ตามที่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งกระทรวงมหาดไทยกำหนด

ข้อ ๙ งบประมาณการรายรับของสภาตำบล ประกอบด้วย

(๑) รายได้ จำแนกเป็น

- (ก) หมวดภาษีอากร
- (ข) หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต
- (ค) หมวดรายได้จากทรัพย์สิน
- (ง) หมวดรายได้จากสาธารณูปโภค
- (จ) หมวดเงินอุดหนุน
- (ฉ) หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด

(๒) เงินได้อื่น เช่น เงินที่จ่ายขาดจากเงินสะสม

รายละเอียดประเภทรายได้ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๑๐ เงินรายรับที่ได้รับตามข้อ ๙ ซึ่งได้รับในปีงบประมาณใด ให้นำไปตั้งงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณนั้นเท่านั้น เว้นแต่จะมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

หมวด ๒

วิธีการจัดทำงบประมาณ

ข้อ ๑๑ ให้เจ้าหน้าที่งบประมาณ รวบรวมข้อมูล งบประมาณการรายรับและรายจ่ายและจัดทำเป็นร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีงบประมาณต่อไป โดยให้จัดทำเป็นแผนงานหรือโครงการ แล้วนำเสนอสภาตำบลภายในวันที่ ๑๕ กรกฎาคม เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และเมื่อสภาตำบลให้ความเห็นชอบแล้วให้เสนอนายอำเภอเพื่ออนุมัติ ภายในวันที่ ๑๕ สิงหาคม เมื่อนายอำเภออนุมัติแล้วให้ประธานสภาตำบลลงชื่อประกาศใช้เป็นข้อบังคับต่อไป

ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่ง ให้เปิดเผยไว้โดยเปิดเผยเพื่อให้ประชาชนทราบ ณ ที่ทำการสภาตำบล

ในกรณีที่มิเหตุขัดข้องไม่สามารถนำเสนอร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานสภาตำบลเสนอนายอำเภอเพื่อขออนุมัติขยายเวลาเสนอร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่าย

ข้อ ๑๒ การตั้งงบประมาณรายจ่าย ให้ลงจำนวนเต็มบาท และการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้น ให้ตั้งประมาณการรายจ่ายต่ำกว่ารายรับไม่น้อยกว่าร้อยละสอง ทั้งนี้ให้หักเงินที่ได้รับอนุมัติให้จ่ายขาดจากเงินสะสม เงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือหน่วยงานอื่น ออกจากประมาณการรายรับก่อนที่จะนำมาคิดหาอัตราส่วนร้อยละสอง

ข้อ ๑๓ งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ต้องจัดทำเป็นข้อบังคับเช่นเดียวกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี การจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมให้กระทำให้ตลอดระยะเวลาก่อนสิ้นปีงบประมาณ ในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (๑) รายจ่ายซึ่งกำหนดไว้ในงบประมาณไม่พอใช้จ่ายประจำปีนั้น
- (๒) มีความจำเป็นต้องตั้งรายจ่ายขึ้นใหม่ระหว่างปีงบประมาณ
- (๓) มีเงินรายได้ในหมวดที่ได้ตั้งรับไว้ในประมาณการรายรับ
- (๔) มีการใช้จ่ายจากเงินสะสม
- (๕) ได้รับเงินอุดหนุนนอกเหนือจากประมาณการรายรับที่ตั้งไว้
- (๖) มีเงินรายได้เกินกว่าประมาณการรายรับที่ตั้งไว้

ทั้งนี้ ตาม (๑) และ (๒) จะต้องมีรายได้เกินกว่าประมาณการรายรับของงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่นายอำเภอเห็นว่าร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งกระทรวงมหาดไทย หรือสมควรให้มีการแก้ไขประการใด ให้นายอำเภอส่งร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายดังกล่าวคืนสภาตำบลพิจารณาทบทวน แล้วเสนอนายอำเภอพิจารณาอนุมัติอีกครั้งหนึ่ง

กรณีสภาตำบลมีมติยืนยันตามร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายและนายอำเภอไม่อนุมัติ ให้นายอำเภอส่งร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการแจ้งยืนยันจากสภาตำบล ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายนั้น ก็ให้ส่ง

ไปยังนายอำเภอเพื่อลงชื่ออนุมัติ ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบด้วยให้ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายนั้นตกไป

กรณีตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ไม่ให้นำความในข้อ ๑๑ ว่าด้วยกำหนดเวลามาใช้บังคับ

หมวด ๓

การโอน และการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงประกอบงบประมาณ

ข้อ ๑๕ ภายใต้บังคับข้อ ๘ และข้อ ๑๖ ในกรณีที่สภาตำบลเห็นควรให้มีการโอนหรือการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงประกอบงบประมาณรายจ่าย ตลอดจนรายการ ประเภทหมวดใด ในงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้กระทำได้ เว้นแต่เป็นรายจ่ายประเภทค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ต้องได้รับอนุมัติจากนายอำเภอ

การโอนตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงประกอบงบประมาณรายจ่ายด้วย

ข้อ ๑๖ ห้ามมิให้โอนหรือแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงประกอบงบประมาณรายจ่าย รายการที่จ่ายจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือหน่วยงานอื่น เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจ

ข้อ ๑๗ ในกรณีจำเป็นสภาตำบลอาจโอนหรือแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงประกอบงบประมาณการรายรับในงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

การโอนตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงประกอบประมาณการรายรับด้วย

ข้อ ๑๘ งบประมาณรายจ่ายที่ได้รับอนุมัติให้เปิดตัดปีหรือขยายเวลาเปิดตัดปีอาจโอน หรือแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงประกอบงบประมาณรายจ่ายได้ โดยความเห็นชอบของสภาตำบลและเสนอนายอำเภอเพื่ออนุมัติ

หมวด ๔

การควบคุมงบประมาณ

ข้อ ๑๙ ให้สภาตำบลและเจ้าหน้าที่งบประมาณรับผิดชอบร่วมกันในการควบคุมงบประมาณเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวงมหาดไทย และให้มีอำนาจหน้าที่ควบคุมการรับและการเบิกจ่ายเงิน ให้เป็นไปตามข้อบังคับงบประมาณรายจ่าย

ข้อ ๒๐ สภาตำบลจะจ่ายเงินหรือก่อนนี้ผูกพันได้ เฉพาะตามข้อความที่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และต้องมีเงินรายได้เพียงพอที่จะเบิกจ่ายได้ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งกระทรวงมหาดไทย

ข้อ ๒๑ บรรดาเงินที่สภาตำบลได้รับไม่ว่าจะได้รับตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ หรือได้รับชำระตามอำนาจหน้าที่ หรือสัญญา หรือได้รับจากการให้หรือใช้ทรัพย์สินหรือเก็บดอกผลจากทรัพย์สินของ

๑๕ การผิดนัดชำระหนี้
ทางราชการหรือของสภาตำบล ให้สภาตำบลนำส่งเป็นรายได้ของสภาตำบลตามระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่ง
ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด เว้นแต่จะมีระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้เป็น
อย่างอื่น

หมวด ๕

การรายงาน

ข้อ ๒๒ ให้สภาตำบลจัดส่งสำเนาข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือสำเนาข้อบังคับ
งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่ได้รับอนุมัติให้ประกาศใช้เป็นข้อบังคับแล้วไปยังอำเภอ เพื่อส่งจังหวัดทราบ
ภายในระยะเวลาไม่เกินสามสิบวัน นับแต่วันประกาศใช้

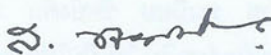
การโอน หรือการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงประกอบงบประมาณรายจ่ายและประมาณการ
รายรับ เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้อำนาจแล้วให้สภาตำบลปิดประกาศเอกสารดังกล่าวไว้โดยเปิดเผย เพื่อให้
ประชาชนทราบ ณ ที่ทำการสภาตำบล และส่งไปให้อำเภอ เพื่อส่งจังหวัดทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่
ได้รับอนุมัติ

ข้อ ๒๓ เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ให้สภาตำบลจัดทำรายงานการรับ-จ่ายเงิน ประจำปีงบประมาณ
ที่สิ้นสุดนั้น ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน แล้วให้ปิดประกาศรายงานไว้โดยเปิดเผยเพื่อให้ประชาชนทราบ
ณ ที่ทำการสภาตำบล และส่งสำเนารายงานการรับ-จ่ายเงิน ดังกล่าวไปให้อำเภอเพื่อส่งจังหวัดรายงานให้
อธิบดีทราบ

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๔ วิธีการงบประมาณใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการและยังไม่แล้วเสร็จในวันที่ระเบียบฉบับนี้
ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตามระเบียบหรือหลักเกณฑ์ที่ใช้บังคับอยู่เดิมจนกว่าจะสามารถดำเนินการตาม
ระเบียบนี้ได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๘

พลตรี

(สนั่น ขจรประศาสน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

มีต่อฉบับต่อไป

ชาว อินเดีย พม่าและเมืองท่าอื่นๆ ทั่วโลก ส่งผลให้อังกฤษมีรายได้อย่างมากจากการค้าขายกับหัวเมืองที่ยังล้าหลังในมลายู แต่อังกฤษก็ทราบดีว่า ดินแดนตอนในของมลายู เช่น รัฐยะลันงอ เนกรีเซมบิลัน ปาหัง กลันตัน ตรังกานุ ไทรบุรี ปัตตานี เป็นต้น เป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ เช่น สัตว์ป่า ป่าไม้ แร่ดีบุก และทองคำ ฯลฯ ซึ่งหากดินแดนบริเวณนี้ได้รับการพัฒนาในด้านคมนาคม การสื่อสารและกิจการสาธารณูปโภคอื่นๆ ตลอดจนการจัดวางระบบการปกครองเสียใหม่แบบอังกฤษแล้ว ก็สามารถนำทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้นส่งไปขายเป็นสินค้าในยุโรปที่ค่อนข้างทำให้ไม่ใช่น้อยเลย และอังกฤษเองก็รู้จักช่องทางและขนบธรรมเนียมของรัฐอิสระเหล่านั้นเป็นอย่างดีอยู่แล้ว^๖

เมื่ออังกฤษได้มองเห็นผลประโยชน์อันมหาศาลในบริเวณหัวเมืองเหล่านี้ จึงได้ระดมจากยุโรปมาสร้างทางรถไฟหลายสายควบคู่ไปกับถนนหนทางที่สามารถใช้ได้ตลอดฤดูกาลจนเข้ามาประชิดหัวเมืองมลายูของไทย และมีแนวโน้ม จะเข้าครอบครองดินแดนซึ่งมีโภคทรัพย์อุดมสมบูรณ์ให้มากที่สุด^๗

ในการนี้อังกฤษได้กวาดล้างสิ่งกีดขวางในแม่น้ำลำคลองเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการสัญจรทางน้ำ และการทำเหมืองแร่อีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัฐยะลันงอ เนกรีเซมบิลัน และปาหังที่ตนมีอำนาจอยู่ในฐานะที่ปรึกษาของสุลต่านประจำรัฐโดยคอยควบคุมในด้านการเมืองอย่างเดียว จากการปรับปรุงการสัญจรทางบก ทางน้ำ เช่น รถไฟ เรือกลไฟ รถยนต์ รวมทั้งระบบโทรเลข โทรศัพท์ และระบบการเกษตรเพื่อการจำหน่ายทำให้รัฐมลายูตอนในเหล่านั้นมีรายได้เพิ่มขึ้นมากมาย นอกเหนือไปจากรายได้การทำเหมืองแร่ดีบุกและเหมืองแร่ทองคำ จึงเป็นมูลเหตุจูงใจอันสำคัญให้รัฐมลายูของไทย เช่น ไทรบุรี กลันตัน ตรังกานุ และปะลิส เกิดการเปรียบเทียบสภาพความเป็นอยู่กับรัฐมลายูของอังกฤษและมีแนวโน้มอย่างเด่นชัดว่าจะโน้มเอียงไปฝักใฝ่กับอังกฤษ

เมื่อได้โอกาสเช่นนี้ อังกฤษก็พยายามใช้รัฐยะลันงอที่เคยค้าขายดีบุกกับภูเก็ต และเคยค้าขายทองคำกับปัตตานีมาก่อนเป็นตัวเชื่อมโยงเพื่อชักจูงหัวเมืองมลายูของไทยให้ไปอยู่ใต้การปกครองของอังกฤษมากยิ่งขึ้น ซึ่งในอดีตนั้นหัวเมืองเหล่านี้เคยอยู่ใต้การปกครองของเมื่อนครศรีธรรมราชมาก่อน อังกฤษเองก็ทราบถึงบทบาท

ทางการทูต การเมืองการทหารของนครศรีธรรมราชในสมัยเจ้าพระยามหานครน้อยที่ได้ตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับสัญญาเบอร์นี ในสมัยรัชกาลที่ ๓ ของนครศรีธรรมราชเป็นอย่างดี

แต่ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ มหาอำนาจชาติอื่น เช่น เยอรมัน และฝรั่งเศสได้เข้ามามีบทบาทในการเมืองของไทยมากขึ้น โดยเฉพาะฝรั่งเศสได้พยายามให้ไทยอนุญาตขุดคอคอดกระ ใน พ.ศ.๒๔๒๕ และหลายครั้งต่อมา ซึ่งในขณะนั้น เยอรมันได้สัมปทานการสร้างทางรถไฟหลวงสายเหนือให้กับไทย ขอเช่าเกาะสีชัง และเกาะภูเก็ตเพื่อตั้งสถานีการค้าเพื่อเชื่อมกับการค้าในดินแดนตอนใต้ของจีน ส่วนฝรั่งเศสก็เข้ามีอำนาจในอินโดจีน การขุดคอคอดกระจะทำให้ฝรั่งเศสสามารถย่นระยะทางการเดินเรือระหว่างอินเดียมายังอินโดจีนได้นับ ๑,๐๐๐ ไมล์ ใน ๒ กรณีนี้ จะทำให้สิงคโปร์ของอังกฤษลดความสำคัญลงครึ่งหนึ่งทันที อังกฤษจึงพยายามอย่างเต็มที่ไม่ให้ชาติมหาอำนาจทั้งสองมีดินแดนใกล้ชิดกับอังกฤษ เพราะอังกฤษมีดินแดนในพม่าและมลายู หากอังกฤษได้ภาคใต้ของไทยจะสามารถเชื่อมดินแดนทั้งหมดของตนเข้าเป็นพื้นที่เดียวกันเพื่อสะดวกแก่การปกครองและการบริหาร ตลอดจนมีอำนาจในการต่อรองกับไทยมากขึ้น แม้ว่าจะไม่ได้ภาคใต้ของไทยก็ตาม

ดินแดนที่ฝรั่งเศสเสนอขุดคอคอดกระในขณะนั้นอยู่ใต้เส้นรุ้งที่ ๑๑ องศาเหนือ ลงมาถึงชุมพร ฝ่ายรัฐบาลไทยจึงประกาศตั้งมณฑลชุมพรขึ้นในปี พ.ศ.

๒๔๓๗ มีเมืองไชยา ชุมพร กาญจนดิษฐ์ และเมืองหลังสวนอยู่ในสังกัดมณฑล เมื่อย้ายที่ทำการมณฑลไปอยู่เมืองใหม่ใน พ.ศ.๒๔๕๖ จึงเปลี่ยนชื่อใหม่เป็นมณฑลสุราษฎร์ธานี ในสมัยรัชกาลที่ ๖

นอกจากนั้นอังกฤษยังได้ข่าวว่า รัฐบาลไทยจะให้เยอรมนีก่อสร้างทางรถไฟสายใต้อีกด้วย อังกฤษจึงแก้ปัญหานี้โดยแอบทำสัญญาลับแบ่งเขตอิทธิพลกับฝรั่งเศส ใน พ.ศ.๒๔๓๘ และในปีเดียวกันรัฐบาลไทยก็ประกาศตั้งมณฑลภูเก็ต โดยรวบรวมหัวเมืองฝั่งทะเลตะวันตก เช่น กระบี่ ระนอง พังงา ตรัง ตะกั่วป่า เป็นต้น เข้าอยู่ในสังกัดขึ้นตรงกับพระเจ้าอยู่หัว หัวหน้ารัฐบาลในระยะแรกโดยถือว่า เป็นมณฑลพระราชทรัพย์

สัญญาลับแบ่งเขตอิทธิพลระหว่างอังกฤษกับฝรั่งเศส พ.ศ.๒๔๓๘ มีเนื้อหาโดยสรุปดังนี้

- ๑) อังกฤษจะไม่ยอมให้มหาอำนาจชาติใดเข้ามายุ่งเกี่ยวในมลายูของไทย
- ๒) อังกฤษต้องการรักษาไทยเอาไว้ให้เป็นรัฐเอกราชเพราะไม่ต้องการมีเขตแดนร่วมกับฝรั่งเศส
- ๓) ไม่ต้องการเห็นผลประโยชน์ของอังกฤษในไทยตกไปเป็นของชาติอื่น
- ๔) ไม่ต้องการให้ฝรั่งเศสขูดคอคอดกระ

จากสัญญาข้อ ๑ นำสังเกตว่า อังกฤษมีแผนการยึดครองไทรบุรี กลันตัน ตรังกานู และ ปะลิสของไทยอย่างชัดเจน เพราะหากรัฐเหล่านี้อยู่ในกำมือของฝรั่งเศส หรือ เยอรมนีมหาอำนาจตะวันตกด้วยกัน อังกฤษคงจะเอาคืนยาก แต่หากรัฐเหล่านี้เป็นของไทย อังกฤษยังมองเห็นช่องทางที่จะเอารัฐเหล่านี้ไปจากไทยโดยไม่ยากนักเพราะไทยเป็นประเทศเล็กและด้อยกว่าในทุกๆ ด้านโดยเฉพาะด้านการทหาร

จากสัญญาข้อที่ ๒ หากไทยเป็นเอกราชเยอรมนีก็ไม่มีอำนาจอิทธิพลในไทย ฝรั่งเศสก็ไม่มีบทบาทอันใดที่จะทำให้อังกฤษมองเห็นว่า ฝรั่งเศสได้ผลประโยชน์จากไทยมากกว่าอังกฤษ และในมุมมองหนึ่ง หากฝรั่งเศสครอบครองคลองที่ขุดที่คอคอดกระ ฝรั่งเศสจะปกครองภาคใต้ทั้งหมดแทนไทย อันจะทำให้อังกฤษมีดินแดนติดกับดินแดนในอารักขาของฝรั่งเศส

โดยไม่จำเป็น

จากสัญญาข้อ ๓ อังกฤษแสดงเจตนารมณ์ชัดเจนมากกว่า ผลประโยชน์ในไทยของอังกฤษควรเป็นของอังกฤษต่อไป และคงจะมีมากขึ้นในโอกาสหน้า เพราะโภคทรัพย์ในพม่า และมลายูของอังกฤษดูเหมือนว่าจะอุดมสมบูรณ์มากกว่าโภคทรัพย์ของฝรั่งเศสในอินโดจีนเสียอีก อังกฤษจึงตีกันฝรั่งเศสเอาไว้ก่อน

จากสัญญาข้อ ๔ อังกฤษบอกฝรั่งเศสอย่างชัดเจนที่สุดมากกว่าข้อ ๓ คือไม่ให้ฝรั่งเศสขูดคอคอดกระ จากสัญญาข้อ ๔ นี้ ยังทำให้คนไทยบางคนในปัจจุบันเข้าใจว่า การที่ไทยจะขูดคอคอดกระจะต้องอนุญาตอังกฤษเสียก่อน

จากแนวนโยบายในสัญญาข้อ ๑ ของอังกฤษกับฝรั่งเศส "แหลมมลายูของไทย" หมายถึง ดินแดนปักษ์ใต้ตั้งแต่เส้นรุ้งที่ ๑๑ องศาเหนือ ที่บางตะพาน ประจวบคีรีขันธ์ ลงไปถึงหัวเมืองไทรบุรี กลันตัน ตรังกานูและปะลิส รวมทั้งนครศรีธรรมราช หัวเมืองเอก "เจ้าอิริราชแห่งภาคใต้" ตัวแทนของราชธานีอีกด้วย เพราะนครศรีธรรมราชปกครองหัวเมืองทั้งชายฝั่งทะเลตะวันตกด้านมหาสมุทรอินเดีย และหัวเมืองฝั่งทะเลตะวันออก มหาสมุทรแปซิฟิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปกครองหัวเมืองมลายูคือ ไทรบุรี กลันตัน ตรังกานู และปะลิสที่อังกฤษกำลังมองเขม้นเพื่อจะเข้าครอบครองอยู่ ดังนั้น การที่จะยึดหัวเมืองมลายูของไทยได้เห็นที่อังกฤษจะต้องยึดนครศรีธรรมราชเสียก่อน เพราะหากยึดนครศรีธรรมราชไว้ได้จะได้เมืองขึ้นของนครศรีธรรมราช หรือ "มวลชน" ของนครศรีธรรมราชไว้ด้วย

ในกรณีนี้ รัฐบาลไทยก็มองเห็นความสำคัญของนครศรีธรรมราชเหมือนที่อังกฤษมองเห็นจึงประกาศตั้งมณฑลนครศรีธรรมราช ขึ้นในวันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ.๒๔๓๙ มีเมืองนครศรีธรรมราช สงขลา พัทลุงและหัวเมืองแขกทั้ง ๗ คือ ปัตตานี ยะลา ยะหริ่ง หนองจิก ะระแงะ รามันห์ สายบุรี* อยู่ในสังกัดเพื่อโยงอำนาจหัวเมืองอิสระเหล่านี้เข้าสู่ส่วนกลาง มณฑลนครศรีธรรมราชจึงเป็นมณฑลที่ใหญ่ที่สุดในภาคใต้ในช่วงแรก ที่จริงแล้วพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่

๕ ทรงมีพระราชดำริจะตั้งเป็นมณฑลสงขลา และมณฑลนครศรีธรรมราช แต่ไม่มีตัวขุนนางที่มีความรู้ความสามารถ สัก ๒ คน มาเป็นข้าหลวงเทศาภิบาล ใน ๒ มณฑลนี้ได้ ที่จะรู้เท่าทันกลอุบายของอังกฤษ มีอยู่เพียงคนเดียวเท่านั้นคือ พระวิจิตรวรสาส์น (ปั้น สุขุม) อดีตเลขานุการเอกสถานทูตไทยในลอนดอน เลขานุการส่วนพระองค์ของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย จึงโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนพระวิจิตรวรสาส์น ขึ้นเป็นพระยาสุขุมนัยวินิต ดำรงตำแหน่งข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราชคนแรก^๗ ตั้งทำเนียบว่าการมณฑลอยู่ที่สงขลาและศาลากลางเมืองนครศรีธรรมราช

เมื่ออังกฤษเห็นว่า ไทยรู้เท่าทันนโยบายของตน อังกฤษจึงเดินเกมการเมืองใหม่โดยการแอบทำสัญญาลับกับไทยเรียกว่า "อนุสนธิสัญญาฉบับ พ.ศ.๒๔๔๐" ซึ่งไทยเองก็ไม่อยากเผชิญศึกสองด้านกับอังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมัน แม้ว่าไทยจะใกล้ชิดกับราชสำนักรัสเซียก็ตาม จึงตกลงทำสัญญาฉบับนี้ ซึ่งมีเนื้อหาสาระโดยสรุปว่า

๑) พระเจ้าแผ่นดินสยามสัญญาว่า จะไม่ยกดินแดนหรือสิทธิในฐานะเจ้าอธิราชเหนือดินแดนตอนใต้ของเมืองบางตะพาน ประจวบคีรีขันธ์ลงไปให้กับประเทศอื่นยกเว้นอังกฤษ

๒) รัฐบาลอังกฤษสัญญาว่า จะสนับสนุนพระเจ้าแผ่นดินสยามในการต่อต้านความพยายามใดๆ ของชาติมหาอำนาจที่ ๓ ที่จะเข้าแทรกแซงในดินแดนดังกล่าว

๓) พระเจ้าแผ่นดินสยามสัญญาว่า จะไม่อนุญาตหรือยก หรือยินยอมให้สิทธิพิเศษ ไม่ว่าดินแดนหรือการค้าให้แก่มหาอำนาจที่ ๓ โดยปราศจากความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากรัฐบาลอังกฤษ^๘

จากอนุสนธิสัญญาฉบับข้อที่ ๑ แสดงว่าอังกฤษยอมรับความเป็นเจ้าอธิราชของไทยเหนือหัวเมืองอิสระทั้งหมดในภาคใต้ แต่ไม่ได้หมายความว่า หัวเมืองอิสระเหล่านั้นเป็นของกรุงเทพฯอย่างแท้จริง เพราะอย่างน้อยที่สุดหัวเมืองอิสระทั้งหมดในภาคใต้ต่างก็มี "เจ้า-เมือง"

ปกครองตนเองแล้วยังขึ้นกับนครศรีธรรมราช "เจ้าอธิราชตัวจริง" ในทางปฏิบัติการเมืองการปกครอง ทั่วทั้งกรุงเทพฯ ไม่

จากอนุสนธิสัญญาฉบับข้อที่ ๒ อังกฤษได้กีดกันมหาอำนาจอื่นไม่ให้ช่วยเหลือไทย เพื่อที่อังกฤษจะได้โอกาสเข้ายึดครองหัวเมืองอิสระเหล่านั้น หากไทยเพเลียงพล้างไม่ว่าจะเป็นด้านการทูต การทหาร การเมือง การปกครองจากส่วนกลาง เพราะเจ้าเมืองนครที่เก่งกล้าสามารถเหมือนเจ้าพระยานครน้อยมองไม่เห็นตัวเลย และกว่าที่กรุงเทพฯจะทราบปัญหาและแก้ปัญหาได้ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภาคใต้ก็ได้ลุกลามใหญ่โตจนเป็นผลประโยชน์กับอังกฤษเสียแล้ว

จากอนุสนธิสัญญาฉบับข้อที่ ๓ อังกฤษทำสัญญาไม่ให้ไทยยกดินแดนในหัวเมืองอิสระหัวเมืองหนึ่งหัวเมืองใดในภาคใต้ให้แก่ใคร นอกจากอังกฤษ หรือได้รับการยินยอมจากอังกฤษเป็นลายลักษณ์อักษร ทุດง่ายๆ ก็คือ อังกฤษควรจะได้ดินแดนในปักซีได้ก่อนประเทศอื่น หากกรุงเทพฯไม่ต้องการ

จากอนุสนธิสัญญาฉบับนี้ ทำให้รัฐบาลไทยเล็งเห็นว่า หัวเมืองมลายูของไทยคือ ไทรบุรี กลันตัน ตรังกานูและปะลิสที่อยู่ปลายสุดของปักซีได้และติดกับพรมแดนรัฐมลายูของอังกฤษกำลังตกอยู่ในเขตอันตรายที่สุด และมีความเป็นไปได้สูงว่า จะหลุดมือไปเป็นของอังกฤษ ดังนั้น ในปี พ.ศ. ๒๔๔๒ รัฐบาลไทยจึงประกาศตั้งมณฑลไทรบุรี โดยให้มีไทรบุรี กลันตัน ตรังกานูและปะลิสอยู่ในสังกัดมณฑลนี้ และมุ่งหวังให้เป็นมณฑลกันชนกับหัวเมืองอิสระอื่นๆ ในภาคใต้ที่อยู่ห่างจากอังกฤษ ในมลายูออกมา

ฝ่ายปัตตานีที่เป็นผู้นำศาสนาอิสลามก็ทรงตนว่ามี "ศกดิ์ศรี" พอๆ กับนครศรีธรรมราชผู้ปกครองของตน ด้วยปัตตานีมีอดีตอันรุ่งโรจน์มาตั้งแต่อาณาจักรลังกาสุกะ ส่วนนครศรีธรรมราชผู้ปกครองที่เป็นผู้นำศาสนาพุทธก็มีอดีตอันรุ่งโรจน์มาตั้งแต่สมัยอาณาจักรตามพรลิงคม จึงมักจะมีความขัดแย้งกันอยู่เสมอ แม้ว่าทั้งสองอาณาจักรจะมีรากฐานมาจากศาสนาพราหมณ์ นิกายไศวะมาด้วยกันก็ตาม

แต่สาเหตุที่แท้จริงก็คือ ปรัชญาความเชื่อทางศาสนาที่แตกต่างกัน และไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะฝ่ายกรุงเทพ หรือนครศรีธรรมราชที่เป็นฝ่ายปกครอง มักจะใช้กฎหมายไทยและความรู้สึกนึกคิดของตนไปตีค่าฝ่ายปัตตานีด้วยฝ่ายปกครองมักจะเข้าใจว่า "กฎหมายที่ใช้ปกครองผู้ปกครองเป็นสร้างขึ้น" แต่ฝ่ายปัตตานีจะเชื่อว่า กฎหมายที่ใช้ปกครอง "พระเจ้า" ได้สร้างขึ้น และใช้กฎเกณฑ์ทางศาสนาที่กล่าวไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานมาเป็นกฎหมาย ในขณะที่เดียวกันก็ใช้คัมภีร์ทางศาสนามาเป็นธรรมนูญของชีวิต และมีบทหนึ่งที่สำคัญยิ่งที่ศาสนิกชนมุสลิมต้องปฏิบัติทุกคนคือ "ใครอ่านคัมภีร์อัลกุรอานไม่ออกถือว่าเป็นบาป" ดังนั้นยุวชนของมุสลิมทุกคนจึงต้องเรียนภาษายาวีควบคู่ไปกับภาษาไทยที่ถูกบังคับให้เรียน แล้วยังต้องเรียนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรประถมศึกษา และบางแห่งผู้ปกครองยังบังคับให้ลูกเรียนภาษาจีนด้วย เด็กมุสลิมบางคนถึงมีภารกิจในด้านภาษามากมายจนไม่มีเวลากระทำในเรื่องอื่นที่จำเป็นในชีวิต

ในกรณีที่ปัตตานีถูกบังคับให้ใช้กฎหมายฝ่ายผู้ปกครอง มีชาวมุสลิมท่านหนึ่งได้ให้เหตุผลเชิงวิเคราะห์ว่า "กรุงเทพหรือนครศรีธรรมราชที่เป็นผู้ปกครองนั้นไม่ได้เคยนึกคิดในใจของเขาว่า พวกเรามุสลิมจะฝ่าฝืนบทบัญญัติอิสลามทั้งในอดีตและปัจจุบัน บรรดากฎหมายต่างๆ จึงออกมาขัดแย้งกับบทบัญญัติอิสลามอยู่เสมอ ทั้งๆ ที่ ผู้ปกครองบางคนมีความต้องการมิให้ผู้ใดฝ่าฝืนจิตใจของพวกเขา แต่ผู้ที่ออกกฎหมายนั้นกลับไม่ใช่ผู้ห้ามและเป็นผู้กระทำเสียเองโดยไม่เคยศึกษาบทบัญญัติอิสลามเสียก่อนที่จะออกกฎหมายมาปกครองเรา" ดังนั้นเมื่อรัฐบาลไทยมีการประกาศใช้ "ข้อบังคับสำหรับปกครองบริเวณ ๗ หัวเมือง ร.ศ. ๑๒๐" (๒๔๔๕) ฝ่ายปัตตานีที่เป็นหัวหน้า ๗ หัวเมือง จึงยอมรับไม่ได้ ถึงกับมีการบังคับกำนันผู้ใหญ่บ้านไม่ให้เชื้อพ้องคำสั่งของนายอำเภอที่รัฐบาลไทยแต่งตั้งขึ้น ฝ่ายกรุงเทพจึงได้ส่งปลัดพระยาวชิรธรกิติ พระยาเมืองปัตตานี (อับดุลกาเดร์) ออกจากตำแหน่งแล้วส่งไปกักกันตัวไว้ที่มณฑลพิษณุโลก แล้วโปรด

เกล้าฯ ให้พ้นโทษในอีก ๒ ปีต่อมา

จากเหตุการณ์เหล่านี้ ฝ่ายพระยาเมืองใน ๗ หัวเมืองรู้สึกว่ "อำนาจอิสระแห่งความเป็นรยา" หรือประมุขของรัฐฯ กำลังดูถูกดูหมิ่นดูแคลนและลดบทบาทลงเหลือแต่ความเป็น "พระยา-เมือง" ตามความเข้าใจของฝ่ายกรุงเทพเท่านั้น ความรู้สึกที่ละเอียดอ่อนเช่นนี้จึงเป็น "ปมแห่งศักดิ์ศรี" ที่ยอมไม่ได้และสร้างความเจ็บปวดลึกๆ อยู่ภายในเสมอมา

ในปี พ.ศ. ๒๔๔๘ รัฐบาลไทยได้ประกาศยกเลิกสวนดอกไม้เงินดอกไม้ทองที่ต้องส่งผ่านนครศรีธรรมราชไปให้กรุงเทพและส่วนอื่นๆ ที่เรียกเก็บจากปัตตานี แต่กลับเพิ่มเบี้ยหวัดเงินปีแก่เจ้าเมืองให้มากขึ้น พร้อมกับพระราชทานยศให้สูงขึ้น จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๔๔๙ ก็โปรดเกล้าฯ ให้แยกหัวเมืองทั้ง ๗ ออกไปจากมณฑลนครศรีธรรมราชตั้งขึ้นเป็นมณฑลใหม่เรียกว่ามณฑลปัตตานี มีพระยาศักดิ์เสนาที่สำเร็จวิชาทหารช่าง จากเยอรมันเป็นข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลปัตตานีเป็นคนแรก ส่วนพระยาสุมนัยวินิต ข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราช รัชกาลที่ ๕ โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเข้ากรุงเทพเป็นเสนาบดี กระทรวงโยธาธิการเพื่อควบคุมการสร้างทางรถไฟหลวงสายใต้ ที่กำลังจะเริ่มขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๕๐ ต่อไป

ข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราชคนที่ ๒ คือ พระยาลบูรารักษ์ย้ายมาจากมณฑลพิษณุโลกที่เคยมีผลงานขัดเคืองกับฝรั่งเศสในหัวเมืองภาคตะวันออก มาเผชิญหน้ากับอังกฤษในมณฑลนครศรีธรรมราชรับตำแหน่งข้าหลวงมณฑลนครศรีธรรมราช ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๐-๒๔๕๓ งานที่ท่านข้าหลวงทำในภาคใต้ในด้านการทหารที่ถือว่าเกี่ยวกับความมั่นคงอย่างยิ่งคือการประกาศใช้กฎอัยการศึก ร.ศ. ๑๒๖ (๒๔๕๑) เพื่อควบคุมปกป้องคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินของราษฎรทั้งฝ่ายไทยและคนในบังคับอังกฤษที่อยู่มณฑล ซึ่งรัฐบาลไทยกับอังกฤษจะร่วมกันลงนามยกเลิกสนธิสัญญาฉบับ พ.ศ. ๒๔๔๐ ในปี พ.ศ. ๒๔๕๒ ดังนั้นการประกาศใช้กฎอัยการศึกล่วงหน้า ๑ ปี ก็เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมในการควบคุมเหตุการณ์ในมณฑลนั่นเอง

แต่หลังจากยกเลิกสนธิสัญญาฉบับ ๒๔๔๐ ในปี พ.ศ. ๒๔๕๒ แล้ว แทนที่อำนาจของอังกฤษจะลดลงตามสัญญา อำนาจของอังกฤษในภาคใต้กลับเพิ่มขึ้นเมื่อกรุงเทพมหานครให้อังกฤษเป็นผู้สร้างรถไฟหลวงสายใต้แทนเยอรมันตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๐-๒๔๕๘

ในสถานการณ์เช่นนี้ กระทรวงมหาดไทย โดยสมเด็จพระยามะยาดำรงราชานุภาพ กระทรวงการต่างประเทศ โดยสมเด็จพระยาเทววงศ์วโรปการ และหัวหน้ารัฐบาลคือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ จึงร่วมกันตัดสินใจพระทัย โปรดเกล้าฯ ให้ส่งสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมขุนลพบุรีราเมศวร์ เจ้ากรมพลัมพัง (การเมืองการปกครอง) พระราชโอรสที่ทรงไว้ว่างพระราชหฤทัยมากที่สุด และทรงสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ประเทศอังกฤษ ในด้านการเมืองการปกครอง การทูตและประวัติศาสตร์ ไปเป็นข้าหลวงเทศาภิบาลนครศรีธรรมราช องค์ที่ ๓ ผู้สำเร็จราชการต่างพระเนตรและกรรณ โดยทรงสร้างพระตำหนักเขาน้อยที่สงขลาเป็นที่ประทับ เพื่อเผชิญหน้ากับอังกฤษในการผนึกดินแดนอิสระภาคปักษ์ใต้เข้ากับพระราชอาณาจักรสยามให้ได้

ในระหว่างปี พ.ศ.๒๔๕๗-๒๔๖๑ เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ เยอรมันที่ถูกอังกฤษกีดกันออกไปจากไทยได้ลอบส่งชาวเดอริกที่นับถือศาสนาอิสลามเข้ามาก่อวุ่นในมณฑลปัตตานี เพราะเชื่อว่าหัวเมืองปัตตานีทั้ง ๗ เชื้อพึงสิงคโปร์ของอังกฤษมากกว่าเชื่อนครศรีธรรมราชและกรุงเทพ หากทำเรื่องนี้สำเร็จไทยอาจจะไม่ยอมให้อังกฤษสัมปทานการก่อสร้างทางรถไฟหลวงสายใต้ก็ได้ จนมีข่าวเล่าลือว่า อังกฤษวางแผนจะยึดสงขลาที่ทำการมณฑลนครศรีธรรมราชเพื่อแก้แค้นเยอรมันและมีอำนาจที่แท้จริงในภาคใต้เสียที แต่จนถึงสงครามโลกครั้งที่ ๑ อังกฤษก็ไม่ได้ยึดตามข่าวลือ เพียงแต่ตรวจค้นวัตถุระเบิดสำหรับก่อวินาศกรรมเข้ามากับรถไฟที่เพิ่งเปิดเดินในระยะแรกบ้างแล้วเรื่องก็เงียบหายไป

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ ตลาดการค้าดิบบุกในยุโรปหยุดกิจการซื้อ-ขาย การทำเหมืองแร่ในแหลมมลายูแหล่งผลิตดีบุกแหล่งใหญ่ของโลกจึงหยุดกิจการทำเหมืองแร่ดิบบุกไปด้วย โดยเฉพาะในภูเก็ต นครศรีธรรมราช และปัตตานี ทำให้กรรมกรเหมืองแร่ว่างงานแล้วไม่มีเงินใช้จนก่อการจลาจลขึ้นบางแห่ง ฝ่ายอังกฤษที่สิงคโปร์ก็ไม่ส่งเสบียงอาหารจากมลายูและสุมาตราที่เคยส่งประจำมาให้ เพราะเห็นว่ากรรมกรไม่ได้ทำงานและเกรงว่า สิงคโปร์เองจะอดอาหารบริโภคนิยมสงคราม อีกประการหนึ่ง อังกฤษและเรือขนส่งที่แล่นประจำจากสุมาตรา สิงคโปร์ ภูเก็ต ตะนาวศรีเกรงกลัวเรือดำน้ำเยอรมัน ที่ "ทำการ" อยู่ระหว่างซิงเตาในจีนกับบอมเบย์ของอินเดีย และคาดว่าเข้ามาควบคุมเส้นทางเดินเรือของอังกฤษในตะวันออกไกลคู่สงครามอยู่ด้วย กรณีนี้สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนลพบุรีราเมศวร์ทรงส่งจ่ายปืนไรเฟิลซึ่งเป็นอาวุธที่ทันสมัยที่สุดขณะนั้นจากกรมเสือป่าเสนารักษาดินแดนปักษ์ใต้ทั้ง ๓ กองร้อยในมณฑล เข้าทำหน้าที่แทนทหารยามสงครามซึ่งทางกรุงเทพก็ได้ส่งทหารจำนวน ๔ กองร้อยมาลงที่สงขลาพร้อมกับข้าวสารจำนวน ๑๙,๕๐๐ กระสอบทั้งทางรถไฟและทางทะเล ในเดือนสิงหาคม ๒๔๕๘ ซึ่งสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนลพบุรีราเมศวร์ สมเด็จพระยาภาคปักษ์ใต้ ได้ทรงจัดจ้างเรือกรณีพิเศษจัดส่งทหารและข้าวสารพร้อมกับเสบียงอื่นๆ ไปภูเก็ตและจุดที่ขาดแคลน

แต่ในบางจุดบางส่วนของที่ที่เสบียงยังไม่ทันเข้าไปถึง ก็ทำให้กรรมกรเหมืองขาดความอดทนจนมีการปล้นสดมภ์ทำร้ายราษฎร การลอบตัดสายโทรเลข โทรศัพท์ที่เพิ่งติดตั้งขึ้นใหม่ตามสถานีรถไฟมักจะมีขึ้นบ่อยๆ และปรากฏเป็นหลักฐานแน่ชัดว่า ชาวเดอริกที่เยอรมันส่งเข้ามาอาจจะมีส่วนร่วมและได้ทำการสำเร็จด้านก่อการร้ายที่สิงคโปร์ด้วยการยุยงให้มุสลิม ๖๐๐ คน ก่อการจลาจลและสามารถฆ่านายทหารอังกฤษตายถึง ๖๐ คน

กรมพิเศษ และพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๖ ทรงมอบพระราชอำนาจให้กองพันที่ ๓ กรมทหารรักษาวัง นครศรีธรรมราช มีสิทธิ อำนาจแต่งตั้งคณะบุคคลที่เห็นสมควรเป็น "ศาลทหารรักษาวัง" ประจำกองพันได้ เพื่อตัดสินพิพากษาความผิดพลาดของทหารในสังกัด มีอำนาจเทียบเท่าศาลมณฑลทหาร ที่ขึ้นสังกัดกับกระทรวงกลาโหมทุกประการ

หลังจากทรงตั้งกองพันที่ ๓ กรมทหารรักษาวังที่บ้านท่าแพแล้ว ๒ ปี คือ ในวันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๐ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ได้เสด็จพระราชดำเนินตรวจเยี่ยมโรงทหารในกองพัน ในโอกาสเฉลิมฉลองธงไชยเฉลิมพล และพระราชทานพระบรมราโชวาทถึงความตอหนึ่งว่า

"ขอให้กองพันที่ ๓ นี้จงรู้สึกในหน้าที่สำคัญที่จะต้องเป็นเหมือนกับกระดูกอันมั่นคงสำหรับตึกขึ้นไว้ที่มีรากเง่าเริ่มต้นมาดีแล้ว แม้จะใช้เวลาน้อยก็ดี ก็แสดงให้เห็นปรากฏว่า เป็นที่ควรผู้อื่นจะชมเชย ต่อไปนี้ขอให้พยายามเสมอที่จะโน้มเอาความชมเชยนี้ไว้ไม่ให้หลุดไปได้ และไม่มีโอกาสให้ผู้หนึ่งผู้ใดกล่าวคำเตือนว่าเหลวไหล บกพร่องต่อหน้าที่ ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขอชวนท่านทั้งหลาย บรรดาที่มาเป็นแขก ณ ที่นี้ช่วยกันดื่มให้พรแก่ ทหารรักษาวังกองพันที่ ๓ ให้ยั่งยืนเป็นเกียรติยศแห่งเดชาานุภาพของชาวสยามชั่วกาลนาน" ตามพระราชดำรัสนี้วิเคราะห์ได้ว่า กองพันที่ ๓ กรมทหารรักษาวัง นครศรีธรรมราชหรือกองทัพภาค ๔ ในปัจจุบัน ไม่ได้เป็นแต่เพียงทหารของปักษ์ใต้ ๑๔ จังหวัดเท่านั้น แต่เป็นเกียรติยศของมหาชนชาวสยามทั้งประเทศที่สามารถตั้งกองทหารนี้ขึ้นในดินแดนภาคใต้ได้เพื่อให้ภูมิภาคนี้พ้นภัยจากการรุกรานของอังกฤษ

ในโอกาสเดียวกันนี้ กระทรวงกลาโหม ด้วยพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายพันตรี หลวงประชาเชษกิจ เป็นลี้ดัดมณฑลประจำอยู่ที่นครศรีธรรมราช นายร้อยโท พันธุ์ สกุนสุด เป็นลี้ดัดจังหวัด เกณฑ์คนเข้ารับราชการทหารรักษาวัง ครั้งแรกในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๕๙ ในครั้งนั้นมีทหารเกินต้องการ ๑๖๓ คน ครั้งที่ ๒ ในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๖๐ มีทหารเกิน

ต้องการ ๗๕๗ คน การเกณฑ์ทั้งสองครั้งได้ทหารมาฝึกหัดรับราชการ จำนวน ๕๙๑ คน ซึ่งเป็นชายฉกรรจ์อายุ ๒๑ ปีทั้งหมด

หลังจากเสด็จกรมทหารรักษาวังในวันที่ ๖ แล้ว เช้าวันรุ่งขึ้น วันจันทร์ที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๐ เวลาบ่าย ๕ โมง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงเครื่องครึ่งยศทหารรักษาวังเสด็จออกท้องพระโรง ณ ค่ายหลวง หรือ บริเวณสนามหน้าเมือง ในปัจจุบัน โปรดเกล้าฯ ให้มหาเสวกโท พระยาเดชานุชิตสยามมิตรภักดี (พระยาศักดิ์เสนี-หนานบุญนาค) สมุหเทศาภิบาลมณฑลปัตตานีเบิกตัว

๑. อำมาตย์เอก พระยาพิพิธเสนา มาตย์ธิบัติ (นิโร๊ะ) พระยาเยะหริ่ง กับสะยี่ ๖ นาย
๒. อำมาตย์เอก พระยานรงค์ฤทธิ์ (ต่วนภาษี) พระยาเยะลา กับ สะยี่ ๕ นาย
๓. อำมาตย์เอก พระยาภูผาภักดี (นิเงาะ) พระยาเยะแะ กับสะยี่ ๕ นาย
๔. อำมาตย์เอก พระยารัตนภักดี (ต่วนบาแลยาวอ) พระยารามัน กับสะยี่ ๖ นาย
๕. อำมาตย์เอก พระยาสุริยสุนทรบวรภักดี (นือดำ) พระยาสายบุรี กับสะยี่ ๓ นาย
๖. สะยี่เมืองปัตตานี ๓ นาย
๗. สะยี่เมืองหนองจิก ๔ นาย

เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

อำมาตย์เอก พระยาสุริยสุนทรบวรภักดี พระยาสายบุรี ได้พยายามอ่านคำกราบบังคมทูลเป็นภาษาไทย ซึ่งมีเนื้อหาโดยสรุปดังนี้

"ชนชาวอิสลามทั้งหลาย ในมณฑลปัตตานีซึ่งได้มาเฝ้าละอองธุลีพระบาท และที่ไม่มีโอกาสได้มาในงานมหามงคลสมัยครั้งนี้ก็ดี เมื่อได้ทราบเกล้าทราบกระหม่อมว่า ได้เฝ้าละอองธุลีพระบาทเสด็จเยี่ยมมณฑลปัตตานีครั้งนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายมาระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ และพระบรมเดชาานุภาพในได้เฝ้าละอองธุลีพระบาท ซึ่งได้ทรงปกครองบ้านเมืองให้บรรดาชาวมาลาญได้รับความร่มเย็นเป็นสุขทั่วหน้าและทั้งได้ทราบเกล้าทราบกระหม่อมว่าได้เฝ้าละอองธุลี

พระบาทยังได้รับพระราชฐานะพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์แก่ศาสนาอิสลามของชนบทอิสลาม ซึ่งได้พึ่งพระบรมโพธิสมภารอยู่ในพระราชอาณาจักรนี้ด้วยดังในมณฑลปัตตานีได้โปรดเกล้าฯ จัดตั้งหัวหน้าโต๊ะอิหม่ามซึ่งมีคุณวุฒิรอบรู้ในทางศาสนาขึ้นมาเป็นตุลาการชำระความศาสนาเรียกว่า ตาโต๊ะยุติธรรม เพื่อชำระข้อพิพาทระหว่างชนบทอิสลาม เมื่อข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายได้ทราบเกล้าฯ และได้เห็นประจักษ์ในมหากฤษฎาดังกล่าวแล้ว ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายมีความปิติปราโมทย์หาที่เปรียบมิได้ และข้าพระพุทธเจ้ามั่นใจว่าเมื่อได้พระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์แก่ศาสนาดังนี้แล้ว การศาสนาพระนบี มุฮัมมัด คงจะได้ดำรงถาวรอยู่ชั่วกาลนานโดยแน่นอน"

จะเห็นได้ว่า กองทหารรักษาวัง กองพันที่ ๓ ที่ทำแพ หรือกองทัพภาค ๔ ในปัจจุบันมีส่วนอย่างสำคัญยิ่งที่จะออมชอมหรือประสานความเข้าใจอันดีต่อกันในทุกด้านไม่ว่า การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม โดยเฉพาะความขัดแย้งทางลัทธิหรือปรัชญา ความเชื่อทางศาสนาระหว่างปัตตานีกับนครศรีธรรมราชที่ต่างก็ทรงตนว่ามีศักดิ์ศรีทัดเทียมกัน

แต่ความขัดแย้งทางศาสนาในมณฑลปัตตานีสสมัยรัชกาลที่ ๕ เป็นช่วงที่พระยาสุรฆมนันวินิตเป็นข้าหลวงมณฑลนครศรีธรรมราช และปกครองหัวเมืองปัตตานีทั้ง ๗ ด้วย ต่างกับสมัยรัชกาลที่ ๖ ที่กลุ่มผู้นำมุสลิมในมณฑลปัตตานีกับกลุ่มผู้นำพุทธชนในมณฑลนครศรีธรรมราชถูกแยกออกจากกันเป็นคนละมณฑล แต่สมุหนเทศาภิบาลทั้งสองมณฑล (ก่อน พ.ศ.๒๔๕๖ เรียก ข้าหลวงเทศาภิบาล-ผู้เขียน) ต่างสำเร็จการศึกษามาจากต่างประเทศกล่าวคือ สมุหนเทศาภิบาลมณฑลปัตตานีสำเร็จการศึกษาจากเยอรมัน สมุหนเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราชสำเร็จการศึกษาจากประเทศอังกฤษ และในขณะเดียวกันสมุหนเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราชในช่วงนี้คือ สมเด็จเจ้าฟ้ากรมขุนลพบุรีราเมศวร์ ทรงเป็นสมเด็จพระอุปราชภาคบักซีใต้ปกครองทุกมณฑลในภาคใต้อีกตำแหน่งหนึ่งด้วย จึงสามารถประสานปัตตานีกับนครศรีธรรมราชให้เป็นที่เข้าใจกันได้

ให้ยอมรับซึ่งกันและกัน โดยเคารพและยอมรับอดีตอันรุ่งโรจน์ของแต่ละฝ่ายให้ผสมกลมเกลียวกัน การเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ค่ายหลวงนครศรีธรรมราชจึงเกิดขึ้นอย่างภาคภูมิ และเป็นที่น่าพอใจของทุกฝ่าย

ดังนั้นเหตุการณ์ในมณฑลบักซีใต้กับจุดกำเนิดกองทัพภาค ๔ ที่กล่าวมาแล้ว จึงเป็นอุทาหรณ์อันดีว่าในกาลข้างหน้า "เรา" จะช่วยกันแก้ปัญหา "บักซีใต้บ้านเรา" ให้น่ารักและน่าอยู่ได้อย่างไร โดยเฉพาะนครศรีธรรมราช "เจ้าอิทธิราช" ตัวจริงแห่งภาคใต้ในอดีต กำลังถูกมองผ่านจากหน่วยงานราชการหลายฝ่าย ในการพัฒนาภาคใต้ยุคใหม่ หากมองเห็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญของภาคใต้ว่า อยู่ในนครศรีธรรมราชดังที่สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ, พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ได้ทรงมองเห็นนครศรีธรรมราชอาจจะเป็นศูนย์รวมน้ำใจและมวลชนของภาคใต้ทั้งหมดอีกครั้งหนึ่งดังในอดีต เมื่อถึงเวลานั้นนครศรีธรรมราชจะเป็น "ศูนย์รวมอำนาจสามเส้า" ที่ควบคุมจุดประสานระหว่างภูเก็ตและชุมพรหรือระหว่างหัวเมืองฝั่งทะเลตะวันตกกับหัวเมืองฝั่งทะเลตะวันออกก็สามารถ "กุม" อำนาจทั้งหมดในบักซีใต้ตั้งพระดำริของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพก็ได้ หรือมีใครกล้าอำนาจ ยุทธศาสตร์ทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจและสังคมของนครศรีธรรมราชจะกลับคืนมาก็โปรดคิดเสียให้ถี่ แต่หากควบคุมอำนาจหรือ "ศักยภาพแฝง" ของนครศรีธรรมราชไว้ได้ก็น่าจะเป็นประโยชน์อย่างมหาศาลกับบักซีใต้โดยภาพรวม และเหตุการณ์ในดินแดนบักซีใต้ในปัจจุบัน โดยใช้กองทัพภาคที่ ๔ เป็น "ด้ามหอก" หรือแรงผลักดัน แล้วเอาศักยภาพแฝงของนครศรีธรรมราชที่พัฒนาแล้วมาเป็น "หัวหอก" ก็จะเป็นผลสัมฤทธิ์ที่สวยงามของบักซีใต้ในโอกาสต่อไป

หนังสืออ้างอิง

๑. ดี.อี.จี.ฮอลด์ ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เล่ม ๑ แปลโดย คุณวรุณยุพา สนิทวงศ์ ณ อยุธยาและคณะ หน้า ๖๒๕-๖๒๖
๒. ชาลี ศิลปรัตน์ การปกครองมณฑลนครศรีธรรมราชภายใต้สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมขุนลพบุรีราเมศวร์ (พ.ศ.๒๔๕๓-๒๔๖๘) หน้า ๑๐
๓. สมใจ ไพโรจน์ธีระวัชร์ บทบาทของประเทคมหาอำนาจตะวันตกในการสร้างทางรถไฟของประเทศไทย ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว หน้า ๑๙
๔. จิราภรณ์ สถาปนาวรรณนะ วิกฤตการณ์สยาม ร.ศ. ๑๑๒ หน้า ๔๘
๕. "เรื่องโปรดเกล้าฯ ให้รวมเมืองนครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลาและหัวเมืองแขกทั้ง ๗ เป็นมณฑลนครศรีธรรมราช" เทศกาลบาล เล่ม ๑๓ แผ่นที่ ๓๐ วันที่ ๒๘ ตุลาคม ร.ศ. ๑๑๕ หน้า ๓๔๐
๖. กองจดหมายเหตุแห่งชาติ เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๒.๑๔/๖๙ พระราชหัตถเลขาถึงกรมหมื่นดำรงราชานุภาพ ๒๓ เมษายน ร.ศ. ๑๑๕
๗. ณรงค์ นุ่นทอง การปฏิรูปการปกครองมณฑลนครศรีธรรมราชในสมัยพระยาสุโขมนัยวินิตเป็นข้าหลวงเทศาภิบาล (พ.ศ.๒๔๓๙-๒๔๔๙) หน้า ๑๒๑
๘. ชาลี ศิลปรัตน์ เล่มเดิม หน้า ๑๘
๙. อัสชะฮิด อับดุลกอเดร เอาดะฮ์ อิสลามกับมุสลิม หน้า ๕๓
๑๐. "ประกาศตั้งมณฑลปัตตานี" เทศกาลบาล เล่ม ๒ แผ่นที่ ๗ วันที่ ๑ ตุลาคม ร.ศ.๑๒๕ หน้า ๑
๑๑. กองจดหมายเหตุแห่งชาติ เอกสารรัชกาลที่ ๖ ยธ. ๕๗๕/๒๔ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ถึงพระยาสุโขมนัยวินิต วันที่ ๑๗ กันยายน ร.ศ. ๑๒๕
๑๒. "รายงานการประชุมเทศาภิบาล แผนกทหาร" เทศกาลบาล เล่ม ๔ แผ่นที่ ๑๙-๒๔ ตุลาคม - มีนาคม ร.ศ. ๑๒๖ หน้า ๒๑๐
๑๓. "ตั้งตำแหน่งข้าหลวงเทศาภิบาล" เทศกาลบาล เล่มที่ ๘ แผ่นที่ ๔๓ วันที่ ๑ ตุลาคม ร.ศ. ๑๒๘ หน้า ๒๒๘
๑๔. กองจดหมายเหตุแห่งชาติ เอกสารรัชกาลที่ ๖ ม. ๙/๖ เบ็ดเสร็จเรื่องจัดการป้องกันการจลาจลตามหัวเมืองมลายูระหว่างเกิดสงครามในประเทศยุโรป วันที่ ๑๙ สิงหาคม - วันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๘
๑๕. "เรื่องตั้งอุปราชมณฑลภาคตะวันตกและมณฑลปักษ์ใต้" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๓ ภาค ๒ วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๕๙ หน้า ๒๘๔๑
๑๖. "ประกาศกำหนดอำนาจศาลทหารรักษาวังของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๓ ภาค ๑ วันที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๙ หน้า ๗๑
๑๗. "สักขี" จดหมายเหตุเสด็จพระราชดำเนินเลียบมณฑลปักษ์ใต้ พ.ศ. ๒๔๖๐ หน้า ๑๕๔-๑๖๒

การศึกษาวิเคราะห์

ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมมุขปาฐะกับวิถีชีวิต ชาวนครศรีธรรมราช

วิมล คำศรี

วรรณกรรมเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ เมื่อเราสนใจชีวิตมนุษย์เราจึงต้องศึกษาวรรณกรรม เพราะวรรณกรรมเป็นเครื่องสะท้อนชีวิตจริง การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรม จึงช่วยให้เข้าใจมนุษย์ได้ดียิ่งขึ้น การศึกษาสังคมกับการศึกษาวรรณกรรมอย่างควบคู่กันจึงเป็นสิ่งจำเป็น

จากแนวคิดนี้ผู้เขียนได้ศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมมุขปาฐะ เพื่อค้นหาความสัมพันธ์ของวรรณกรรมมุขปาฐะกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน ผลการศึกษาวิเคราะห์พบว่า วรรณกรรมมุขปาฐะมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตชาวนครศรีธรรมราช หลายแง่มุม เช่น การตั้งถิ่นฐานการอาชีพ การศึกษา การสาธารณสุข ภูมิปัญญา และโลกทัศน์ กล่าวคือ

ขออภัยในความผิดพลาด ที่เกิดความสับสนในต้นฉบับ และได้พิมพ์ตอนที่ ๒ การอาชีพ ลงมาก่อนในเดือนพฤษภาคม และพิมพ์ตอนที่ ๑ ประจำเดือนมิถุนายน ทีหลังในเรื่องการตั้งถิ่นฐาน โปรดเข้าใจตามนี้

บรรณาธิการบริหาร

๑. การตั้งถิ่นฐาน

ชาวนครศรีธรรมราชส่วนใหญ่ (ราวร้อยละ ๘๐) ตั้งถิ่นฐานในชนบท ณ บริเวณสันทรายชายฝั่งทะเลและบริเวณตอนในของแผ่นดิน

ผู้คนที่ตั้งถิ่นฐานบริเวณสันทรายชายฝั่งทะเล มักยึดเอาบริเวณปากน้ำเป็นแห่งทำมาหากิน ส่วนผู้คนที่ตั้ง

ถิ่นฐานบริเวณตอนในของแผ่นดินนั้น มักยึดเอาแม่น้ำลำคลองและเชิงเขาเป็นแหล่งทำกิน คตินิยมในการเลือกถิ่นฐานตั้งบ้านเรือนของชาวนครศรีธรรมราชดั้งเดิม จึงปรากฏเป็นจำนวนมุขปาฐะที่สอนลูกหลานติดต่อกันมาว่าดังนี้^๒

อยู่คลองอยู่ให้ถึงท่า อยู่ป่าอยู่ให้ถึงเขา
อยู่กลางกลาง บ่าต่างเหมือนหลังเต่า
หรือ

อยู่คลองอยู่ให้ถึงท่า อยู่ป่าอยู่ให้ถึงไม้
อยู่กลางกลาง บ่าต่างป่าลาย

มีวรรณกรรมมุขปาฐะอื่นๆ อีกหลายบท ที่กล่าวถึงการตั้งถิ่นฐานของชาวนครศรีธรรมราชทั้ง ลักษณะดังกล่าวข้างต้น โปรดพิจารณาศึกษาตัวอย่างวรรณกรรมมุขปาฐะต่อไปนี้

๑.๑ เพลงร้องเรือเมืองนครศรีธรรมราช

ไปไหนเหอ พาน้องไปกันพ่อโนเน
บุกน้ำข้ามเล จับปลาในคลองสีสน
ผักนึ่งอยู่ได้ หน่อไม้อยู่บน
จับปลาในคลองสีสน สองคนพระมารดา
เจ้าเนื้อเย็นเหอ แม่ไม่ให้เล่นบนหาดทราย
ครั้นน้ำขึ้นมา น้ำเหอหมันจะพาเจ้าลอยหาย
แม่ไม่ให้เล่นบนหาดทราย เสียคายเจ้าคนเดียว
ไปเขาเหอ ไปตัดหวายเลามาคล้องข้าง
ทำบ่วงให้กว้างกว้าง คล้องข้างในภูเขาเขียว
ข้างนี้สีห้าร้อย ไม่เหมือนข้างน้อยน้องตัวเดียว
คล้องข้างในภูเขาเขียว ตัวเดียวเบรียวลิงโลด
ไปป่าเหอ ไปหลบหลังค้ำให้น้องก่อน
ฝนเหอหมันร่ำวงตามกลอน ผ้าผ่นน้องเปียกเสียหมดสิ้น
เงยแลบนหลังค้ำ น้ำตาน้องไหลอยู่รินริน
ผ้าผ่นน้องเปียกเสียหมดสิ้น นั่งกินแต่น้ำตา

* ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ วิเคราะห์สรรพนามคดีไทย

^๒ วิเชียร ณ นคร การศึกษานิทานพื้นบ้านในจังหวัดนครศรีธรรมราช หน้า ๑๓๓

๑.๒ ปรีศนาเมืองนครศรีธรรมราช

วัดชายคลอง ต้นเคียนทองสองน้ำมา
พระโคตมนั่งตื่นท่า พิงประสูรากับกำแพง
ตั้งแท่งสมอ ตั้งหม้อใส่แกง
ปลาปากหางแดง ชัดได้หลายฟุง
วัดมเหยงคณ์ มีธงสามชาย
ปากน้ำกล้วย อยู่ฝ่ายอุดร
มีโหนดต้นอ่อน มีท่อนต้นแค้
ผู้ใคร่แก้ กินไม่รู้สิ้นเหลย

ฯลฯ

๑.๓ เพลงบอกเมืองนครศรีธรรมราช

กูเก็ยคร้านจะไปเหนื่อ เพราะทางเรือมันแสนไกล
รอดชอบทุกไปคลองดอน เที่ยวหลอนพวกไม่ตา

๑.๔ ลำนวนเมืองนครศรีธรรมราช

เกลอเขา เกลอเล
ชาวเลหน้าปลา ชาวนาหน้าข้าว ชาวสวนหน้าผลไม้
ฯลฯ

๑.๕ ชื่อบ้านนามเมือง เมืองนครศรีธรรมราช

๑.๕.๑ ชื่อบ้านนามเมืองที่ผูกพันอยู่กับการตั้งถิ่นฐานแถบภูเขา

ชื่อบ้านนามเมืองกลุ่มนี้มีคำ "เขา" "ดอน" "ทอน" "ควน" "ห้วย" "ไร่" "ถ้ำ" "วัง" เป็นต้น ประกอบอยู่ดังเช่น

- เขาแก้ว เขาขาว เขาชุมทอง เขาน้อย เขามหาชัย เขาพระบาท เขาพระทอง เขาโร เขาเหล็ก เขาชุนพนม ฯลฯ
- ดอนไคร ดอนตะโก ดอนตรอ ดอนยาง ฯลฯ
- ทอนหงส์ ทอน
- ควนเกย ควนกรด ควนกลาง ควนเค็ง ควนชุม ควนพัง ควนทอง ควนชะลิก ฯลฯ
- ห้วยปรัก ห้วยผักหนาม ห้วยเตง ห้วยหาร

- ไสฝ้าย ไสไฟลาม ไสหว่า ไสใหญ่
- ถ้ำพรรณรา ถ้ำใหญ่ ถ้ำตลอด
- วังก้อง วังหิน วังหีบ วังอ่าง

ฯลฯ

- บางจาก บางพระ บางศาลา บางสระ
- บางตะพง ฯลฯ
- ท่าจีน ท่าขนาน ท่าซัก ท่าขอม ท่าเรือ ท่าไร่
- ท่าประจ๊ะ ท่าพญา ท่าศาลา ฯลฯ
- ท้องโก่งกาง ท้องนิยม ท้องลำเจียก ฯลฯ
- คลองกระบือ คลองขุด คลองน้อย
- คลองสุขุม ฯลฯ
- เกาะนางโดย เกาะเพชร เกาะทวด ฯลฯ
- ทุ่งปรี้ง ทุ่งสัง ทุ่งสง ทุ่งใหญ่ ฯลฯ
- นาเคียน นาบอน นาทราย นาพรุ นาโพธิ์
- นาไม้ไผ่ นาสาร นาหลวงเสน นาวา นาแวง
- นากะชะ นาเหนือ ฯลฯ
- บ้านกลาง บ้านเพิง บ้านเนิน บ้านตุล ฯลฯ

ฯลฯ

๑.๕.๒ ชื่อบ้านนามเมืองที่ผูกพันอยู่กับการตั้งถิ่นฐานแถบชายฝั่งทะเล แม่น้ำ ลำคลอง และลึกเข้าไปในแผ่นดิน

ชื่อบ้านนามเมืองกลุ่มนี้ มักจะมีคำ "แหลม" "ปาก" "บาง" "ท่า" "ท้อง" "คลอง" "เกาะ" "ทุ่ง" "นา" และ "บ้าน" เป็นต้น ประกอบอยู่ ดังเช่น

- แหลมบี แหลมโหนด แหลมตะลุมพุก ฯลฯ
- ปากนคร ปากเนตร ปากพริ้ง ปากแพรก ปากพูน ฯลฯ

๑.๖ นิทานพื้นบ้านเมืองนครศรีธรรมราช

เรื่อง เกลอลเขาเกลอล

นานมาแล้วมีชายสองคน คนหนึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่แถบที่ราบสูงเชิงเขา มีอาชีพทำไร่ ทำสวน อีกคนหนึ่งอยู่ชายฝั่งทะเล มีอาชีพทำประมง เช่น ตกเบ็ด ทอดแห ลงอวน ฯลฯ

ชายสองคนนี้ได้มาพบกัน ณ ที่แห่งหนึ่ง และเนื่องจากเขาทั้งสองได้มีหน้าตาคล้ายกัน และยังมีอุปนิสัยใจคอบางอย่างคล้ายๆ กันด้วย จึงทำให้ทั้งสองถูกอริยาศัยกันและได้คบกันเป็นเพื่อนเกลอในเวลาต่อมา โดยได้เรียกชื่อแทนตัวกันว่า "ไอ้เกลอล" ของกันและกันตั้งแต่นั้นมา

อยู่มาวันหนึ่ง ไอ้เกลอลเขาได้ชวนไอ้เกลอลเลไปเที่ยวยังบ้านของมัน เมื่อไอ้เกลอลเลได้ไปถึงบ้านเพื่อนเกลอลของมัน ก็รู้สึกชอบใจในความแปลกของภูมิประเทศที่มันไม่เคยพบเห็นมาก่อน มันได้เที่ยวเดินชมไร่สวนของเพื่อนตลอดไปจนถึง ห้วย เหว และหินผา อันเป็นสิ่งธรรมชาติที่มันเพิ่งจะพบเห็นในครั้งนี้ และเมื่อถึงเวลาอาหารเย็นในวันนั้น ไอ้เกลอลเขาก็ได้นำเอาเนื้อมัดสังมาแกงให้ไอ้เกลอลและเพื่อนของมันกินเป็นกรณีพิเศษอีกด้วย ไอ้เกลอลจึงได้กินอาหารมื้อนี้ด้วยความ

เอร็ดอร่อยยิ่งนัก มันจึงถามเพื่อนของมันขึ้นว่า "เฮ...เฮ" ไอ้เกลอลเหอแกงอะไรล่ะ ที่มึงเอามาให้กูกินนี้ ทำไมมันถึงได้อร่อยอย่างงี้วะ ไอ้เกลอลจึงตอบเพื่อนไปว่า "แกงหมี่เขา แกงเนื้อหมี่เขาไว้ย" ไอ้เกลอลเลเมื่อได้ฟังดังนั้นก็มีความสงสัยเป็นอย่างยิ่งว่า "หมี่เขานั้นเป็นสัตว์ประเภทใด เอามาเลี้ยงได้เหมือนเปิดเหมือนไก่หรือไม่อย่างไรกันแน่" ทั้งนี้เพราะมันไม่เคยเห็นหรือรู้จักมาก่อนนั่นเอง มันจึงได้ถามไอ้เกลอลเขาเพื่อนของมันขึ้นอีกว่า "ไอ้หมี่เขาที่มึงว่านั่น เอามาเลี้ยงได้ไหมวะ กูซึกจะติดใจ"

ในรสชาติของเนื้อมันมากขึ้นมาแล้วไว้อย่างไร"

ไอ้เกลอเขาเมื่อได้ทราบความประสงค์ของเพื่อน เช่นนั้น ก็คิดที่จะแกล้งเพื่อนเกลอของมันทันที จึงตอบไปว่า "เออเอามาเลี้ยงได้" ไอ้เกลอเลได้ถามต่อไปว่า "ไหนมีงลงบอกให้กูรู้ว่าจะเลี้ยงดีเกิดว่าเลี้ยงอย่างไร และให้มันกินอะไร มันถึงจะโตเร็ว" ไอ้เกลอเขาจึงได้ออกวิธีเลี้ยงมุดสั่งให้เพื่อนของมันฟังว่า "ไอ้หมี่เขานี้ ถ้าจะให้มันโตเร็วแล้วควรจะนำไปเลี้ยงไว้ในเล้าไก่ เพราะมันชอบกินขี้ไก่" ไอ้เกลอเลเมื่อได้ทราบดังนั้นก็จึงได้อ้อนวอนให้เพื่อนช่วยหามุดสั่งที่มันเชื่อว่าเป็นหมี่เขา ให้ เพื่อนมันจะเอาไปเลี้ยงไว้สักตัวด้วย ไอ้เกลอเขาจึงได้ดักมุดสั่งเป็นๆ ให้ไปตัวหนึ่งในเวลาต่อมา

เมื่อได้มุดสั่งไปแล้ว ไอ้เกลอเลคนนั้นก็ได้นำไปเลี้ยงไว้ในเล้าไก่ที่บ้านของมันโดยกะว่าอีกไม่กี่วันหมี่เขาดังนั้นคงจะโตขึ้น จนพอที่จะกินเนื้อของมันได้ และในวันต่อมาเมื่อมันไปดูที่เล้าไก่อีกหน มันก็พบแต่เฉพาะหมี่เขาตัวนั้นและได้อ้วนพีขึ้นจริงๆ แต่ทว่าไก่อีก ๗-๘ ตัวในเล้าได้อันตรธานไปสิ้น มันจึงรู้ทันทีว่า ไอ้เกลอเขาเพื่อนของมันผู้นั้นได้ทำพิษเข้าให้แล้ว โดยแกล้งหลอกให้มันเอาสัตว์ที่กินไก่เป็นอาหารมาเลี้ยงไว้ในเล้าไก่ และไก่ทั้งหมดก็ได้เป็นอาหารของสัตว์ที่มันเข้าใจว่าเป็นหมี่เขาตัวนั้นเข้าพอเหมาะ มันจึงต้องเสียไก่ไปถึง ๗-๘ ตัว โดยได้มุดสั่งมาเพียงตัวเดียว มันคิดว่าได้ไม่คุ้มเสีย จึงทำให้ไชยาเยลอเลรู้สึกแค้นใจเพื่อนเกลอของมันยิ่งนัก ที่หลอกลวงมันได้ลงคอ แต่มันก็เก็บความรู้สึกไว้ได้มาโดยตลอด

อยู่ต่อมาวันหนึ่ง ไอ้เกลอเขาได้มีธุระจำเป็นที่ชายฝั่งทะเลนั้น จึงได้แวะเยี่ยมเยียนไอ้เกลอเลเพื่อนของมัน จนถึงบ้านช่องด้วย เมื่อได้พบปะสนทนาปราศรัยได้ถามสารทุกข์สุกดิบกันพอสมควรแล้ว ไอ้เกลอเขาก็ได้ถามเพื่อนของมันถึงมุดสั่งที่ให้มาเลี้ยงว่า "เป็นไงวะ หมี่เขาที่กูให้มาน่ะโตมากแล้ววีไร" ไอ้เกลอเลเมื่อได้ยินเพื่อนถามเช่นนั้น ก็รู้สึกแค้นใจขึ้นมาทันที แต่แกล้งตอบไปว่า "เออ...เออ มันโตเร็วดีวะ และกูก็ได้ฆ่าแกงกินเสียแล้ว" ไอ้เกลอเลได้ต้อนรับขับสู้ไอ้เกลอเขา เพื่อนของมันอย่างดีเหมือนกับว่าไม่เคยมีอะไรเกิดขึ้นมาก่อนแบบน้ำขุ่นอยู่

ในน้ำใสอยู่นอกที่เดียว มันได้ต้อนรับเพื่อนของมันด้วยปูทะเลต้มตัวใหญ่ ซึ่งก็เป็นที่ชื่นชอบของไอ้เกลอเขา ยิ่งนักเช่นกัน ทั้งนี้เพราะมันไม่เคยลิ้มรสเนื้อปูทะเลมาก่อนเลย จนถึงได้เคยปากถามไอ้เกลอเลเพื่อนของมันว่า "ไอ้ตัว...ที่มันเอาให้กูกินอยู่เนี่ยะ มันสัตว์อะไรกันละเพื่อน" ไอ้เกลอเลจึงตอบว่า "ที่บ้านกูเขาเรียกมันว่าควายเลวะ" ไอ้เกลอเขาจึงออกปากขอไปเลี้ยงไว้ที่บ้านมันบ้าง ไอ้เกลอเลเมื่อสบโอกาสเช่นนั้นก็รู้สึกสนใจมันยิ่งนักที่จะได้แก้มัดเพื่อนเกลอของมันให้สมอยากเสีย มันจึงตอบไอ้เกลอเขาออกไปว่า "ได้สิวะ เอาไปเลย กูจะหาให้มันเอาไปเลี้ยงไว้สัก ๒ - ๓ ตัว แต่ว่ามันจะเลี้ยงมันจริงหรือเปล่านั้น" ไอ้เกลอเขาเมื่อได้ฟังเพื่อนกล่าวดังนั้นก็ดีใจ จึงกล่าวตอบไปว่า "กูจะเอาไปเลี้ยงจริงๆ นะซี แต่ว่ามันเลี้ยงอย่างไรกันละ ถึงจะได้โตเร็ว" ไอ้เกลอเลจึงได้ชี้แจงวิธีเลี้ยงควายเลแก่เพื่อนของมันว่า "ให้มันเอางูไว้ในกะละมังใบใหญ่ๆ โดยใส่น้ำเอาไว้บ้าง แล้วให้หาอะไรปิดไว้เพื่อป้องกันไม่ให้มันหนีไปเสีย" ไอ้เกลอเขาจึงได้ถามถึงอาหารที่จะให้ปูที่มันเข้าใจว่าเป็นควายเลกิน ไอ้เกลอเลจึงได้บอกว่าจะส่วนอาหารนั้นก็หาได้ไม่ยากเย็นอะไรเลย "น้ำเยี่ยวคนไงละ เป็นยอดอาหารของควายเลชิ้นหนึ่งเลยวะ" และถ้าได้เป็นน้ำเยี่ยวของผู้หญิงด้วยแล้ว ก็ยิ่งทำให้มันโตเร็วขึ้นเป็นสองเท่าทันที แต่ว่าไอ้ควายเลนี้มันก็ค่อนข้างจะดุอยู่เหมือนกันนะไวยเวลาที่มันดุขึ้นมาก็จะเอาเขาของมันหนีบให้เท่านั้นละวะ แต่ไม่เป็นไรหรอกเพื่อน เรามีวิธีแก้ไขได้คือถ้ามันหนีบก็กัดเขาของมันเข้าบ้าง มันก็จะวางทันที เพราะมันกลัวฟันของคนมากกว่าอย่างอื่น...มันแท้...พันคนวะ"

ด้วยรสชาติของเนื้อปูทะเลอันไอ้เกลอเขาไม่เคยกินมาก่อนนั่นเอง จึงทำให้มันลืมไปว่า มันเคยหลอกเพื่อนของมันในเรื่องที่คล้ายๆ กันนี้มาแล้วหรืออาจจะเป็นเพราะกรรมสนองกรรมก็อาจจะเป็นได้ มันจึงได้นำเอาปูทะเลมาเลี้ยงไว้ที่บ้านของมันบ้าง และมันก็ได้เยี่ยวใส่กะละมังให้ปูกินมา ๒-๓ ครั้ง แล้วนึกถึงคำพูดของไอ้เกลอเลเพื่อนของมันขึ้นได้ว่า ถ้าอยากจะทำให้นั้นโตเร็วๆ ละก็ให้มันกินน้ำเยี่ยวของผู้หญิง ไอ้เกลอเขาจึงได้บอกกับเมียของมันว่า ต่อไปนี้เมื่อปวดท้องเยี่ยวก็ให้

เยี่ยวลงไปในกะละมังนั้น ดังนั้น ต่อมาเมื่อเมียของมัน
ได้ปวดท้องเยี่ยวขึ้นมา นางก็ได้นั่งคร่อมลงบนกะละมัง
เลี้ยงปุนั้นทันที ซึ่งก็ยังไม่ทันได้เยี่ยว ปุกก็หนีบเอา.....
ของนางเจ้าอย่างจิ้งหนีบเสียแล้ว นางจึงร้องด้วยเสียง
อันดังให้ผิวช่วยด้วยความเจ็บปวด ฝ่ายไอ้เกลอเขาผู้ผัวก็
ไม่รู้จะทำอย่างไรถูก แต่...มันก็นึกขึ้นได้ว่า เพื่อน
เกลอของมันได้เคยบอกไว้แล้วถึงวิธีปราบควายเล มันจึง
ได้กัดที่ก้ามของปุนั้นเข้าไปให้บ้างเพื่อช่วยเมียของมันตามที่
มันเข้าใจ ปูทะเลจึงได้เอาก้ามอีกข้างหนึ่งหนีบติดเข้าที่
ใบหูของไอ้เกลอเขาเข้าอีกด้วย ฝ่ายเมียของมันก็ยังร้อง
ให้ช่วยจนเสียงหลงว่า "โอ๊ยๆ มันเจ็บจริงๆ พี่เอ๊ย ช่วย
เอาเขามันออกจาก...ของฉันทีเกิด" ฝ่ายข้างผัวก็ร้องออก
ไปว่า "กูเจ็บเหมือนกันละวะ" แต่...มึงก็ยังดิที่เพียงแต่
เจ็บเท่านั้น ส่วนกูลิทั้งเจ็บ...ทั้งเหม็นจะตายอยู่แล้ว ทั้ง
สองผัวเมียต่างก็ได้รับความเจ็บปวดและต่างคนต่างก็
ช่วยเหลือตัวเอง โดยเอามือจับก้ามปูเพื่อจะกระชากมัน
ออก แต่...ก็ทำอย่างหยาบๆ ไม่ได้เพราะปุนั้นหนีบติดอยู่
ทั้งสองก้าม จึงต้องยักแย้ยกยันแก๊กันอยู่นาน และกว่า
จะแก้ไขกันได้ก็ทำเอาทุลักทุเลกันไปทั้งสองคนทีเดียว

ไอ้เกลอเขาจึงคิดขึ้นได้ว่า เหตุที่เกิดขึ้นนี้ ก็เพราะ
มันได้ก่อขึ้นก่อนมัน จึงได้เดินทางไปขอโทษเพื่อน
เกลอของมันในเวลาต่อมา แต่ไอ้เกลอเลไม่ยอมดีด้วย
เพราะมันยังคิดแค้นอยู่ไม่หาย ทั้งสองจึงได้ตัดขาดจาก
ความเป็นเพื่อนเกลอกัน และมุนกันตั้งแต่นั้นมา โดย
ไอ้เกลอเลได้พูดขึ้นว่า เริ่มแรกของความเป็นเพื่อนก็
หลอลงกันเสียแล้ว จะคบกันไปอีกทำไมกันไม่เห็นมี
ประโยชน์อะไรเลย คบกันพรรคนี้นี้ คบทางพร้าวยังดีกว่า
เสียอีก เพราะมันยังพอจะให้แสงสว่างได้บ้าง^๑

^๑ ผู้เล่า : นายหนูขาว ไชยพลบาล บ้านเลขที่ ๔ หมู่ที่ ๓
ตำบลควนหนองหงส์ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

การตั้งถิ่นฐานตามลักษณะภูมิประเทศของชาวนคร
ศรีธรรมราช เท่าที่ปรากฏในวรรณกรรมมุขปาฐะ ดัง
ได้ยกมาพิจารณานี้ สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง ซึ่งนักวิ
ชาการได้บันทึกไว้หรือเขียนไว้เป็นตำรา และสารคดีทาง
วิชาการ ดังเช่น

ประชุม ชุมเพ็งพันธุ์ และ ศรีศักร วัลลิโภดม ซึ่ง
เป็นนักวิชาการ ที่มีชื่อเสียงทางด้านประวัติศาสตร์ และ
โบราณคดี ต่างให้ความรู้เกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานตาม

ภูมิประเทศของชาวนครศรีธรรมราชไว้ตรงกันว่า
เมืองนครศรีธรรมราชเป็นเมืองชายทะเลที่มีทั้งทิวเขา
แม่น้ำ ลำคลอง ที่ราบริมทะเล และที่ราบสูงใกล้ภูเขา
ทิวเขาที่สำคัญ ได้แก่ทิวเขานครศรีธรรมราช เป็นต้น มี
แม่น้ำที่สำคัญ เช่น แม่น้ำตาปี แม่น้ำปากพนัง เป็น
ต้นคลองที่มีชื่อ เช่น คลองชะเมา คลองหัวไทร คลอง
เชียรใหญ่ และคลองแดน เป็นต้น แม่น้ำลำคลองเหล่านี้
ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อซึ่งกันและกัน เพื่อภารกิจ
ต่างๆ ทั้งภายในบริเวณนครศรีธรรมราช และจังหวัดใกล้
เคียง

^๑ ประชุม ชุมเพ็งพันธุ์ "อาณาจักรตามพรลิงค์" ในประวัติ
ศาสตร์และโบราณคดีนครศรีธรรมราช หน้า ๑๔-๑๕.

^๒ ศรีศักร วัลลิโภดม "ชุมชนโบราณในภาคใต้" ในประวัติศาสตร์
และโบราณคดีนครศรีธรรมราช หน้า ๓๖-๓๗

แหล่งข้อมูล : ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม

สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

ประสานงานเตรียมข้อมูล จัดทำต้นฉบับ :

จารี การะศรี, อวยพร เจริญพร

ถ่ายภาพ : ชัยณรงค์ อินทร อำนวย ทองทวย

ปากออยู่ไม่สุข

วิมล คำศรี

๑. เนื้อเรื่อง

ยังมีนายโจรป่าอยู่คนหนึ่ง อาศัยอยู่ในถ้ำแห่งหนึ่งเพียงคนเดียวมาตั้งแต่หนุ่ม จนกระทั่งได้แก่ลง โจรผู้นี้ได้ลักขโมยและปล้นสะดมได้ทรัพย์สินเงินทองเก็บไว้ในถ้ำมากมาย

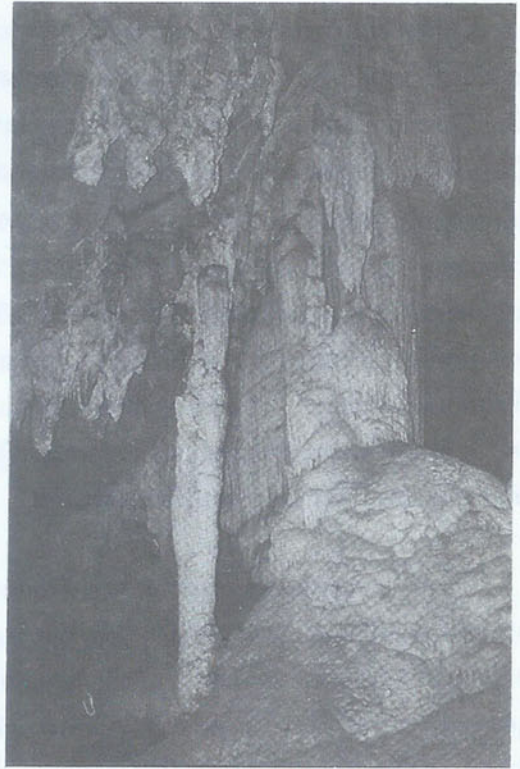
อยู่มาวันหนึ่ง นายโจรได้คิดถึงสังขารของตนขึ้นว่า ถ้าหากว่าตนตายลงไปแล้วจะมีใครมารับมรดกที่มีมากมายก่ายกองของตนต่อไป เขาจึงกลัวว่าทรัพย์สินที่มีอยู่จะตกเป็นของคนอื่นเสีย หรือไม่ก็จะสูญหายจมดินจมทรายอยู่ในถ้ำแห่งนี้เท่านั้นเอง เมื่อคิดดังนั้นแล้ว นายโจรป่าคนนั้นก็ได้ออกจากถ้ำที่อาศัยตระเวนไปตามบ้านของชาวป่าแถบนั้นจนได้พบเด็กหญิงเล็กๆ เข้าคนหนึ่ง เขาจึงได้นำมาเลี้ยงดูไว้เป็นลูกยกยของเขา...ต่อมา

จนกระทั่งเด็กหญิงคนนั้นโตขึ้นเป็นสาว แต่ก็เริ่มเจ็บป่วยบ่อยๆ แดงๆ เรื่อยมา ร่างกายของเด็กสาวผู้นั้นก็ได้ผอมลงๆ อย่างน่าวิตก นายโจรผู้พ่อก็คงคิดว่าคงจะเป็นการป่วยไข้ที่เกี่ยวกับเลือดลมที่เป็นโรคของผู้หญิง จึงได้ออกได้สืบหาหมอผู้หญิงที่มีความเชี่ยวชาญทางโรคนี้ เพื่อจะได้นำมารักษาลูกสาวของตน นายโจรได้สืบหาหมออยู่หลายวันจึงได้พบกับหมอต้าแย้เข้าคนหนึ่ง ซึ่งเขาคิดว่าคงรักษาโรคอันเกี่ยวกับเลือดลมของผู้หญิงได้เช่นกัน เขาจึงได้บังคับเอามาจากบ้านป่าแห่งหนึ่ง เมื่อแรกพบหมอต้าแย้คนนั้นได้ตกใจกลัวโจรเป็นยิ่งนัก จนได้ขอร้องชีวิตของตนไว้ นายโจรได้ชี้แจงให้ฟังว่าตนไม่ได้คิดทำร้ายแต่อย่างใด เพียงแต่ขอร้องให้ไปช่วยรักษาความเจ็บไข้ของลูกสาวตนให้หายเท่านั้น จึงขออย่าให้ขัดขืนเลย เพราะอย่างไรๆ ก็ต้องพาไปให้ได้อยู่แล้ว

ยายหมอต้าแย้จึงต้องจำใจไปกับโจร ยายหมอต้าแย้ก็กลัวว่า เมื่อรักษาเสร็จแล้วจะกลับมาบ้านไม่ถูก เพราะหนทางที่ไปนั้นล้วนแต่เป็นป่าทึบทั้งสิ้น แกจึงทำอุบายเป็นว่าขอเวลาสำหรับจัดยา ก่อน แล้วแกก็ได้เข้าไปเอาเมล็ดถั่ว เมล็ดงาที่วางไว้บนผาติดมือไปด้วยโดยหลอกนายโจรว่าเป็นยาที่จะนำไปรักษาโรคให้ลูกสาว

ขณะที่ได้เดินทางไปกับนั้น พอนายโจรผลอที่รยายหมอต้าแย้ก็ได้หว่านเมล็ดถั่วเมล็ดงาลงไปตามทางเรื่อยมา เมื่อไปถึงถ้ำที่อาศัยของนายโจรกับลูกสาวแล้ว ยายหมอต้าแย้ก็ได้ขอร้องให้นายโจรส่งตนกลับบ้าน นายโจรได้ขอมัดมือเรื่อยมา ทั้งนี้ก็เพราะว่า ต้องการให้แกอยู่เป็นเพื่อนของลูกสาวตนนั่นเอง หมอต้าแย้จึงมีความทุกข์และร้อนใจมาก คิดจะหนีกลับก็กลัวโจรจับได้ แล้วมันอาจจะทำร้ายเขาด้วยความโกรธเข้าอีก แกจึงได้รีๆ รอๆ อยู่ จนกระทั่งอยู่มาวันหนึ่ง นายโจรป่าคนนั้นได้ออกจากถ้ำไป แต่ก่อนไปมันได้บอกกับแกว่าจะไปธุระเพียงวันเดียวเท่านั้นแล้วจะกลับมา ยายหมอต้าแย้จึงจับเคล็ดได้ว่านายโจรจะต้องจากไปหลายวันอย่างแน่นอน เพราะครั้งก่อนๆ ที่จากไปมันมักจะบอกแกว่าจะไปหลายวันจึงจะกลับมา แต่พอแกจัดแจงจะ

หนีไปเท่านั้น นายโจรก็กลับมาถึงบ้านก่อนเสียทุกที และครั้งนี้ก็เป็นไปตามที่ยายหมอต้าแย้คาดคะเนเอาไว้ แกจึงได้หนีออกจากถ้ำกลับบ้านได้โดยไม่หลงทาง ก็เพราะได้อาศัยต้นถั่วต้นงาที่แกได้หว่านไว้เป็นเครื่องล่อตนเอง

เมื่อกลับมาบ้านได้แล้วยายหมอต้าแย้ก็เที่ยวคุยไม่ให้ใครต่อใครฟังว่า นายโจรมีลูกสาวสวยคนหนึ่ง พ่อก็มักจะปล้อยให้ลูกสาวอยู่เฝ้าถ้ำเพียงคนเดียวเสมอมา สมบัติพัสดานหรือก็มากมายอนันต์ตั้งใช้กันไม่หมดกันทั้งชาติ ถ้าใครได้ลูกสาวของนายโจรผู้นี้แล้วก็จะได้เป็นมหาเศรษฐีกันทีเดียวแหละ เมื่อชายหนุ่มคนใดมาสอบถามแกแล้วแกก็จะเล่ารายละเอียดต่างๆ ให้ฟังหมดไม่ว่าหนทางที่จะไป ตลอดจนทางหนีไล่ที่จะเข้าไปหาลูกสาวของนายโจรผู้นั้น แกก็ชี้แจงแนะนำให้ด้วย

จนกระทั่งมีชายหนุ่มผู้หนึ่งได้ทำตามคำแนะนำของยายหมอต้าแย้ จนได้พบกับลูกสาวของโจร แล้วทั้งสองได้ผูกสมักรักใคร่กัน กระทั่งนางลูกสาวโจรผู้นั้น

เกิดมีท้องขึ้นมา เมื่อมีท้องขึ้นมาแล้วก็ไม่สามารถเก็บงำความลับเอาไว้ได้อีก นายโจรผู้พ่อจึงทราบว่าคุณสาวของตนคบขู้ขี้ชาย ก็ได้พยายามสอบถามลูกสาวของตนว่ามีท้องกับใคร แต่ลูกสาวก็ไม่ยอมบอก นายโจรจึงคิดจะฆ่าตัวตาย เพื่อหนีความอายที่เกิดขึ้นกับตนในครั้งนี้เสีย จึงได้ไปยังแม่น้ำเพื่อจะกระโดดน้ำให้ตายไปเสียทีเดียว แต่พอไปถึงยังแม่น้ำดังกล่าว เขาก็ได้พบเข้ากับเหตุการณ์ประหลาดคือ ครั้งแรกเขาได้เห็นชายคนหนึ่งนั่งอยู่ริมแม่น้ำนั้นพูดคุยจู้จี้คุณคนเดียว นายโจรจึงปีนขึ้นต้นไม้แอบดูทันที แล้วต่อมาก็ได้เห็นว่าคุณสาวคนนั้นได้คายผู้หญิงออกมาจากปากอีกผู้หญิงหนึ่ง แล้วทั้งสองก็ได้พลอดรักกัน ต่อมาผู้ชายคนนั้นก็ได้ลงไปอาบน้ำในแม่น้ำสายนั้น ฝ่ายผู้หญิงผู้เป็นเมียของชายคนนั้นก็ได้คายผู้ชายอีกคนออกมาจากปากของตนบ้าง แล้วทั้งสองก็ได้พลอดรักกันอีก เมื่อเสร็จจากการผสมสุกันแล้วหญิงคนนั้นก็ได้ออมชายขู้ไว้ในปากเช่นเดิม ฝ่ายชายผู้ผู้เมื่ออาบน้ำแล้วก็ได้ออมเมียของตนไว้ในปากเช่นกัน

นายโจรเมื่อเห็นเหตุการณ์ทั้งหมดแล้วก็คิดว่าคนเรานี้ล้วนแต่มีจิตสกปรกกันเสียจริงๆ ไม่ได้ละเอียดรอบคอบปกรมที่ตนกระทำกันบ้างเลย แล้วก็หวนคิดถึงลูกสาวของตนบ้าง จึงทำให้นายโจรเสียใจยิ่งขึ้น จึงคิดว่าหาอุบายให้คนชั่วพวกนี้ได้พบกันเสียที ดังนั้นเขาจึงได้เปลี่ยนใจที่จะฆ่าตัวตายเสียในวันนั้นเสียทันที นายโจรจึงได้ปรากฏตัวขึ้น แล้วออกปากชวนเชิญชายคนนั้นให้ไปกินอาหารที่ถ้ำของตน โดยบอกกับชายคนนั้นว่าขอเลี้ยงอาหารสักมื้อเถิด ฝ่ายชายคนนั้นก็กลัวโจรจะไม่ไปด้วยก็ไม่ได้ จึงจำใจต้องไปตามคำเชิญชวนนั้น

เมื่อถึงถ้ำที่อาศัยของตนแล้ว นายโจรก็ได้เรียกลูกสาวของตนออกมา แล้วสั่งให้ปรุงอาหารสำหรับคน ๒ คนทันที ครั้งแรกลูกสาวของโจรก็นึกแปลกใจว่าทำไมวันนี้พ่อจึงได้สั่งให้ทำอาหารมากมายเช่นนี้ ทั้งๆ ที่มีกันอยู่เพียง ๓ คนที่เห็นๆ กันอยู่ แต่ก็ไปทำตามคำสั่งของพ่อเมื่ออาหารพร้อมแล้ว นายโจรก็ได้บอกกับชายที่มาด้วยคนนั้นว่า "ขอให้ท่านคายเมียของท่านออกมาให้กิน

อาหารด้วยกันซี" เมื่อชายคนนั้นคายเมียของตนออกมาแล้ว นายโจรก็ได้กล่าว ต่อไปกับหญิงผู้เป็นเมียของชายคนนั้นอีกว่า "นี่แน่ะ.....แม่นาง แล้วไหนล่ะชายขู้ของเจ้า ทำไมเจ้าจึงไม่คายมันออกมาให้ร่วมกินอาหารกับเราด้วยล่ะ..." นางลูกสาวโจรเมื่อได้ยินพอลกล่าวเช่นนั้นก็สำคัญว่า พ่อตนคงจะหายโกรธแล้ว จึงได้เรียกชายหนุ่มผู้เป็นผัวออกมาจากที่ซ่อนเพื่อร่วมกินอาหารกับพ่อตาและแซกผู้มีเกียรติที่มาในวันนี้

จึงเป็นอันว่าได้มีผู้กินอาหารร่วมกันในมื้อนี้้นครบทั้ง ๖ คน เมื่อกินกันเสร็จแล้ว นายโจรก็คิดแค้นใจขึ้นมาอีก ที่ลูกสาวของตนลักลอบคบหาชายมาไว้ในถ้ำของตน ยิ่งคิดก็ยิ่งแค้นใจมากขึ้น เพราะว่าคุณสาวได้ทำตัวเหลวไหลโดยไม่ไว้หน้าตน จึงได้กล่าวกับลูกสาวตนในเรื่องที่เกิดขึ้นว่า ตนรู้สึกเจ็บใจอย่างไร โดยได้มอบสมบัติทั้งหมดให้ แล้วจึงได้ไปกระโดดเหวตาย

ฝ่ายชายคนที่มีเมียมีชู้นั้น เมื่อเห็นนายโจรฆ่าตัวตายไปเช่นนั้น ก็คิดว่า ตัวเรานี้มันช่างน่าเจ็บปวดใจ ยิ่งกว่านายโจรเสียอีก ไหนเลยเมียก็คบชู้ แล้วมีหน้าเราก็ต้องอมทั้งเมียทั้งชู้ไว้ในปากเสียอีก เมื่อคิดดังนั้นแล้ว ชายคนนั้นก็ได้ไปกระโดดเหวตายตามนายโจรไปอีกคน

ส่วนหญิงคนนั้นเมื่อเห็นผัวตนฆ่าตัวตายเช่นนั้น ก็ให้มีความละอายใจขึ้นมา จึงได้กระโดดเหวตายตามผัวไปด้วย ฝ่ายชายชู้เมื่อเห็นหญิงชู้รักของตนฆ่าตัวตาย ก็ให้รู้สึกอาลัยอาวรณ์เป็นอันมาก จึงได้กระโดดเหวฆ่าตัวตายตามไปอีก

ข้างฝ่ายลูกสาวโจรเมื่อพ่อของตนฆ่าตัวตายเช่นนั้น ก็ให้รู้สึกลำบากบาปที่ตนได้ก่อเอาไว้ จนพ่อเสียใจต้องฆ่าตัวตายลงไปก็ตัดตัดสินใจฆ่าตัวตายกระโดดเหวตามพ่อไปด้วยอีกคน ชายหนุ่มผู้เป็นผัวของนาง เมื่อเห็นเมียของตนฆ่าตัวตายไปต่อหน้าต่อตาเขาก็ให้รู้สึกโศกเศร้าเสียใจยิ่งนัก จึงได้ฆ่าตัวตายตามไปอีกคนจนได้บาปที่เกิดขึ้นในครั้งนั้นก็มาตกอยู่ที่ยายหมอดำแยผู้ที่มีปากออยู่ไม่สุขคนนั้น บาปส่วนนี้ก็ตกลงอยู่กับแก จนในที่สุดยายหมอดำแยคนนั้นก็ได้ผูกคอตายตามคนทั้งหกไปด้วย^๑

^๑ ผู้เล่า : นายพร้อม พักตร์จันทร์
บ้านเลขที่ ๑๑๕ หมู่ที่ ๖ ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

๒. การศึกษาวิเคราะห์

๒.๑ ประเภทของนิทาน

อาจารย์วิเชียร ณ นคร ผู้ศึกษานิทานพื้นบ้านจังหวัดนครศรีธรรมราช จัดนิทานเรื่อง "ปากออยู่ไม่สุข" เป็นนิทาน "ปริศนา"^๑

หลักวิชาคติชนวิทยา ได้อธิบายความหมายและลักษณะนิทานประเภทนี้ไว้ดังนี้

นิทานปริศนา (Riddle Tale) หมายถึง นิทานที่มีเนื้อเรื่องหรือถ้อยคำที่ผู้รู้ขึ้นเป็นเงื่อนงำ ให้แก่ ให้ทายให้คิด เพื่อให้ผู้ฟัง ผู้อ่านได้ร่วมแสดงความรู้ ความคิดเห็นต่อนิทานนั้นๆ

คำถามหรือปริศนาของนิทานประเภทนี้ อาจจะอยู่ตอนท้ายของเรื่องหรือตอนกลางของเรื่องก็ได้ ยิ่งกว่านั้น บางเรื่องก็มีการตั้งปริศนาถามเป็นช่วงๆ ตรงจุดสำคัญของเนื้อเรื่องก็ได้

นิทานปริศนาที่พบมากในประเทศไทยคือ นิทานปริศนาธรรม นิทานประเภทนี้เป็นเรื่องเดียวกันกับนิทานที่มุ่งแสดงปัญญาในการแก้ปริศนาธรรมของพระโพธิสัตว์ในนิทานชาดก

นิทานปริศนาอีกอย่างหนึ่ง คือ นิทานปริศนาการเลือกบุคคลที่เหมาะสมมาเป็นคู่ครอง เนื้อหามักจะเล่าถึงการปรนนิบัติ ช่วยเหลือ หรือจัดทำกรไถการหนึ่งต่อสตรีหรือบุรุษ ท้ายเรื่องมักตั้งปริศนาถามว่า จากกรปรนนิบัติ ช่วยเหลือดังกล่าวนี้ ใครควรเป็นผู้ที่ได้ผลตอบแทน หรือได้เป็นคู่ครองของสตรีหรือบุรุษนั้น

ตัวอย่างนิทานปริศนาในตะวันตก เช่น เรื่องคิงส์โอดิบัส ของตะวันออก เช่น เวตาลปัญญาวิสติ ของ

^๑ วิเชียร ณ นคร การศึกษานิทานพื้นบ้านในจังหวัดนครศรีธรรมราช หน้า ๘๒

ไทย เช่น เรื่องสงคราม และรูปวาดที่มีปัญหา เป็นต้น^๑

นิทานเรื่อง "ปากอยู่ไม่สุข" เป็นนิทานปริศนา ที่มีเงื่อนไข ชวนให้คิดแก้ปัญหา แก่ข้อสงสัยอยู่ตลอด ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง คือ ตอนแรกเริ่มนายโจรป่า เป็นใครมาจากไหน เด็กหญิงเล็กๆ ที่โจรพบเข้า แล้วนำมาเลี้ยงไว้เป็นลูกเด้าเหล่าใคร ทำไมเมื่อเด็กคนนั้นโตเป็นสาวแล้วจึงเจ็บไข้ได้ป่วยอยู่เสมอ ทั้งๆ ที่ในวัยเด็กไม่เคยปรากฏว่ามีโรคประจำตัว นายโจรจะแก้ปัญหาอย่างไร

เมื่อนายโจรไปบังคับ หมอตำแยมาดูแลรักษา มีประเด็นปัญหาเพิ่มขึ้นมาอีกว่า หมอตำแยจะมีวิธีการจดจำเส้นทางที่จะหนีกลับมาได้อย่างไร วิธีการหว่านเมล็ดพืชไว้ตลอดทางที่เดินผ่านของยายหมอตำแย จะได้ผลหรือไม่

หลังจากยายหมอตำแยหนีออกมาได้แล้ว มีปัญหาชวนให้คิดต่อไปอีกว่า จะมีชายหนุ่มคนไหนบ้างไหมที่ไปถึงถ้าโจรได้ และใครจะได้ลูกสาวโจรเป็นคู่ครอง ตามคำบอกกล่าวเล่าขานของยายหมอตำแย

เหตุการณ์ต่อมา ปริศนาในหัวใจของนายโจรที่ล้ำคณชั้นวิฤต จนทำให้นายโจรคิดฆ่าตัวตาย คือลูกสาวตั้งครรภ์กับใคร และเมื่อไปถึงซึ่งที่หมาย ก่อนจะฆ่าตัวตาย นายโจรก็ยังพิศวงสงสัยในพฤติกรรมของชายหนุ่มผู้นั่งอยู่คนเดียว แต่มีเสียงพูดคุยจู้จี้อยู่กับใครคนหนึ่งซึ่งไม่ปรากฏตัวให้เห็น จนความจริงปรากฏว่าชายคนนั้นพูดคุยอยู่กับหญิงซึ่งตนอมไว้ในปาก "เป็นไปได้อย่างไร" คือปริศนาในใจของนายโจร เมื่อเขาเฝ้ามองเหตุการณ์ต่อไป ก็ยิ่งเพิ่มความงุนงงสงสัยให้เขามากขึ้น เมื่อหนุ่มสาวคู่นั้นต่างพลอดรักกัน และหญิงนั้นก็ได้อมชายชู้ไว้ในปากด้วยคนหนึ่ง เมื่อสามีลงไปอาบน้ำ นางก็แอบคายชายชู้ออกมาพลอดรักกัน เสร็จแล้วนางก็อมชายชู้ไว้ในปากดังเดิม

ปัญหาที่ชวนให้ผู้อ่านและผู้ฟังติดตาม ก็คือ นายโจรจะอย่างไรต่อไป เมื่อเขาได้พบเห็นกับสิ่งที่เป็นปริศนาเช่นนั้น เขาเชิญชวนชายผู้นั้นไปถ้าเขาทำไม เหตุใดเขาจึงสั่งให้ลูกสาวเตรียมอาหารสำหรับคน ๖ คน เป็นปริศนาให้แก่ลูกสาวเป็นยิ่งนัก

เมื่อความจริงประจักษ์ ปริศนาต่อมาก็คือนายโจรและตัวละครอื่นๆ จะแก้ปัญหาชีวิตอย่างไร

นิทานเรื่อง "ปากอยู่ไม่สุข" ได้ผูกปมให้ชวนติดตาม โดยมีปริศนาตลอดเรื่อง ท้ายที่สุดการคลายปมปริศนา ก็ใช้วิธีให้ตัวละครทุกตัว ฆ่าตัวตาย รวมทั้งยายหมอตำแยเจ้าของ "ปากอยู่ไม่สุข" เพราะ "ปาก" ยายหมอตำแย "อยู่ไม่สุข" นี้เอง จึงทำให้เกิดปัญหา ผู้อ่านหรือผู้ฟัง คงจะวินิจฉัยได้ชัดเจนว่า ทำไมนิทานเรื่องนี้ จึงชื่อว่า "ปากอยู่ไม่สุข" และทำไมนิทานเรื่องนี้ จึงจัดเป็นนิทาน "ประเภทปริศนา"

๒.๒ คุณค่าของนิทาน

นิทานพื้นบ้านแต่ละเรื่อง แม้จะจัดแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ตามลักษณะของเนื้อหาก็ตาม แต่นิทานก็มีลักษณะร่วมกันอยู่หลายประการ โดยเฉพาะเรื่องคุณค่า โดยภาพรวมนิทานพื้นบ้านให้คุณค่าอย่างน้อย ๕ ประการคือ^๑

๒.๒.๑ คุณค่าทั่วไป หมายถึง คุณค่าในแง่การสร้างควมบันเทิงใจ เป็นแหล่งรวมจินตนาการ และเป็นบันทึกประวัติศาสตร์สังคมของท้องถิ่น

๒.๒.๒ คุณค่าทางสังคม หมายถึง คุณค่าในด้านการจัดระเบียบของสังคม การสร้างค่านิยมที่พึงประสงค์

๒.๒.๓ คุณค่าทางวัฒนธรรม หมายถึง คุณค่าในด้านการสะท้อนภาพวิถีชีวิตของกลุ่มชนในแต่ละสังคม

๒.๒.๔ คุณค่าทางคุณธรรม หมายถึง คุณค่าในด้านการดำรงตนอยู่ในสังคมด้วยหลักธรรมทางศาสนา และปรัชญาต่างๆ

๒.๒.๕ คุณค่าทางจริยธรรม หมายถึง คุณค่าในด้านการประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพชุมชน

^๑ จิมล คำศรี การศึกษานิทานพื้นบ้าน หน้า ๔๖-๔๗

^๑ จิมล คำศรี การศึกษานิทานพื้นบ้าน หน้า ๖๓-๖๔

นิทานเรื่อง "ปากออยู่ไม่สุข" เป็นนิทานปริศนา ที่มีคุณค่าทั้ง ๕ ประการดังกล่าวแล้ว โดยเฉพาะคุณค่าทางวัฒนธรรม นิทานเรื่องนี้ได้สะท้อนภาพชีวิตในชุมชน และสังคม ในแง่มุมต่างๆ ไว้อย่างประจักษ์ ดังเช่น

๑) ลักษณะทางสังคม

สภาพชุมชนและสังคมที่ปรากฏในนิทานเรื่อง "ปากออยู่ไม่สุข" เป็นสังคมเกษตรกรรม ผู้คนตั้งถิ่นฐานในเขตพื้นที่ ภูเขาและป่าไม้ที่มีความอุดมสมบูรณ์โดยธรรมชาติ กลุ่มชนที่ปรากฏในนิทานเรื่องนี้เป็นกลุ่มชนที่มีวิถีชีวิตผูกพันอยู่กับป่า ถ้ำ ภูเขา เหว เป็นต้น ผู้คนในสังคมนี้มีทั้งผู้ประกอบสัมมาอาชีพและมิชอาชีพ

๒) การศึกษาและการสาธารณสุข

การศึกษาและการสาธารณสุขในสังคมเกษตรกรรมยังไม่ก้าวหน้า การดูแลรักษาสุขภาพของผู้คนยังอาศัยแพทย์แผนไทยเป็นหลักซึ่งก็ยังมีปริมาณไม่มากนัก ภาพที่เห็นเด่นชัด คือ นายใจออกตระเวนหาหมอมารักษาโรคภัยไข้เจ็บให้แก่ลูกสาวซึ่งไม่ทราบว่าเป็นโรคอะไรเพียงสันนิษฐานรวมๆ ว่า "เป็นไข้เกี่ยวกับเลือดลมที่โรคของผู้หญิง" ให้อยู่หลายวันจึงเจอหมอดำแยเข้าคนหนึ่ง จึงบังคับให้ไปรักษาลูกสาว

๓) โลกทัศน์

ผู้คนในชุมชนและสังคม นิทานเรื่อง "ปากออยู่ไม่สุข" มีระบบความคิด ในเรื่องไสยศาสตร์ ภาพที่เห็นเด่นชัดคือ นายใจพบว่าสามีอมภรรยา และภรรยาอมชายชู้ไว้ในปากได้ คายออกมาพลอดรักกันได้ และอมกลับไว้ที่เดิมได้

นอกจากนี้ ยังมีโลกทัศน์เกี่ยวกับเรื่องกฎแห่งกรรมและจารีตประเพณีที่มีผลต่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างแนบแน่นอีก ๒ ประการสำคัญ คือ ตระหนักในกฎแห่งกรรม และมั่นคงในจารีตประเพณี

ภาพที่เห็นเด่นชัดคือ ผู้ประกอบกรรมชั่วไว้ทุกคนต้องชดใช้กรรม คือ นายใจก่อกรรมทำเข็ญด้วยการลักขโมย ปล้นสะดม บังคับขู่เข็ญผู้คนไม่เลือกหน้า ลูกสาวนายใจ สามีภรรยา ชายชู้ ประพฤติผิดจารีต เรื่องการคบชู้มีมากในกามารมณ์ ยายหมอดำแย

ไม่สำรวจวจา ล้วนต้องใช้กรรมด้วยวิธีการต่างๆ กันทั้งสิ้น

ส่วนโลกทัศน์ที่เกี่ยวกับมนุษย์นั้น สตรีเพศจะต้องเป็นผู้ที่ซ่าน้ำน่านใน "กิจบ้านงานเรือน" อยู่เสมอไม่ว่าเธอจะเป็นชาวป่า ชาวเขา เธอก็ต้องมีความสามารถเยี่ยงสตรีทั่วไป ภาพที่เห็นเด่นชัดในที่นี้คือ สตรีต้องมีความสามารถในการปรุงอาหาร กรณีตัวอย่างคือ ลูกสาวใจมีความสามารถในการปรุงอาหาร เพื่อรับประทานในครอบครัว และเลี้ยงแขกได้ด้วย

๔) ภูมิปัญญาท้องถิ่น

นิทานเรื่อง "ปากออยู่ไม่สุข" ได้สะท้อนให้เห็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มชนในสังคมได้ส่วนหนึ่ง เช่น กลวิธีการจดจำเส้นทางกลวิธีการสังเกตพฤติกรรมของคน เป็นต้น

ภาพที่เห็นเด่นชัดคือ กลวิธีการจดจำเส้นทางไป-กลับถ้าใจของยายหมอดำแยด้วยการหว่านเมล็ดพืช การจำพฤติกรรมการไป-กลับถ้ำของนายใจ ที่มักจะบอกเป็นเคล็ดไว้เสมอว่า หากบอกว่าไปหลายวัน มักจะไปวันเดียว หากบอกว่าไปวันเดียวมักจะไปหลายวัน และกลวิธี "ล่อเสือออกจากถ้ำ" ของนายใจ กรณีการเลี้ยงอาหารคนชั่วเพื่อสืบหาชายชู้ของลูกสาว เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ การศึกษานิทานพื้นบ้านเรื่อง "ปากออยู่ไม่สุข" จึงได้รับทั้งความบันเทิงใจ และได้สัมผัสกับวิถีชีวิตส่วนหนึ่ง ของชุมชนและสังคมนครศรีธรรมราช

๒.๓ ลัทธิพันธภาพระหว่างนิทานเรื่อง "ปากออยู่ไม่สุข" กับชุมชนและสังคมเมืองนครศรีธรรมราช และสังคมไทยโดยส่วนรวม

นิทานเรื่อง "ปากออยู่ไม่สุข" มีความสัมพันธ์อยู่กับชุมชนและสังคมนครศรีธรรมราช และสังคมไทยมาเป็นเวลาช้านาน สภาพสังคมและวิถีชีวิตคนไทยเท่าที่ปรากฏในนิทานเรื่องนี้ เป็นภาพที่พบเห็นได้ในข้อมูลทางคติชนวิทยาประเภทต่างๆ หลายประเภท ดังเช่น

๒.๓.๑ เรื่องโจรผู้ร้าย

มิจฉาชีพ ผู้ลัก ผู้ขโมย ผู้ช่องสมพรรคพวกปล้นผู้อื่น ปรากฏในสังคมไทย และสังคมนครศรีธรรมราช มาเป็นเวลายาวนาน มีหลักฐานปรากฏให้ประจักษ์ตลอดมา ทั้งในวรรณคดีมรดก วรรณกรรมท้องถิ่น และสภาพที่เป็นอยู่จริงในสังคม

ในวรรณคดีมรดกจากหลักฐานที่ปรากฏในประวัติวรรณคดีไทย พบว่าไทยเรามีกฎหมายบ้านเมืองสำหรับใช้ลงโทษโจรผู้ร้ายมาแล้วหลายยุคหลายสมัย

ในวรรณกรรมท้องถิ่น หนังสือบุค ที่ศูนย์วัฒนธรรมฯ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช รวบรวมไว้มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับกฎหมาย ลักษณะโจร ปรากฏอยู่ด้วยในวรรณกรรมมุขปาฐะ และมหรสพพื้นบ้าน ก็มีเรื่องโจรเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น มีสำนวนว่า "สักจะไม่มีในหมูโจร" "คดเหมือนคดโจร" มีนิยายหนังสือดังๆ ที่มีโจรเป็นตัวเอกหลายเรื่อง เช่น "ขุนโจรใจสิงห์" "โจรมีธรรม" "จอมโจรจำเป็น" และ "เสือศีลสอง" เป็นต้น

สภาพที่เป็นอยู่จริงในสังคมย่อมเป็นที่ยอมรับกันว่า รัฐจะต้องใช้งบประมาณสำหรับการแก้ปัญหาเรื่องโจรผู้ร้ายเป็นเงินจำนวนมาก และเมื่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น โจรผู้ร้ายก็ยิ่งเพิ่มเทคนิควิธีในการโจรกรรมหลากหลายขึ้น "โจรภัย" จึงยังคงเป็น "ภัยสังคม" ที่จะต้องหาทางป้องกัน ปรามปรามกันต่อไป

๒.๓.๒ เรื่องถ้าและขุนเขา

ภาพที่ปรากฏในนิทานเรื่อง "ปากอยู่ไม่สุข" ถ้าและขุนเขา เป็นที่อยู่อาศัย ช่องสมพรรคพวกของหมู่มิจฉาชีพ ภาพอดีตนี้ ปัจจุบันได้คลี่คลายเปลี่ยนแปลงไปมากในเชิงปริมาณ คือ ถ้าและขุนเขาในปัจจุบันจะได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว รัฐพยายามเร่งรัดพัฒนา พื้นที่ซึ่งอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ ให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ส่วนถ้าและขุนเขาที่ห่างไกลผู้คน ยังคงเป็นทำเลที่เหมาะสมสำหรับมิจฉาชีพอาศัย

ถ้าและขุนเขาที่จะเป็นแหล่งช่องสมพรรคพวกของเหล่ามิจฉาชีพจึงลดน้อยลงไป "รังโจร" ในยุคปัจจุบันจึงไม่ใช่ "ถ้า" และ "ขุนเขา" แต่เพียงแหล่งเดียวเหมือนอย่างในนิทานอีกต่อไป

๒.๓.๓ เรื่องการสาธารณสุข

แพทย์แผนไทยยืนยงและคงอยู่คู่กับสังคมไทยมาเป็นเวลายาวนาน แม้ว่าปัจจุบันการแพทย์แผนปัจจุบันหรือการแพทย์แผนใหม่จะเจริญกว่าเดิมมาก แต่แพทย์แผนไทยก็ยังคงมีบทบาทสำคัญอยู่ในวิถีชีวิตของชุมชนและสังคม

ยาสมุนไพรที่ปรุงโดยแพทย์แผนไทยซึ่งเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายอยู่ในสังคมชนบท หลายขนานยังคงเป็นเหมือนหมอด้ายที่สามารถรักษาโรคได้สารพัดโรค

ในนิทานเรื่อง "ปากอยู่ไม่สุข" คือ ยาแต่ละขนานที่ปรุงขึ้นมาใช้ มักจะมีสรรพคุณครอบจักรวาลดังเช่น ยาขนานหนึ่งมีสรรพคุณดังนี้

"ยาเวชสุวรรณประสิทธิ" เป็นยาแผนโบราณขนานเอก ซึ่งเป็นยามหาชนนิยมมานานแล้ว เป็นยาที่มีสรรพคุณดีเด่น สามารถแก้โรคลมร้ายต่างๆ ทุกจำพวก หืด ไอ หอบ ร้อนในอก ในคอ จุกเสียดปวดท้อง ลงท้อง อาเจียร เมื่ออาหาร ลมบ้าหมุ ลมดันตฆาต เจ็บสะเอว เจ็บหลัง เจ็บในอก เนื่องจากทำงานหนัก โรคทุเรียนแห้ง แก้เส้นเอ็นนก ริดสีดวง ๗ จำพวก ระดูขัดขาด ระดูดำมาไม่ปกติ ผู้หญิงคลอดบุตรใหม่ ใช้แทนการอยู่ไฟ เป็นยากุมธาตุ บำรุงในกองธาตุอย่างดี ทำลายสมุฏฐานของโรคลมต่างๆ อย่างดีเด่น"

อย่างไรก็ดีปัจจุบันแพทย์แผนไทย กำลังได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวาง จากกระทรวงสาธารณสุข และองค์กรต่างๆ เพื่อให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านนี้ได้พัฒนาอย่างเต็มที่ จึงน่าจะเป็นที่คาดหวังได้ว่า ภูมิปัญญาไทย แพทย์แผนไทยจะได้รับการดูแล และมีโอกาสรับใช้ชุมชนและสังคมได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

๒.๓.๔ เรื่องโลกทัศน์

โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติ จาริต ประเพณี และบุคคล ที่ปรากฏในนิทานเรื่อง "ปากอยู่ไม่สุข" ซึ่งเป็นสังคมเกษตรกรรมนั้น ปัจจุบันโลกทัศน์ดังกล่าว ได้คลี่คลายเปลี่ยนแปลงไปมากแล้ว กล่าวคือ

เรื่องการอมคนไว้ในปาก แล้วคายออกมาทำกิจกรรมต่างๆ ได้ คงจะรับได้ยากในสังคมปัจจุบัน

เรื่องกฎแห่งกรรม ผู้ประกอบกรรมดีย่อมได้รับผลดีตอบสนอง ผู้ประกอบกรรมชั่วย่อมได้รับผลชั่วตอบสนอง เป็นลัทธิธรรมที่เป็น "อภาลิโก" ยังเป็นที่ยอมรับได้ตลอดไป หากแต่ในนิทาน ผลกรรมตามสนองอย่างทันตาเห็น แต่ในชีวิตจริงกาลเวลายาวนานเหลือเกิน กว่าที่จะประจักษ์ทำให้ผู้ประกอบกรรมดี หวั่นไหวไปกับ "เครื่องล่อใจ" ให้ประกอบกรรมชั่ว เพราะคนทำชั่วแต่ได้ดี มิให้เห็นในชีวิตจริง และกว่าความชั่วจะตามสนอง คนชั่วยัง "ลอยนวน" อยู่ในสังคมค่อนข้างนานเกินไป

เราต้องช่วยกันให้กำลังใจคนทำดี และช่วยกันชี้ให้เห็นลัทธิธรรมเรื่องนี้ว่า เป็น "อภาลิโก" จริงๆ

เรื่องกิจบ้านงานเรือนของสตรี สตรีในนิทานเรื่อง "ปากอยู่ไม่สุข" แม้จะเป็นชาวป่า ชาวเขา ก็เก่งในเรื่องการปรุงอาหาร สังคมปัจจุบันก็ยังอยากเห็นเป็นเช่นนั้น แต่น้ำหนักในการนี้ลดลงมาจากเดิม "ต้องเป็น" มาเป็น

"ควรเป็น" "ถ้าเป็นได้ก็ดี" เพราะวิถีชีวิตเปลี่ยนไปในสังคมเมือง อาหารการกินมิให้เลือกหาเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูป มีหลากหลาย และเป็นน่าสังเกตว่า "ผู้ชาย" กลับมีบทบาทในฐานะ "ผู้ปรุงอาหาร" ในภัตตาคารใหญ่ๆ มากกว่า "ผู้หญิง"

แต่ที่ว่าในสังคมชนบท "กิจบ้านงานเรือน" ยังมีความสำคัญและความเป็นยิ่งสำหรับ "สตรี" เป็นหน้าที่ของ "ผู้ใหญ่" ที่จะปลูกฝังเรื่องนี้ ให้แก่ "บุตรหลาน" สืบต่อไป

จากการศึกษานิทานพื้นบ้านเรื่อง "ปากอยู่ไม่สุข" พอจะเป็นอนุสติได้ว่า สังคมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ท่ามกลางเหตุปัจจัยนานาประการ ในฐานะเราเป็นสมาชิกของสังคม น่าจะช่วยกันใช้อดีตมาเป็น "ครู" เพื่อ "สู้" กับมรสุมชีวิตในปัจจุบัน และ "สร้างสรรค์" อนาคตให้สดใสให้จงได้

แหล่งข้อมูล : ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม

สถาบันราชภัฏ นครศรีธรรมราช

ประสานงานจัดหาข้อมูล : จารี การะศรี

อวยพร เจริญพร

ภาพประกอบ : ชัยณรงค์ อินทรศร อำนวย ทองทะวัย

ปัญหาและผู้แก้ปัญหา

ยุติกันว่า ในโลกสันนิบาสนี้มีปัญหา และปัญหาน้อยใหญ่หนักเบายากง่ายทั้งปวงนั้นคนเป็นผู้สร้าง และคนเหมือนกันเป็นผู้แก้ คนจึงแบ่งออกเป็น ๒ ฝ่าย คือ

พาลชน และ สันติชน

พาลชน หรือ เกษชน เป็นผู้สร้างปัญหา ส่วน **สันติชน หรือ สุภาพชน** เป็นคนคอยแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ กัน ตามแต่ประเภทและกลุ่มย่อยของท่าน เพราะสันติชนมีหลายพวก เช่น

ศาสตรา	เจ้าของศาสนา
นักบวช, นักพรต	สาวกของศาสนา
ศิลปิน, จิตรกร	ผู้มีสุนทรียะอันอัศจรรย์
กวี	ผู้กล่อมใจโลกด้วยถ้อยคำ

เหล่านี้ เรียกว่า สันติชน คือ **คนสงบ** คนไม่หาเรื่อง หรือเอาเรื่องกับใคร สันติชน จึงแปลว่า **คนสงบ** หรือ จะแปลว่า **ชนกันด้วยสันติ** ก็น่าจะได้ เช่น ชนหรือต่อสู้กันด้วยเหตุผล ในพระวิหารคต หรือวัดป่าอรัญญิกาวาส

ส่วนวิธีการแก้ปัญหาของท่านเหล่านั้นก็แตกต่างกัน แม้ศาสตราเจ้าของลัทธิศาสนาเองก็มีวิธีการและแนวทางจัดการกับปัญหาไม่เหมือนกัน ดังท่าน**เล่าจื๊อ** กับ **ขงจื๊อ**

ทั้งสองท่านเป็นเจ้าของศาสนากลุ่มมั่งไกล เป็นคนผิวเหลืองชาติจีน ศาสนาของท่านแก้แกว่าพระพุทธศาสนาเสียอีก คือ **ศาสนาเต๋า** กับ **ศาสนาขงจื๊อ**

ศาสตราเล่าจื๊อสอนให้ปล่อยวาง อย่าไปสนใจกับปัญหาความวุ่นวายทั้งปวง นำตัวออกจากปัญหา ส่วน **ศาสตราขงจื๊อ เห็นปัญหาและมูมานะเพื่อแก้ปัญหา นั้นให้จงได้** ทั้งสองท่านอ่อนแก่กว่ากันไม่มากนัก ขงจื๊ออ่อนกว่าเล่าจื๊อ จึงเข้าไปหาด้วยความเคารพแล้วถามวิธีการเคารพบูชาผู้มีพระคุณและคุณธรรมความดีที่ล่งลับว่า ควรทำอย่างไร ท่านเล่าจื๊อตอบอย่างคนไกลปัญหาไกลโลกว่า

"คนเหล่านั้นตายไปหมดแล้ว เหลือแต่ขี้เถ้ากองด่านผงกระดูก จะป่วยการไปค้นหาท่านทำไมอีกเล่า"

ในบ้านเมืองของเราทุกวันนี้ ยังคงมีปัญหา เพราะปัญหาเป็นของคู่โลกสันนิบาสนี้และคู่กับคน ก็มีคนที่ช่วยกันสร้าง ช่วยกันคิดวิธี และช่วยกันแก้ แต่คนที่เดินออกมาแก้ปัญหา นั้นสงสัยว่าจะเป็น **ปัญญาชน คนรู้มาก** มากกว่า **สันติชน คนไม่สงบ** ปัญหาที่แก้จึงไม่สงบและดูกลมออกไปทุกที จนมีคำเปรียบเปรยกันเองระหว่างปัญญาชนว่า **ยิ่งแก้ยิ่งยุ่ง เหมือนลิงแก้แห**

ได้ฟังคำเปรียบเปรยนั้นแล้ว ก็สงสัยว่าเจ้าของคำอุปมาเป็นแห หรือเป็นลิงหรือว่าเป็นทั้งลิงทั้งแห นึกถึงพระพุทธเจ้า ท่านแก้ปัญหาได้ในสมัยของท่านและสืบทอดสันติสุขมาถึงวันนี้เพราะท่านประกอบด้วยพระคุณลักษณะ ๓ ประการ คือ

๑. ท่านบริสุทธิ์ (บริสุทธิ์คุณ)
๒. ท่านรอบรู้ (ปัญญาคุณ)
๓. ท่านสงสารคนอื่น (มหากรุณาคุณ)

ศิลาจารึกเขาช่องคอย (โบราณวัตถุสำคัญอายุเกินพันปี)

ที่ตั้ง

หุบเขาช่องคอย บริเวณเขาลำแพน หมู่ที่ ๙ ตำบลควนเกย อำเภอจุฬาภรณ์ (เมื่อยังเป็นอำเภอ ร่อนพิบูลย์)

การค้นพบ

นายณรงค์ ชุกลิน และ นายถวิล ช่วยเกิด ชาวบ้านคลองท่อน เป็นผู้พบ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๒๒

ลักษณะ ขนาด

เป็นแท่งหินอัคนี สีดำหรือน้ำเงินเข้ม ลักษณะคล้ายเรือ บางส่วนฝังอยู่ในดิน มีขนาดดังนี้

ความยาว	๖.๘๓	เมตร
ความสูง (หนา)	๑.๓๐	เมตร
ความกว้าง	ส่วนหัว ๑.๒๕	เมตร
	ส่วนกลาง ๑.๖๐	เมตร
	ส่วนท้าย ๑.๘๓	เมตร

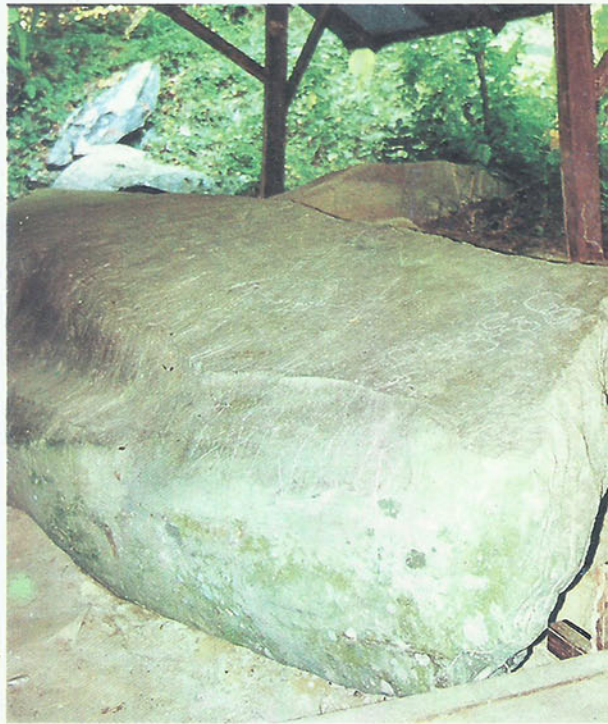
ลักษณะจารึกและคำแปล

ตัวอักษร เป็นอักษรอินเดียตอนใต้
ภาษาที่ใช้ เป็นภาษาสันสกฤต

คำแปลศิลาจารึก

- ตอนที่ ๑ " (ศิลาจารึกนี้) ของผู้เป็น
สามีของนางวิทยาเทวี (พระศิวะ)
ตอนที่ ๒ "ขอความนอบน้อมจงมีแก่ท่าน
ผู้เป็นเจ้าของแห่งป่าพระองค์นั้น....."
ตอนที่ ๓ "ถ้าคนดีอยู่ในหมู่บ้านของชน
เหล่าใด ความสุขและผลจักมี
แก่ชนเหล่านั้น"

(หลักฐานทางโบราณคดีในภาคใต้ของประเทศไทย
ที่เกี่ยวข้องกับอาณาจักรศรีวิชัย : ปรีชา ปูนสุข)

ศิลปะจากเขาสองคอก อ่างทอง สุพรรณบุรี